

डिसेंबर २००७

नदर लागपासारको आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव

Italian Chairs

bridge

movie

mono

arco

star

young

Office Furniture

Partitions

Modular Workstation

Desks

Storage

Seating

School Furniture

DIN-Ergonomic Standards

Pre-School to University

Complete range:
Classroom • Library • Staff • Storage • Hostel • Auditorium

German Quality

Manufactured under license from **VS** Furniture, Germany

INFINITI

Infiniti Modules P. Ltd. 51A Pilerne Estate, Bardez, Goa 403 511
Tel (0832)6653333 Fax (0832)2407061 info@impl.biz www.impl.biz

Franchisee **interio**

Pissurlekar Towers, St. Inez, Panjim.
Tel: 5641659 Mobile: 9823050159

डिसेंबर २००७ वर्स: ६, अंक १२

शीर्शकथा

नदर लागपासारको
आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव

राजू नायक

दिका २८

विन्सी क्वाद्रूस

मनसंवेदना २९

प्रितेश मंगेश परसाई
सुफला रुद्राजी गायतोंडे
शोभा फुलकार
दिपा दिलिप खोलकार
शरतचंद्र शेणै
राजश्री सैल
सुरेश कामत सातोरकार
हर्षा शेटये

संवाद ४८

सुधा आमोणकार

विद्यार्थ्यांच्या काळजांत सुवात मेळप होच व्हड पुरस्कार

वखदाविणें दुयेंस

एन सुहास ११

पडवेर ३१

गोंयकार गोयांतूच शेणलो गा!
सत्यप्रसाद चं. धायमोडकार

खळांतली आंबली ४०

म्हजी सार्वजनीक आई गेली...!
नं. ध. बोरकार

ताण-तणाव...

भुरगेमनार! ३५

जयमाला दणायत

भुरग्याचें धनीपण

आपले कडेन? ३९

सुधा आमोणकार

हरयाळी ५४

आयुषी शेटये

भुरग्यांचें आंगण

भिकाजी घाणेकार
सदानंद तेंडुलकार
सुनील पालकार
डॉ. (मेजर) प्रकाश शेटये
अवदूत मधुसूदन नावेलकार

सैमाच्या सांगातान

सुजाता सिंगबाळ १५

शेतकारांची बरकत हीच आमची मोख

आमी दितात

- * वाढीव सेवा आनी तांत्रिक मार्गदर्शन.
- * उदका पुरवण स्रोतांचे निर्मणेखातीर आदार आनी ठिंबक शिपणावळीक अनुदान.
- * भात, भिकणां आनी कडधान्यां हांचेर एकवटीत प्रात्यक्षिक.
- * भिकणां आनी कडधान्यां हांच्या दर्जेदार बियाणाचेर अनुदान.
- * दर्जेदार आनी चड उत्पन्न दिवपी भाज्यांचीं बियाणां.
- * शेतकारांच्या शेतार वचून कीड नियंत्रण वेवस्थापनाचें प्रशिक्षण. त्याभायर विंगड विंगड किटकांखातीर विशिश्ट हांयस दाखोवन तांकां पांजऱ्यांत धरपाचें प्रात्यक्षिक.
- * बायोगॅस प्लान्ट उबारचे पासत रू. ६७०० ते ७५०० मेरेन, अपारंपारिक उर्जा स्रोतांच्या वापराक प्रोत्साहन म्हूण आर्थिक मजत.
- * ३ वर्सा मेरेन काजू बागायती पासत गर्फ, सारें आदींचो आसपाव आशिल्ल्या पॅकेजीची पुरवण.
- * वाठार विस्तार अंतर्गत तेलताड लागवडी पासत ४ वर्सां खातीर दर हेक्टर रू. २३,००० आर्थिक अनुदान.
- * तेलताड प्रात्यक्षिकां खाल ४ वर्सांखातीर दर हेक्टर ४०,९५०/- रुपया आर्थिक पालव.
- * नाल्ल, आंबो, चिकू, मसालो आनी शोभेचीं झाडां हांच्या लागवडी खातीर दर्जेदार सामान पुरवण.
- * तेलबियां, कडधान्यां आनी उस लागवडी पासत शेतकी यंत्रांचेर कस्टम सेवा.
- * शेतकी यंत्रां आनी अवजारां खरेदी करूंक अनुदान.
- * शेतकारांक प्रशिक्षण दिवपाची सुविधाय.
- * एला आनी मडगांव हांगा सरकारी माती तपासणी प्रयोगशाळेंत माती तपासपाची सुविधाय.

शेतकारांक सल्लो

रस्त्यावेल्या विक्रेत्यांकडल्यान शेतकी साधन सामुग्री खरेदी करची न्हय. सरकारी फार्मांतल्यान वो अधिकृत रोपवाटिकेंतल्यानूच घेवंचीं. पोतयांतल्यान वो मेकळें विकपी साऱ्या पासून शादूर रावात. तातूंत धोकेदायक रसायन आसूं येता. गरजेचें सारें अधिकृत विक्रेत्यांकडल्यानूच खरेदी करचें.

अधिक म्हायती खातीर संपर्क करात
तालुका पातळीर विभागीय शेतकी अधिकारी
वो

शेतकी संचालनालय

कृषी भवन

तोंक-करंजाले-गोंय

फोन - २४६५४४३

फॅक्स - २४६५४४१

ई-मेल : dir_agri.goa@nic.in

वर्ष : ६ अंक १२

डिसेंबर २००७

मोल १० रुपया

मुखेल संपादक

दिलीप बोरकार

मुद्रक आनी प्रकाशक

दिलीप बोरकार

छापणावळ

सहाद्री ऑफसेट, खोर्ली-तिसवाडी

मार्केटींग व्यवस्थापन

कामिनी किणी

अक्षर जुळवणी आनी मांडावळ

श्वेता नाईक

वर्गणीचे दर

वर्सुकी २०० रु. / तीन वर्सा ५५० रु.

खंयच्याय म्हयन्या सावन

वर्गणीदार जांव येता. वर्गणीचो चेक

'बिम्ब' ह्या नांवान धाडचो

संपादकीय पत्रवेव्हाराचो पत्तो

जी.एस.बी.-३, हाऊसिंग बोर्ड कॉलनी,

पोस्ट आलत-पर्वरी,

आलत बेती - ४०३५२१

दूरध्वनी : (०८३२) २४११५९४

E-mail : bimbkonkani@yahoo.com

bimbkonkani@zapak.com

ह्या अंकांत उक्तावळले विचार त्या त्या बरोवप्याचे आसात.

संपादक मंडळ ताचेकडेन सहमत आसतच अशें ना.

गोंयांत हालींच उलगल्लो इफ्फी २००७ म्हळ्यार ३८वो आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव गोंयचे कला मोगी मुखेलमंत्री दिगंबर कामत हांची उप्पाट तोखणाय करीत उलगलो.

इफ्फी म्हळ्यार गोंयचो शिगमो आनी कार्नीवल न्हय. तो आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव जाल्ल्यान ताच्या आयोजनांत मात लेगीत सद्गुसाण उरली जाल्यार आयोजकांच्या नांवान बोबो-हुयेली मारपा खातीर कितले तरी लोक टपून आसतात. तातूंत गोंयां भायले हेर राज्यांतले आसताच ते जालेच. पूण गोंयचे कांय दिगंबर कामत विरोधकूय आसात. तांकां इफ्फी बरो जालो काय वायट जालो हाचें मान्य पडून गेल्लें नासता. कित्याक ते ह्या कलेच्या मळावेले नासतात. तांकां जाय आसता दिगंबर कामत खंय तरी कमी पडतात आनी मागीर आमी तांकां कशे उजरावंचें तें! पूण ओंदुच्या आयोजनांत मुखेलमंत्र्यांनी कुतां काडपाची संद कोणाकूच दिवंक ना. वेल्यान तांच्या सरकारान आनी जाचे ते अध्यक्ष आसात ते गोंय मनरिजवण संस्थेन एकमेकांच्या पालवान वेवस्तीतपणान महोत्सव तडीक व्हेलो. ताचें पुराय श्रेय नाय म्हळ्यार मुखेलमंत्री दिगंबर कामतीकूच वता. आनी हें श्रेय गोंयच्या लोकांनीच न्हय तर देश-विदेशांतल्यान इफ्फी खातीर गोंयांत आयिल्ल्या चित्रपट मळावेल्या दिग्गजांनी दिला. ताका लागून केन्ना आयोजनांत गोंय घाणटा आनी इफ्फी गोंयच्यान बिटकी कवळटा हाची वाट पळोवप्यांची तोंडां बंद जाल्लीं आसात.

३८व्या आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवाचें वेवस्तीत आयोजन करतना चित्रपट मोगी, कलाकार, निमति, अभ्यासक हांकां कसलीच अडचण जायनासतना तशेंच ह्या मळाकडेन संबंदीत नाशिल्ले गोंयचे आमजनतेक, तांचे दिसपट्टे जिणेंत कसलीच आडखळ येवंक दिनासतना सगळें तडीक व्हेलें म्हूण मुखेलमंत्री तोखणायेक पात्र आसातूच. तरीपूण महोत्सव उलगल्या उपरांत एक पूण बाकी उरताच. गोंय हें महोत्सवाचें कायम ठिकाण जाल्ल्यान ह्या पूण हाका चडूच म्हत्व आसा.

फाटल्या वर्साच्या इफ्फीक गोंयचे चित्रपट निमति राजेन्द्र तालक हांच्या कोंकणी चित्रपटाचो आसपाव आसलो. ज्या गोंयांत येदो व्हडलो आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव जाता आनी तातूंत देश-विदेशांतले शेकड्यांनी चित्रपट आसतात तातूंत यजमानाचे भाशेंतलो एखादो चित्रपट आसप म्हळ्यार गोंयकारांक ती निश्चितूच अभिमानाची गजाल. फाटल्या वर्सा आपले खर्चान चित्रपट निर्माण करून राजेन्द्र तालकान चित्रपट महोत्सवाच्या इतिहासांत गोंयच्या चित्रपटाची नोंद केल्ली.

तांच्या पावलार-पावल दवरून ह्या वर्सा आनीक कांय निमत्यांनी आपले चित्रपट ह्या महोत्सवांत दाखल करून गोंयच्या चित्रपट कलेचें मोस्त्र चित्रपट मोग्यां मुखार दवरूंक जाय आशिल्लें. पूण एकटो तालक तो धोको पत्करूंक शकता तसो दुसरो निमति पत्करूंक शकना हें तितलेंच खरें.

एखादो बरो चित्रपट तयार करून महोत्सवांत वांटो घेतलो जाल्यार सगळी काटकसर करून लेगीत उण्यात उणे पन्नास लाख रुपयांची गरज निमत्याक जाय आसता. आपल्या बोलसांतले दुडू खर्चून कोंकणी चित्रपट निर्माण करपी निमति गोंयांत तशे नाच म्हळ्यार जाता. कारण कोंकणी चित्रपटांक मार्केट ना. म्हणटकच जोड सोडात, घाल्ले दुडू भरून काडपाची मारामार. तेन्ना लाखांनी रुपया कलेच्या मोगा खातीर उदकांत घालपाचें धाडस तसो कोण करूंक वचपाचो ना.

म्हणटकच गोंयकारांनी महोत्सवांत फकत दुसऱ्या भासांतले चित्रपट पळोवनूच समाधान मानपाचें? विदेशांतल्या चित्रपट जाणकारांनी भारतांत येवन फकत भारतांतल्या हेर राज्यांनी निर्माण जाल्लेच चित्रपट पळोवपाचे? ज्या गोंय राज्यांत हो महोत्सव जाता आनी ज्या गोंयचें नांव थंयचे भुयेंतल्या दिग्गज कलाकारां खातीर घेतात त्या गोंयचो एकूय चित्रपट महोत्सवांत नासप ही गजाल आमकां कितलें व्हडपण दिता?

महोत्सवाच्या आयोजना खातीर ओंदू खंय २०० कोटी रुपया खर्चील्यात. तातुंतलो चडसो निधी मुळाव्यो सुविधायो उबारपा खातीर गेला हातूंत दुबाव ना. हेर सांस्कृतीक कार्यावळींच्या आयोजना खातीर देड-दोन कोटींची वेवस्ता केल्ली खंय! उदाहरण मुळाव्याक आयिल्ल्या शाहरुख खानाक ७० लाख रुपया ताची बिदागी दिल्या म्हणपाचें कळटा. फाटल्या इफ्फीक फकत भेंडां हालोवन गेल्ल्या कलाकारांक लाखांनी रुपया दिल्ले. त्या खर्चाक ओंदू कातर लायिल्ली आसली तरी मनरिजवण संस्था असल्या कार्यावळींक दुडवांची वेवस्ता करूंक शकता. तेन्ना गोंयचे चार चित्रपट तयार करून ते महोत्सवांत दाखोवप तशें मनरिजवण संस्थेक कठीण न्हय. चार निमत्यांक ७०/५० लाख दिवन तांचे कडल्यान वर्स भरांत चार चित्रपट करून घेवप शक्य आसा. दिगंबर कामत हे सुचवणेचेर विचार करतले अशी आस्त आसा. निकतोच इफ्फी उलगला हें जरी खरें आसलें तरी ते दिसाच्यान फुडल्या इफ्फीची तयारी सुरू जाल्या हेंय तितलेंच खरें. ही सुरवात, ही येवजण चालीक लावन केल्यार इफ्फी २००८त आमकांय मान वयर करून मिरोवप शक्य जातलें.

Signature

वाचनीय कादंबऱ्यांचा : बिंब

विंबच्या दिवाळी अंकात दामोदर मावजो, महाबळेश्वर सैल, नं.ध. बोरकर यांच्या कादंबऱ्या, चंद्रकांत केणी, इंदू गेरसप्पे, नयना आडारकर व सुजाता सिंगबाळ यांच्या कथा आहेत. शिवाय रमेश वेळुस्कर यांची बाळकृष्णजी कानोळकर यांनी घेतलेल्या मुलाखत. त्यांच्या साहित्यप्रवासाची ओळख करून देते. भरत नायक यांची एकांकिका आदी वैशिष्ट्याने झंबिंबझ चा अंक नटला आहे. कवितेच्या प्रांतात सखाराम शेणवी बोरकर, सुनीता शाह, अंजली आमोणकर, सदानंद तेंडुलकर, राजश्री सैल, रमेश लाड, काशिनाथ लोलयेकर, व मंगला नागराजन यांच्या कविता आहेत. शिवाय मुंबईच्या सुधीर कोडकणी व मंगलोर येथील वीणा पेजावर यांच्या कविताही वाचनीय आहेत. कोकणी साहित्यात भर घालणाऱ्या या कादंबऱ्यांमध्ये दामोदर मावजो व महाबळेश्वर सैल यांच्या दोन्ही रचना सरस वाटतात.

- प्रकाश रामचंद्र क्षीरसागर (टुडे गोमन्तक)

राजकारणी कावळे खाल्ल्या ताटांत.... कस्तात!

गोंयच्या सैमाचो इबाड.

जमनी गोंया भायल्यांचे आनी देशा
भायल्यांचे भक्तीक.

एसईझेड, एसटीझेड, हांचो पुरस्कार करून गोंय सासणाचें काबार करप. राजकीय नदरेन गोंयकार खांकनवाळ.

राजकारण मणल्यार लोकशायेचो
आदार घेवन केल्लो पद्दतशीर धंदो. लोक,
विचार शेणोवन भोगवादी वृत्ती कडेन वचत
आसात.

दर दिसा घरफोडी, हायवे रोबरी, खून-बलात्कार, जीव दिवप-जीव घेवप हाच्योच खबरो.

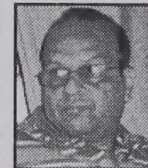
अशा वेळार दर दिवाळेक ज्ञयेवपी वर्स
सुखा समाधानाचें आनी भरभराटीचें वचूंक अशें
म्हणत संपादकीय बरोवप कितलें रास्त होच प्रस्न
मनाक पडटा. तरी लेगीत आसा तेंच तशेंच चलूं अशें
म्हणचें काय हातूंत बदल घडोवन हाडपाक हातांत
हात घालून एकसंघ रावन सरुया अशें म्हणचें?

हो यक्षप्रस्न बिम्ब दिवाळी अंकांतल्या
संपादकियांतलो. पेखनाशिल्ले कांय घावे बरे जावपा

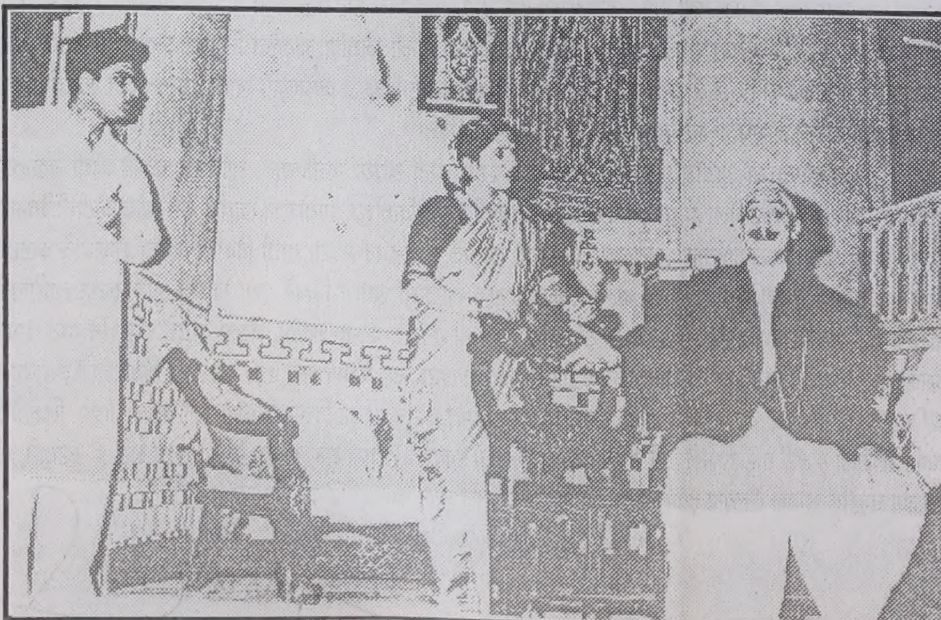
खातीर पयलीं किमचून उसोवचे पडटात.
बिम्बाच्या संपादकान ह्या संपादकीयांतल्यान
आपलें काळीज उकतें केलां.

दिवाळी अंकाच्या मुखपृष्ठावर कावळो हागला अशें दाखयलां. गोंयच्या श्राध्दाक जमिल्ले राजकारणी कावळे खाल्ल्या ताटांत... करतात.

जांकां गोंय वाटोवचें शें दिसता ताणीं
मुजरत बिम्ब वाचचो.

-सतीश सोनक
(सुनापरान्ता वेल्यान)

‘बिम्बा’च्या सप्टेंबर २००७च्या अंकांत उदय भेंब्रे हांचे मुलाखती संबंधान ३६व्या पानावयलो फोटो सुवातीक लागून अर्दोच छापून आयला. तो फोटो पुरायेन हांगा दिला. फोट्यांतलो देखाव स.पुंडलीक ना. दांडे हांच्या ‘निमित्ताक कारण’ ह्या नाटकांतलो. कलाकार : पुंडलीक दांडे, विजयाबाय सरमळकार आनी उदय भेंब्रे.

वा: लाजवाब!

नदर लागपासारको आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव

चित्रपट महोत्सव कसो आसचो? गोंयांत इफ्फी खातीर आयिल्ले प्रतिनिधी आनी जाणकारांच्या मतान, ३८वो आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव नदर लागपा सारको जालो आनी हे मुखार आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे असले महोत्सव जातले, तांकां गोंयचो मापदण्ड लायतले.

विदेशी चित्रपटांची योग्य निवड, फाफटपसारो ना, झगमगाट आसा, पूण महोत्सवाक अनुरूप असोच... म्हत्वाचें म्हळ्यार अभ्यासपूर्ण चित्रपट रसीक, देश-विदेशांतले चित्रपटांचे जाणकार आनी पत्रकार तशेच चित्रपट मळावेल्या तंत्रज्ञ - कलाकारांचो आसपाव हें ह्या महोत्सवाचें खाशेलेंपण आशिल्लें.

सुर्वेक दिल्ली आनी दक्षिण भारतांतल्या राज्यांचो इफ्फी-गोंयचेर मातसो खुन्नस दिसतालो. तांचे मत्तान, इफ्फी एकेच सुवातेर

कित्याक? तो फिरतो आसूंक जाय...

दक्षिण भारतीय निर्मात्यांचें म्हणणे अशें की केरळच्यान गोंयांत थेट विमाना नाच. ताका लागून थंयच्या लोकांक गोंयांत येवंक अडचण जाता देखून ते महोत्सवाक येवंक पावनात. तेन्ना हो महोत्सव अर्दीं मदीं केरळाक जावंक जाय. तर दिल्लीवाल्यांक सगळ्याच सुवातांचें वावडें. थंयचे प्रतिनिधी म्हणटात, दिल्लीचो महोत्सवाचेरूच न्हय तर एकंदर कार्याक्रमाचेर हक्क आसा. दिल्लीची मक्तेदारी मोडून काडूंक तांचो विरोध जावप सभावीकूच म्हणूंक जाय.

दिल्लीस्थीत आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव संचालनालयाच्यो मुखेली निलम कपूर ह्यो तटस्थपणान प्रचार करपा खातीर प्रसिध्द आनी चित्रपट महोत्सवा कडेन बरींच वर्सां संबंदीत

आसात. ताणीं सांगलें की गोंयांत चित्रपट महोत्सव हाडपाचो निर्णय हो एक दोन दिसांचो न्हय. ते पासत बरीच भासाभास, आकडे मोड आनी अत्यंत बारकायेन नियोजन जाल्लें आसा. लहरीपणान तो निर्णय घेतिल्लो ना, आनी तो निर्णय योग्यूच आसा ह्या निश्कर्शामेरेन आता लोक पाविल्ले आसात.

निलम कपूर हाणीं म्हळें हो निर्णय बरोच आसा हें सिध्द जाले उपरांत हें कायम स्वरूपी थळ बदलपाचो प्रस्नूच उप्रासना.

गोंयच्या चित्रपट महोत्सवाचें उत्कृश्ट आयोजन ताची संवसारभर जाल्ली नामना आनी दिमाखदार सुरवात आनी वेवस्थीत समारोप हातूंत तथ्य आसा हें आयज विदेशी जाणकारानी लेगीत मान्य केलां.

हे वर्सा बरेच दर्जेदार विदेशी चित्रपटांचो ह्या महोत्सवात आसपाव आशिल्लो. आंतरराष्ट्रीय पातळीर गाजिल्ले तशेंच नामनेच्या महोत्सवात जांची दखल घेतल्या - जांकां पुरस्कार लाबल्यात ते चित्रपट, तांचेकडेन संबंदीत कलाकारां सयत गोंयांत हाडूंक आयोजकांक हे वर्सा यश लाबलां. देशी चित्रपटांकूय स्थान आशिल्लेंच. बंगाली आनी दक्षीण भारतीय चित्रपटांची हजेरी नदरेक भरताली, ते भायर मराठी चित्रपटांनी आनी तमीळ कलाकारांचीय हजेरी मोठे संख्येन आशिल्ली. मुंबयन आरंबाक सावन महोत्सवाक माथ्यार घेतिल्लो आसा आनी बॉलीवुडाकूय गोंयच महोत्सवाचें कायम स्वरूपी केंद्र जावचें शें दिसता. हे वर्सा फिल्म बाजाराकूय फाव तसो प्रतिसाद मेळ्ळो आनी देशी-विदेशी चित्रपटांचे संग्राहक, खरीददार हांकां गोंयांत आयिल्ल्याचें समादान मेळ्ळें.

गोंयान हे वर्सा आपले पध्दतीन भरपूर काम केलें. मुखेलमंत्री दिगंबर कामत हांचे सैत गोंय मन रिजवण सोसायटीच्यो मुखेली नलिनी पालिवाल, तांची पुराय कार्यकारिणी, तेच प्रमाण सांस्कृतीक कार्यक्रम समितीचे वांगडी, गोंयचे कलाकार हांचें व्हड योगदान दिल्लें आसा.

नामनेचे दिग्दर्शक बुद्धदेव दासगुप्ता द वॉल ह्या तैवानी चित्रपटाचे दिग्दर्शक लीन ची जू हांकां ईफ्फी ०७चो पयलो पुरस्कार भांगरा मोर आनी १० लाख रुपया भेटयतना.

गोंयच्या निर्मात्यांचीं फिल्मां जाय :

सुरेश सुवर्णा

गोंय फाटलीं ४ वर्सां गोंयांत आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव मनयत आयलां. एकंदर आयोजनाचो दर्जो पळयत जाल्यार तो खूप समादानकारक आसा. हे वर्साचो महोत्सव आनी तांतलें कल्पक आयोजन पळयत जाल्यार इफ्फीचें गोंय हें कायमचें थळ उरचें अशें म्हाकाय दिसता. खासा मुखेलमंत्री दिगंबर कामत, मुखेल सचिव जे. पी. सिंग महोत्सवाच्या आयोजनाचेर देखरेख करतात ही गजाल हेर कडेन खंयच पळोवंक मेळना. असले राजकर्तेकलाक्षेत्रांत आसत जाल्यार तें क्षेत्र नामनेक पावपाक कळाव लागचोना अशें मत खास महोत्सवाक आयिल्ले नामनेचे डायरेक्टर ऑफ फोटोग्राफी सुरेश सुवर्णा हाणी उक्तायलें. तेच वांगडा ताणीं सांगलें की राज्य सरकार आजोयना खातीर कोट्यानी रूपया खर्च करता थंय गोंयच्या निर्मात्यांक थोडे पयशे दिवन खास इफ्फी खातीर कोंकणी चित्रपट तयार करूंक लावंक जाय. गोंयांत जावपी दर महोत्सवात गोंयचे भाशेंतले निदान दोन-चार तरी दर्जेदार चित्रपट आमच्या सारख्यांक पळोवंक मेळूंक जाय. गोंयच्या निर्मात्यांकडेन, दिग्दर्शक, कलाकारांकडेन उत्कृश्ट चित्रपट निर्माण करपाची तांक आसा आनी चित्रपटांक फावशी संहिता दिवपी लेखकांकूय आपूण मेळ्ळां आनी तांचे भितर तशी तांकूय आसा. फकत जाय तो निर्मिती खातीरचो सरकारी तेंको.

गोंयचे मुखेल सचिव जे. पी. सिंग हांकां तर महोत्सव म्हळ्यार आपलें घरचेंच कार्य अशें दिसून ते वावुरताले. ते पुराय वेवस्तेचेर व्यक्तिगत लक्ष दवरताले. हो प्रकार अत्यंत दुर्मिळ म्हणपाचो.

हे आदीं महोत्सव हेर राज्यांत जाल्ले तेन्ना राजकर्त्यांचो सहभाग तसो नांवाचोच आशिल्लो. जाणकार मंडळी, आंध्राचे तत्कालीन मुखेलमंत्री एन्. टी. रामाराव हांचो उल्लेख मात आदरान करतात. ताणीं मुखेलमंत्री पदाचीं सुत्रां हातांत घेतांच एक वर्सा हो महोत्सव त्या राज्यांत व्हेल्लो आनी दिमाखान तो मनयल्लो. पूण रामाराव हे चित्रपटांकडेन संबंदीत आसामी आशिल्ले. तातूंत तांकां वैयक्तीक

“गोंय हें चित्रपटाचें हळूहळू केंद्रस्थान जाता हें पळोवन म्हाका खूप खोस जाली. ह्या सोबीत गोंयचे कांय यादस्तिक खीण तुमी बरोबर घेवन वतले हाची म्हाका आस्त आसा.”

चित्रपट महोत्सव मोट्या दबाजान जावंचो. कोणेंच आयोजनाविशीं कुतां काडचीं न्हय आनी ह्या मुखार महोत्सव आनीक गोंयांत नाका अशें म्हणप्यांचीं तोंडां सामकींच बंद करून उडोवन गोंयचे मुखेलमंत्री आनी गोंय करमणूक सोसायटीचे अध्यक्ष श्री दिगंबर कामत हाणीं दिसरात आयोजनाच्या कामांक खांदो माल्लो.

आपलें घरचें काम हे भावनेन दिसरात ईप्फीच्या आयोजनांत तळमळीन वावुरपी गोंय राज्याचे मुखेल सचिव श्री जे. पी. सिंग महोत्सवाक आयिल्ल्या सिने कलाकारांकूय आपलेपणान येवकार दिताले.

सिने कलाकार पूजा बेदी हांचे वांगडा आयनांक्सांत आपली घरकान्न सिमरन कौर हांच्या सयत.

रस आशिल्लो.

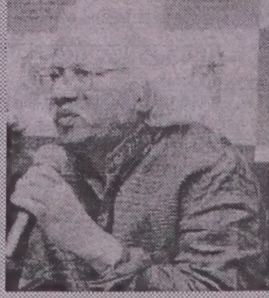
गोंयांत मनोहर पर्रिकार हाणी २००४ वर्सा हो चित्रपट महोत्सव हाडलो तेन्नाय त्या फुडाऱ्यांची वैयक्तीक तडफ दिशिल्ली. ती हे वर्सा दिगंबर कामत हांच्यातूय जाणवताली. ताणीं वैयक्तीक लक्ष घाल्ल्यानूच खुपशीं कामां वेळार जावंक पावलीं. दोन चित्रपट गृहांचो वावर मुजती पयलींच जालो. पणजी शार सजोवपा वांगडाच पुराय राज्यांत, खाची कोनशानी ‘इप्फी’चो धोल वाजलो. चित्रपटांकडेन संबंदीत सांस्कृतीक कार्यक्रमाचे प्रतिध्वनी पुराय राज्यांत घुमले. कलाकार देशांतल्या विंगड विंगड वाठारांतल्यान आयले आनी ताणीं गोंयभर आपली कला सादर केली. ते पासत नियोजन निधी, आदरतिथ्य हाचेर मुखेलमंत्री कामत खासा नदर दवरून आसताले. म्हत्वाचें म्हळ्यार हें सगळें कर्तव्याचो भाग म्हूण न्हय, तर भितल्ले तळमळीन दिगंबर कामत हाणी केलें. देखून एकान एक कलाकारूय खूश आशिल्ले.

हें सगळें करतना दिगंबर कामत हाणी एक पयसुल्लो विचार केल्लो आसा. तांकां संवसारांतलें एक सर्वोत्तम चित्रपट केंद्र म्हूण गोंय विकसीत करपाचें आसा. जंय फिल्मसिटी आसतली, चित्रिकरणाक लागपी सगळ्यो तजविजो आसतल्यो, चित्रपट प्रदर्शन - विक्री - देवाण घेवाण हे पासत मुळाव्यो सुविधायो आसतल्यो.

“सरकारी पातळीर आमी हे आदींच फिल्मसिटीची तयारी सुरू केल्ली आसा.” अशें कामत हाणीं सांगलें. २००४ वर्सा राज्याक असले देश-विदेशांतल्या नामनेच्या कंपन्यानी फिल्मसिटी पासत प्रस्ताव

इफ्फी गोंयांतूच जाय

— अदुर गोपाळकृष्णन

आंतरराष्ट्रीय

चित्रपट महोत्सव तीन वर्सां फाटीं गोंयांत आयलो तेन्ना महोत्सवाच्या आयोजनाविशीं टिका जाताली. गोंय म्हाका आवडटा पूण इफ्फी गोंयांत उरतली काय ना हाचो दुबाव म्हाका आशिल्लो. ओंदुच्या इफ्फी फाटलें आयोजन पळोवन म्हजो हो दुबाव पयस जाला. अशें मत नामनेचे दिग्दर्शक अदुर गोपाळकृष्णन हाणीं उक्तायलें.

फाटलीं तीन वर्सां अदुर गोपाळकृष्णन गोंयांत इफ्फी खातीर येतात. ओंदू ताणी दिग्दर्शित केल्लो 'नालू पेन्गुल' (चार बायलां) हो मल्याळम चित्रपट इंडियन पॅनोरमांत प्रदर्शित जाला. भारतीय चित्रपट खुपूच उंचेल्या दर्जाचो आसा आनी तो संवसारीक पातळीर व्हरपा खातीर स्वतंत्र संचालनालयाची गरज आसा म्हणपाचें ताणीं सांगलें. गोंयातूय चित्रपट महोत्सव संचालनालयाचो विभाग सुरू जावंक जाय म्हणपाचेंय ताणीं सुचयलें. तांचे वांगडा चित्रपटांत भुमिका केल्ल्यो गीतू मोहन दास आनी मंजू पिल्लाय ह्योय गोंयांत आयिल्ल्यो.

रुप्या मोर आनी ५ लाख रुपयांचो पुरस्कार फावो जाल्ल्या थायलंडच्या पोंगपाट चित्रपटांतलें एक दृश्य

दिल्ले. पूण तांकां त्या पासत दर्यावेळेरूच जमीन जाय आशिल्ली. सरकारी पातळेर ताचो पाठपुरावो जालो ना.

कामत हांच्या मतान, फिल्म सिटी गोंया खातीर भौच अनुरूप आसून पर्यावरण-वातावरण आनी थळाव्यो गरजो हे पातळेर ती राज्याक

३८व्या भारतीय आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव २००७ हातूंत उत्कृष्ट चित्रपटाचो भोवमान फावो जाल्ल्या **द वॉल** ह्या तैवानि चित्रपटांतलो एक थराक खीण. लीन ची ज्यू हाणीं दिग्दर्शित केल्लो हो चित्रपट. पटकथा उ झेन गांग, हुआंग शू लींग आनी उ लुवो इंग ह्या तीगांनी बरयल्या तर छायाचित्रण झेंग सियान झोंग हाणीं अप्रतिम रूपान केलां.

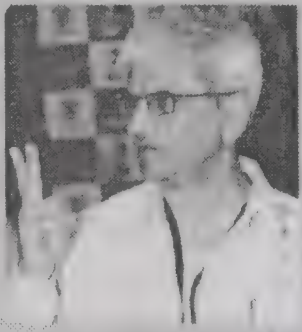
६ व्या भारतीयआंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव (ईप्फी ०७) च्या पुरस्कार जैतीवंतां वांगडा राज्यपाल श्री एस. सी. जमीर, मुखेलमंत्री श्री दिगंबर मत, नामनेचे बंगाली सिने निमति श्री बुद्धदेव दासगुप्ता, निल्म कपूर आनी हेर मानेस्त कला अकादमींत जाल्ल्या समारोप सुवाळ्यांत दिसतात.

चित्रपट संस्कृताय उबी

रुंक चळवळ जाय

डॉ. जब्बार पटेल

आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव गोंयांत आयोजीत जाता आनी आयोजनूय बरे पयकी जाता. पूण गोंयांत चित्रपट संस्कृताय तयार जाता काय कितें हो सन आसा. फकत महोत्सवांचें आयोजन केलें म्हूण ही संस्कृताय निर्माण जावपाची ना. ते पासत गोंयांत चित्रपट प्रशिक्षण संस्था निर्माण जावंक जाय. फिल्म सोसायटी चळवळ उबी जावपाक जाय. फकत गोंयांत नव्यो साधन सुविधायो उबारून आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवाचें आयोजन केलें म्हूण जावचेंना. नवे पिळगे आदीं चित्रपटांची आवड निर्माण करपाची गरज आसा. ते पासत सरकारान प्रशिक्षण संस्था उबारपाची गरज आसा. अशें नामनेचे संदर्शक डॉ. जब्बार पटेल हाणीं आपलें मत उक्तायलें. पोरुं सार्सा प्रमाण ओंदूय महोत्सवाक हजेरी लावन ताणी गोंयच्या इश्टां वांगडा वेळ दिवन भासाभास केली.

फायदेशीर थारतली.

‘राज्यांतले जायते जाण, तंत्रज्ञ आनी कलाकार चित्रपट सृश्टींत नांव जोडटात. ते भायर मनोरंजन क्षेत्र मोठ्या वेगान विस्तारता. पुराय संवसारांतलें एक एन्टरटेनमेन्ट हब म्हूण गोंयान करपा सारकें खूप आसा.’ अशें मुखेलमंत्री दिगंबर कामत हाणीं सांगलें. कामत हाणी पयलें पावल म्हण गोंय मनोरंजन सोसायटीकडेन चित्रिकरण, चित्रपट अनुदान तेच प्रमाण प्रशिक्षणाचे जायते कार्यक्रम हे आदींच सुपुर्द केल्ले आसात. ही सोसायटी फुडाराक चित्रपट सृश्टीची बुनयाद गोंयांत उबारतली असो विस्वास कामत हांकां आसा.

गोंयान आता मेरेन चित्रपट महोत्सवाचेर लागीं लागीं २०० कोटी रूपया खर्च केल्यात. तांतलो बरोचसो निधी मुळाव्या सुविधायांचेर खर्च जाल्लो आसा. ताका लागून हो खर्च लांबकाळाच्यो गरजो पुराय करपी जावन आसा. ते भायर राज्यांत ह्या आदींच फुलारिल्ल्या पर्यावरणा खातीरूय तो हातभार लायतलो.

राजू नायक हे ज्येश्ठ पत्रकार आनी दै. लोकसत्ता दिसाळ्याचे गोंयचे प्रतिनिधी जावन आसात.

अती वेग आनी अती म्हाल भरप टाळात

तुमकां खबर आसा?

दर वर्सा तीन लाखां परस चड रस्तो अपघातांची नोंद जाता आनी भारतांत ८० हजार लोक रस्तो अपघातांत मरतात आनी ८०% अपघात मनशाचे चुकीक लागून जातात.

वाहतूक नेम/कुरवो पाळात सुरक्षित रावात आनी रावूंक दियात

- सोरो पिवन वाहन चलोवं नाकात.
- दुचाकी दोगां खातीर, न्हय चडां खातीर.
- वेग उमेद हाडटा पूण जीव घेता.
- जीवीत जगूंक सुंदर आसता मागीर वेग वाडोवन कित्याक उणायतात?
- दुचाकी चलयतना सदांच हॅल्मेट घालात.
- वाहन चलयतना मोबायलचो वापर टाळात.

लोक हिता पासत वितरावणी

येरादारी सचालनालय

पणजी-गोंय

वरवदाविणें दुयेंस

१ डिसेंबर हो जागतीक एड्स जागृताय दीस म्हण पुण्य संवसार मनयता. ह्या निमतान एन्. सुहास हांची ह्या दिसा खातीरची खाशेली नाटिका.

(हॉस्पिटलाचो देखावो. दोतोर आनी एक बायल (मांय)
उलयत बसल्यांत)

मांय - दोतोर, म्हुजो पूत बरो जातेलो न्होंय? दोतोर, म्हुजो एकलोच पूत तो!

दोतोर - आगे अशी वगीच काचाबूल जांय नाका! आमी चेकअप करतात न्ही! धीर धर, जातलो बरो तो.

मांय - देव तुजें बोरें कोरूं दोतोर. हांव....हांव हेंच तुजे कोडल्यान आयकॉक सोत्तालें... खोरेंच देव पावतेलो म्होज्या पुताक. सामको भावार्थी आनी निश्पाप आसाय तो...

दोतोर - आगे... करतात न्ही आमी ताजेर! हें पळय, म्हाका ताज्या दुयेंसा संबंदांत तुजे कडेन थोडें उलवपाक जाय.

मांय - कितें उलोवूं दोतोर? आतां थोडे दीस जावुंन! तो पोत्तो पोत्तो बरो ना जाता. कितू दोतोरंगे वोखदां केलीं, सुमारच जायना पूण केन्ना केन्ना सुमार जाता आनी रोकडो पोत्यान दुयेंत पोदटा.

दोतोर - तो असो परत परत दुयेंत पडूंक लागल्यार कितलो तेप जालो?

मांय - तें म्हुको सारकें उगडास ना. पूण सुमार दोन वोरसां चोड जातेलीं. तो सारको दुयेंत पोडोत आहा.

दोतोर - ताका मोटें दुयेंस बीं केन्नां जाल्लें?

मांय - ना... ना... असेच पोदटा तो दुयेंत. आनी पोत्तो बरो जाता.

दोतोर - तशें म्हणिना हांव. सिरीयस म्हळ्यार चड बरो ना जाल्लो

केन्नांय? वा अॅक्सीडेंट बीं जाल्लो. जाल्यार...

मांय - ना... ना... तेका खूय गाडी बा चलोवंक येता? तेका आजून सायकोलूच सारकी कोळोना? सायकोल घेयलेली तेदोना पोन्नास फावटी तोरी धाडवोला तो!

दोतोर - तेंच! असो केन्नांय पडून ताका रगत बीं घालचें पडिल्लें?

मांय - शे... ना... तितू पेरींग नासतालें तेगें दुयेंस. धोडवोतालो म्हळ्यार धोपरां, कोपर बीं फोण्ण घेतालो आनी रोकडें चार दिसांनीं आपशीं बरो जातालो. आनी पोत्यान सायकलीचेर किरायतालो.

दोतोर - म्हणटकीर ही एक शक्यता ना म्हणपाची... तरी पूण...! दोन वर्सां पयलीं सावन तो दुयेंत पडटालो म्हणटा. तसो तो पयलीं खंयसरय पयस बीं गेल्लो?

मांय - आमगे आपुरबाये एकलोच पूत जालेल्यान आमी तेका केन्नांच पोयस धाडींनासलीं. आमच्या उतरा भायर तो केन्नांच वोसोना.

दोतोर - तूं जें सांगता ताजेवेल्यान म्हजो पयलो तर्क खोटो जाता. मागीर म्हाका....

मांय - म्हुका फोट माच्येली केंसो गोगेज? तुयें इचाल्लां तें हायें सांगिलां.

दोतोर - (आपशींच) ताका मातय पातये नासली म्हण्टा. तशेंच तो सामको आज्ञाधारक आनी बरो अशेंय म्हणटा... दुसरी शक्यता म्हळ्यार केंस मातना म्हाल्याचो वाखोर बी लागलो

जांव येता!... म्हाका एक सांग गे. तो केंस मारपाक खंय वता तें खबर आसा तुका?

मांय - व्होय! तो आमगे सोदांचो म्हालो... म्हाबळूको मात्ता. केन्नां केन्नां तो आमगे घोराको येन तेजे केंस मात्ता आनी केन्नां केन्नां आमगेलो घेन वोयतालो तेजेसरीं तेका.

दोतोर - हांव ल्हानपोणांचें विचारीना तुका. फाटल्या चार-पांच वर्सांनीं म्हण्टां हांव.

मांय - तशेंच चोलतालें. मात्सो सुमाराचो जातोच तो एकलोच, वोयतालो आनी येतालो मारून केंस.

दोतोर - म्हालो खंय रावता?

मांय - तो सोकल्या वाड्यार रावता. आनी तेगे केंस मारपा हिंगाच दुकोन आहा.

दोतोर - नांव कितें म्हटलें तुवें ताजें?

मांय - म्हाबळू. दुसरें नांव हांव नेणां तेजें.

दोतोर - आं. तो सायडीक शॉप आसा तो म्हाबळू... एक काम करशी? मातशी अशीच वच मगे आनी हावें त्या म्हाबळूक मातसो दोन मिनटांखातीर येवन वच म्हटलां म्हणून सांग.

मांय - म्हुगे पुतालागीं कोण....

दोतोर - तुज्या चल्याखातीर मातसो जाय तो म्हाका! कांय गजाली स्पष्ट जाल्यार बऱ्यो.

मांय - तशें न्हूं दोतोर... पुताच्या हुसक्यान...

दोतोर - आमी आसात न्हय हांगा. चल वचून घेवन यो ताका बेगीन (ती वता) ताज्या रगताचो येलीसा (Elisa) रिपोर्ट ये मेरेन हे तरेन जाणां जावन घेतल्यार कितें वायट आसा?

इनास - (येता-हाडकुटो-बारीक जाला) दोतोर, दोतोर... कितें जालां म्हुका. कितू बोरसां जालीं, परत परत जोर येता, थोंडी जाता आंग दुखोता....

दोतोर - तुका न्हीद म्हुटलो न्ही हांवें. तूं हांगा पावलो?

इनास - एके कडेन रावोंक जायना दोतोर. कोलकोलो येता. ओसलें कोसलें दुयेंस जालां म्हुका दोतोर.

दोतोर - तशे व्हडलें कसलेंच दुयेंस जावंक ना तुका. तूं धीर धर. रोखडोच बरो जातलो.

इनास - सोगले दोतोर अशेंच सांगतात आनी फोटी मात्ताय. दोन वर्सां जावन गेलीं. सोगल्या दोतोरांच्या तोंडांतल्यान अशींच उतरां येतात... बोरों जातेलो.. बोरों जातेलो....

दोतोर - आमचें कामच तें. दुयेंतीक धीर दिवपाचें....

इनास - हेर सोगल्यांक धीर दिताय. पूण म्हाका तोशें फोटोवप जावचें ना. कारण दोन वर्सां सान सोगल्या दोतोरांनीं म्हुका फोटोयला. आतां हांव केसोच फोटोवपा ना. म्हुका सोगलें गोमलां आतां.

दोतोर - तूं बरो जातलो. त्या पयलीं तुका कितें विचारपाचें आसा.

इनास - कितें इचाप्पा आसा? इचार तूं. (इतल्यांत ताजी मांय आनी म्हाबळू येता.)

म्हाबळू - दोतोर कित्याक आपइल्लो म्हाका?

दोतोर - ल्हानशें काम आसलें एक. इनास चल तूं ल्हवू ल्हावू भितर वचून सुशेग घे. आनी मांय तुंवय मातशी भायल्यान बस.

इनास - दोतोर, पूण म्हाका कितें इचात्ता मुण्टालो न्होंय?

दोतोर - हय! मागीर येतां हांव तुजे लागीं (इनास भितर वता) चल मांय तूं त्या बाकाचेर बस.

मांय - बोरें बाबा!

दोतोर - म्हाबळू, सामको मुद्यारूच येतां. तुजो चड वेळ घेना. म्हाका एक सांग...?

म्हाबळू - विचार दोतोर! तुका जाय तितलो वेळ घे.

दोतोर - म्हाका एक सांग, तूं वाकोर वापरतना कसो वापरता? एक गिरायक जातकीर तो तापलेल्या उदकांत बी दवरता?

म्हाबळू - ना दोतोर, तुमी कित्याक विचारतात तें समजलें म्हाका. हालीं आमी वाकराक नीत नवी ब्लेड घेतात. म्हण्टकीच तापलेल्या उदकांत दवरपाचो प्रस्नच येना.

दोतोर - ब्लेड तूं केन्ना बदलता, म्हळ्यार कितल्या गिरायकां उपरांत? म्हाबळू - च्छे... च्छे... गिरायकां? दरेका गिरायकाक नवी ब्लेड घेतां हांव. हावंच न्हय, सगले म्हाले ब्लेडच वापरतात आतां खाड वगैरे करपाक. पयलींचे ते वाकराक फातराक घासून धार काडपाचें, उपरांत तो पट्यार घासपाचें बीं फाटीं पडलां. पूण हें तुमी म्हाका मुदाम हांगा आपोवन शे कित्याक विचारतात?

दोतोर - तें एक गुपीत आसा. तें सांगप सारकें जावचें ना. दोतोरांचीय म्हूण कांय तत्वां आसतात. तीं पाळचीं पडटात आमकां.

म्हाबळू - हय, दरेकल्यान स्वतःच्या व्यवसायाकडेन प्रामाणीक आसुंकच जाय आनी कितें विचारपाचें आसा?

दोतोर - ना... ना... इतल्याच खातीर आपइल्लो तुका! देव बरें करूं तुजें.

म्हाबळू - दोतोर, तुजेंय देव बरें करूं. बरें येता तर हांव. (वता)

मांय - (येता) जालें दोतोर इचारून?

दोतोर - हय! चल्या म्हन्यांत वचपाचें आसल्यार वचूं येता तुज्यान आतां.

मांय - व्होय. मातसो सुमरा जाल्या पुरो म्हूण मागोतां देवा लागीं. (वता)

(काळोख)

प्रवेश २रो

(थळ तेंच. इनास आनी दोतोर उलयत बसल्यात.)

दोतोर - इनास, इगर्जेत वतात तेन्ना पाद्री मुखार कुमसार जातात. जें जें कसलें पातक केलां तें स्वतःच्या तोणान सांगतात, आनी ताजी भोगसणी मागतात. हें जाणां न्हंय तूं!

इनास - व्होय दोतोर! केदेंय मोटें पातोक आदारल्यार कुमसार जातोच ना जाता असो सोमोज आसा आमचे थांय.

दोतोर - तेच बरीं दोतोरा म्हन्यांत वतात तेन्नां दोतोर विचारता तें सगलें खरें खरें सांगपाचें आसता.

इनास - कित्याक म्हुण्टा तूं दोतोर?

दोतोर - हांव आतां तुका जें विचारतलो ताजो तुजे कडल्यान म्हाका सत् जबाब जाय.

इनास - इचार न्हूं दोतोर. हांव खोरें खोरें सांगतोलों.

दोतोर - चार-पांच वर्सां पयलींच्या तुज्या जिविताविशीं म्हाका सविस्तर जाणां जावन घेवंक जाय.

इनास - इतल्या वर्सां फाटलें म्हुजें जिवित? आनी तें कित्या पासोत?

दोतोर - म्हाका एका निश्कर्शा मेरेन पावंक जाय. हें खरें म्हळ्यार पेशंटाक सांगिनांत. पूण नाइलाजान आज म्हाका म्हजो तर्क कितले मेरेन खरो तें पारखूंक जाय. त्या खातीर तुजे कडल्यान कांय प्रश्नाच्यो जापो म्हाका जाय आनी त्यो खच्यो आसपाक जाय.

इनास - इचार तूं दोतोर. कितें इचारपाचें आसा पोय तें!

दोतोर - तुकां केन्नांय मोटें दुयेंस बी जाल्लें? आनी रगत बी घालचें पडिल्लें?

इनास - (विचार करून) ना... ना... बारीक बारीक दुयेसां सोडलीं जाल्यार अशें रोगोत बी घालून घेवपाचो म्हुज्या जिवितांत केन्नांच प्रोसोंग येयलो ना.

दोतोर - बरें आसा. तूं लग्न काय जावंक ना. न्हय!

इनास - ना दोतोर, दोन वोर्सां पोयलीं मांयन तोयारी केल्ली. चेडूं लेगीत पोवोन जालेलें. इतल्यांत हांव बोरो ना जालों. तो आज मेरेन पोनो पोनो बगे ना जावंक लागलां. केन्ना खोकली मात्ता... केन्ना केन्ना आंगार फोड शे येतात.

दोतोर - ताजे पयलीं कांय वर्सां तूं खंयसरय इश्टां बराबर पयस बी गेल्लो?

इनास - आमी खूब फावटीं टुराक, कॅम्पाक बी वेताले.

दोतोर - दुराक, कॅम्पाक बी म्हळ्यार?

इनास - केन्ना केन्ना इस्कोलाच्यान, कॉलेजिच्यान. पूण चोडशे फावटीं आमीच एक जातात आनी वेतात.

दोतोर - अशा खंच्याय वेळार तुवें खंचेय पिडीत बायलेचो सांगात बी केल्लो? सारको विचार करून सांग.

इनास - ओस्तोरे कोडें... ना... व्होय... ना... ना... दोतोर...!

दोतोर - दुयेतीन दोतोराक कांयच ल्हिपोवंक फावना हें जाणां न्हय तूं?

इनास - पूण दोतोर.

दोतोर - म्हाका दुबाव आशिल्लो. तरय पूण सत् कितें तें जाणां जावंक जाय.

इनास - सांगितां दोतोर सोगलें सांगितां. त्या दिसा हांव आनी म्हुजे पांच जाण आमीग ओशे सोगले सोव जाण मेळोन पिकनीकेक गेल्ले. उदकांत न्हावोन मोजा कोत्ताना तिनसांज केन्नां जाली गोमलेंच ना.

दोतोर - मागीर फुडें कितें जालें?

इनास - हानजूना सावन पोत्ते हिंगा घारा पोत्ते येवपाक बोस वा कांय एक नासलेली. मुण्टोच इश्टांनीं रात थोंयच काडया म्हुण बेत केलो. आनी तेच बोरोबोर हांवय थोंय वेळेर रावलों. ते रातीं लागींच एका बार्चीच्या भायर उकत्यार डान्स चलतालो. इश्टां बोराबोर हांवय थोंय गेलों आनी डान्स करूंक लागलो. (संगीताचो आवाज) आनी तें थोंयच म्हाका मेवळें.

(संगीताचो आवाज चड जाता तसो इल्लो इल्लो करून काळोख करचो. काळखांत सावळेच्या रूपांत डान्स दाखोवचो. इनास आनी एक चली दाखोवं येता. हळू हळू उजवाड जातना दोतोर आनी इनास आदल्या जाग्यार रावचे. इनास त्या आदल्या उगडासान काचाबूल जाला.)

इनास - (खरशेल्लो आवाज) ही... ही म्होज्या नोशिबांतली व्होड चूक हावें आदाल्ली. दोतोर, कितेंय कोर पूण एक फावट बोरो कोर, म्हाका ही जीण जोगपाची आसा.... दोतोर, म्हाका जोगपाचें आसा. हो सोबीत सोंवसार दोळ्यांनीं पोवपाचो आसा.

दोतोर - हे एके चुकीन तुजें जिवीत काबार केलें. तुज्या रगतांत. HIVचे विशाणू मेळ्ळ्यात. जाचे वरवीं एक भिरांकूळ रोग जाता. रगताचो रिपोर्ट आतांच म्हज्या हातांत पावला.

इनास - (भिता) खोरें सांगोता दोतोर तूं? हांव बोरो जातेलो?... (रडटा)

दोतोर - तुज्या रोगतांत मेळिल्ले विशाणू कसले तें खबर आसा तुका?

इनास - कोसले दोतोर?

दोतोर - एका भयांकृत रोगाचे. जाचेर आजून मेरेन वखद सोदून काडिल्लें ना. आनी त्या रोगाक म्हणटात 'एड्स', Acquire Immune Deficiency Syndrome.

इनास - (रडटा) दोतोर, हांव बोरो जायना जाल्यार जाता, पूण म्होज्या ह्या दुयेसाची खोबोर मांयक सांगों नाका.....

दोतोर - तें बरें आसा. आमी आमचे परीन यत्न करतात. तुज्या आंगांत मिक्रोप कमी जाल्यात. त्या खातीर तुवें आनी तुज्या शरीरान आमच्या यत्नांक पालव दिवंक जाय. चल वचून सुशेग घे आतां. तुज्या उपचाराची फुडली तयारी करूंक जाय. (उलो करता) सिस्टर SS सिस्टर SS

(उलो करीत भितर वता.)

इनास - सांगितां तें आयकोतां दोतोर, सांगितां तें आयकोतां. (रडटा) ह्या सोंकोश्टांतल्यान एक फावट सोडोय म्हुका.

मांय - (येता.) कितें जालें पुता? येसो व्होडान रोदूटाय कित्याक? सांगिलां न्हं, तूं बोरो जातेलो म्हुणोन.

इनास - व्होय मांय हांव बोरो जातेलों. सामको बोरो जातेलों. म्होजें चुकोलें मांय, म्होजेंच चुकोलें. ताजेंच फोळ म्हुका मेवळां मांय (तिज्या पायांक धरता) म्हाका चूक भोगशीय मांय.... हावें मोटो गुन्यांव आदाल्ला मांय, म्हुणोनूच हें फारीकपोण भोगचें पोडलां म्हुका. म्हाका भोगोस मांय... म्हाका भोगोस.

मांय - (ताका धरीत) तूं कांय भियेनाका पुता... कांय भियेनाका. तूं बोरो जातेलो... तूं बोरो जातेलो...

(तिज्या पायांक धरिल्ले कडेन तो कोसळटा)

- काळोख -

- पड्डो पडटा -

- एन्. सुहास

१६०, मंगेश मठी, धडें
सावड्डें-गोंय-४०३७०७

सैमाच्या

सांगातान

विमान कोचीच्या विमानतळार उतरता अशी सुचना मेळ्ळी.

जनेलांतल्यान भायर पळयलें जाल्यार माडच माड... केळी... आनी उदक, पाचवोचार सैम. वोत मोव आनी पाचवेचार सैमाचे वेंगेत सुस्तावीत पाडिल्लें सारकें सगळें शहर दिसतालें.

केरळांत वचपाचें ध्यानीमनीय नाशिल्लें.

“खंयतरी शांत निवांत दोन दीस रावंक जाय. रिलेक्स जावंक जाय.”

“कुमारकोम कित्याक वचनात?” आमच्या एका इश्टान म्हळें.

कुमारकोम लेक रिजोर्ट व्हेगबन्ड लेकाचेर आसा.... दर्यो कसो लेक. लोकेशन सामकें फोर्ट. आग्वादा बीच रिजोर्टा सारकें. हांव वचून आयलों. सगळो शीण गेलो. सामको रिलेक्स जालों.... फ्लॅन करनासतना प्रवास करपांत एक श्रीलय आसता आनी गैर सोयय जाता. टिकेटी मेळल्यो किंगफिशर एअरलायनीच्यो. फ्लायट डायरेक्ट नाशिल्ली... मेंगलोर, कालिकत थारून मागीर कोचीन. थारनासतना डायरेक्ट फ्लायट आसली जाल्यार किंगफिशर एअरलायनीचो प्रवास खरेंच सुखदिणो.

हाशाचे कारंजे, फुलतीं फुलां कश्यो एअरहोस्टेस. विजय मल्ल्या म्हणटात तशें – आपणें आपलो स्टाफ असो ट्रेन केला की तुमका

प्रवास करता अशें दिसूंक फावना. घरांत सोयरो येतगीर आमी सोयऱ्यांकडेन अगल्यान वागतात तशींच.

जेवणाफुडें चा पिवपाची आमका सवंय चा विशीं विचारतगीर.... आमच्याखातीर स्पेशल ‘लॅमन टी’ एअरहोस्टेसान करून हाडली. ‘अतिथी देवो भव’ असो अणभव खिणाखिणात आयलो.

हल्लींचीं विमानाय बेभरवशाचीं जाल्यांत. विमानानी प्रवास करप आनी बसिनी प्रवास करप हें जवळ जवळ सारकेंच जालां. तातूंत हो अणभव वेगळो. टर्चींग.

विमानतळार पावलीं तेन्ना सांज जाली. म्हज्या घोवाक दगदग नाका. ‘हांगाच बरेशें हॉटेल सोदया आनी कुमारकोम फाल्यां या. नाय जाल्यार अनवळखी प्रदेश, भाषाय अगम्य. गिम्क नाका’ ताणें म्हळें.

कोचीच्या विमानतळार सगळें ऑर्गनाइज्ड.... पावती काडप पयशे भरप.... खंय वता तो जागो सांगतगीर पावती मेळटा. त्या प्रमाणें ती पावती भायर व्हरून दितगीर ज्या टॅक्सीवाल्याचो ‘टर्न’ आसता ताचे टॅक्सीन वचपाचें. गोंयच्या सारक्यो ‘पोश टॅक्सी’ चड दिश्टी पडनात. एम्बासिडर, इन्डीका, आन्टो. टॅक्सीवाल्याक संवादापुगतीच

इंग्लीश कळटा. हिन्दीचो तर गंधय ना. मल्याळम भाशेचे पोस्टर, पाटयो. तांचे भाशे प्रेमाविशीं म्हाका खूब तोखणाय दिसली. भाशा कळना जावन संपर्क करतना त्रास जाताले म्हणून चिंताय.

राष्ट्रांराष्ट्रां मदलीं, सिमे मदलीं दुर्गां मोडल्यांत. पूण कांय देशांनीं आपली भाशा जपल्या. युरोपांतल्या फ्रान्स, इटली ह्या राज्यांत वचूंक जाय जाल्यार इंग्लीशीचें गिन्यान उपयोगी पडना. तशेंच केरळांत इंग्लीश आनी हिन्दीचेंय. हिन्दी तर लोकांक चडशी कळच ना. त्या मानान इंग्लीश कळटा.

थंयच्या एका मनशान आमकां हॉटेलाचें नांव सुचयलें.

उदकाचे देगेर आशिल्लें हॉटेल.... फेरयेन गेल्यार वीस मिनटांचें अंतर पूण हॉटेल बेटार आसा. पयसुल्ल्यान फेरो मारून देड वराची वाट अशी म्हायती ताणें दिली. हॉटेल बुकय केलें.... देवाच्या भुयेंतलो देवाचो मनीस.... ताचो कसलोच स्वार्थ ना पूण आमचे खातीर ताणें वेळ काडलो, फोन केलो आनी त्या जाग्यार वतगीर खरेंच तें हॉटेल आवडलेंय. उदकाचे देगेक आशिल्लें हॉटेल.

हॉटेलाचें रॅस्टोरंट तर इतलें सुंदर, सामकें डेकाचेरच. उदकाचें अप्रूप गोंयकारांक ना. पूण केरळांतली शांती गोंयांत ना.... उदकाच्या तिरार... पयसुल्ले मंद दिवे... उदकाचेर तरंगत येवपी पाचवीं पाचवीं झाडां. हॉटेलाचो स्टाफय मदत करूंक तत्पर. सगळ्यांत म्हत्वाचें म्हळ्यार ‘होम्ली फिलिंग’. खंय वता थंय घर शें दिसूंक जाय

केरळाचें प्रसिध्द नुस्तें करीमन. (pearl spot fish) केळीच्या पानांत तें रांदतात. ४५ मिनटां लागतलीं. तुमकां करून हाडटां अशें ताणें सांगलें आनी केरला फीश करी.... ज्या प्रांतांत वतात थंयचें खावंक जाय म्हणतात.... डेकावेल्या रॅस्टोरंटांत ४५ मिनटांच कित्याक वर दोन वरांय बसपाची आमची तयारी आशिल्ली.... करीमन केळीच्या पानांत गुठलायल्ली आनी झणझणीत फीश करी.... (गोंयच्या हुमणासारकीच पूण तातूंत करबेलाचीं पानां आनी सांसवांचीं फोंडणां) तोंडाक उदक सुटलें. बाकीबाब बोरकाराल्या कवितेंतल्यो वळी म्हाका याद जाल्यो -

‘इतक्या लवकर येना मरणा

मासोलिचा स्वाद दुणा’

केरळांतल्या मनशानय अशीच नुस्त्याचेर आनी नुस्तें धरून आवडीन रांदून जेवपी नुस्तेंमोगी मनशांचेर कविता रचल्याच आसतली!

दुसऱ्या दिसा कुमारकोम वचपाचें थारायल्लें.... पूण हॉटेलाच्या मॅनेजर बायले कडेन खबऱ्यो रंगल्यो. घरांतल्या सारकें फिलिंग. सगळो दीस कोची रावया अशें आमी थारायलें. सांजचें कुमारकोम वचया. तितलें म्हणसर कोचीचें ओझरतें दर्शन घेवंक मेळटलें.

कोचीनाक तसो व्हड इतिहास आसा. पोर्तुगीज, ब्रिटीश आनी

डच हांचो कोचीनाचेर दोळो. कोचीनाक लागून ते झुजल्यात आनी ताणीच ह्या शाराक आकारय दिला. व्हडलीं व्हडलीं घरां... गोंयांतल्या क्रिश्चनांची आसात तशीं. बिशॉप्स हावज, डच पॅलेस, सेंट फ्रान्सीस चर्च, वास्को हावज अश्यो कितल्योशोच अप्रतीम वास्तुरचना पळोवपा परस शांत सैमाच्या सांगातान दोन दीस काडपाचें थारावन आमी आयिल्ली. केरळ पळयतलें, अणभवतलें जाल्यार खूप दिसां खातीर येवंक जाय. घोड्यार बसून वचूंक जायना. लागींच आशिल्ल्या व्हिलिंगडन आयलंडार आमी वचून आयलीं. फेरयेचो प्रवास. आमचें दिवाडे, चोडणा आसात तशेंच हें बेंट. ब्रिटीश न्हायसरॉय लॉर्ड व्हिलिंगडन हाजें ताका नांव दिलां. सगलें केरळ उदकांतच वसलां कुमारकोमा सारकेंच हांगाय ‘बॅक वॉटर’ – बॅक वॉटराक पर्यायी कोंकणी शब्द म्हाका सुचूंक ना. सैमाची कृपादृश्टी ह्याय ल्हानश्या बेटाक लागल्या. व्हिलिंगडन आयलंडाची फेरी मारून आयलीं.... व्हिलिंगडन आयलंडाचेर वतना फेरी पोइंट आसा. थंय अँटीक बाजार आसा. केरळाचे सगळे आदीम संस्कृतायेचें दर्शन त्या अँटीक बाजारांत जाता.... मेटल मीरर जाका तांचे भाशेंत ‘अरनमुला कनाडी’ म्हणटात तें, ‘नेटूर पेटी’. ल्हानशेंच धरून व्हडमेरेन शृंगाराचें (नटपाचें) पेटूल.. हें पेटूल रोजवूडाचें केलां. ताजेवेलें नक्षीकाम अप्रतीम. पयलीं गोंयांतय चली घोवागेर वता तेन्ना नटपाचें पेटूल दितालीं... भायर शिसवी कोरीव काम केल्लें पेटूल, भितर हारसो आनी पेटलाक ल्हान ल्हान खण. म्हजे आजेकडेनय अशेंच पेटूल आशिल्लें. हांव तिजी अपुरबायेची नात. ‘म्हजें हें पेटूल तुका आं!’ ती म्हाका मोगान सांगताली.

‘तुजें पेटूल म्हाका कित्याक?’

‘आगो त्या पेटलांत म्हज्यो भावना गुंतल्यात.... तें पेटूल तूं तुज्या घरा व्हर. तूं तुजें रूप पळयतलें तेन्ना तुका म्हजी याद येतली.’

....पेटूल खंय पडलें कोणाक खबर. ह्या पेटलांतल्या हारशांत तोंड पळयतना म्हाका म्हजे आजेची याद आयली... अँटीक म्हणून आमी ज्यो वस्तू विकूंक दवरतात आनी विकत्यो हाडटात त्यो कोणाच्यो तरी वस्तू आसतल्यो!

....व्हडलीं व्हडलीं अँटीक हावज. हांगा आसात पन्न्यो पन्न्यो वस्तू.

....ह्याच रस्त्यार मसाल्याचीं दुकानांय. केरळ मसाल्या खातीर प्रसिध्द आसा.

भोवन दनपरां हॉटेलां परतलीं तेन्ना कुमारकोम वचपाचे आमकां वेध लागिल्ले.

....हॉटेलाच्या मॅनेजर बायलेन कुमारकोम वचूंक आमचे खातीर टॅक्सी मागयली. हांगाच्यो बायलो खूब हुशार, स्मार्ट आनी कर्तबगार अशें आयकल्लें. ताचो अणभव आयलो. ताका लागूनच

मातृमनाक कुटुंबपध्दती हांगा रुजल्या जांवये!

कोचीचो निरोप घेतलो आनी आमची टॅक्सी कुमारकोमचे दिकेन धावंक लागली. वाटेर गोंयचे सारकेच बंगले, नळ्याचीं घरां, पोरसांत केळी, माड, माडांचेर मिरयांवेली...वाटेवेल्या घराफुडें सांचिल्लें उदक.... तातूंत साळकां आनी कमळां... धवीफुल्ल, तांबशीं, गुलाबी कमळां आनी इल्लेशें तळें... स्वप्नांतलीं घरां कशीं.... केरळांतल्या लोकांक बाजारांत भाजी घेवंक वचूंक नाका. पोरसांतच सगळ्यो भाजयो... गोंयांतल्या गांवांतलीं घरां तशींच केरळांतलीं. शारांतलीय घरां, केळीं, तवशीं, चिकू, पोपायो, अणसां, दुदी, लिंबू... सगळे तरेच्यो भाजयो. वाटेर आडसरां घेवन विकपीय कितलेशेच जाण दिसतात. गोंयांतल्या आडसराच्या गोड उदकाची सर मात केरळाच्या आडसरांत ना. गोंयचें उदक गोड अमृत कशें. तशेंच केरळाचें उदक मात्शें खारटशे चवीचें. बिसलेरी ना जाल्यार आक्वाफिना हांगा सोदचें पडटा. चडश्यो लोकल उदकाच्यो बाटल्यो. तेंय उदक बेचव. गोंयांतल्या रुचीक उदकाची याद खिणाखिणाक येताली.

कोचीन तें कुमारकोम जवळ जवळ दोन-पावणे दोन वरांचो प्रवास. ड्रायव्हराक कामचलावू इंगलीश कळटाली. उलयतां उलयतां आमचें भायर पळोवप चालूच आशिल्लें. कुमारकोम आनी एलीपींतलो निसर्ग सारकोच.... एलीपींतलो सैम चड ओढलायणो. तशेंच बॅक वॉटर शिवाय दर्यावेळय आसा. 'एलीपी इज बॅटर दॅन कुमारकोम' अशें ताणें आपल्या मल्याळम एक्सेन्टान सांगलें.

ताज्या गोड उलवण्यान आमी फसलीं काय एलिपी (अॅलापुझा) हे भुमिकडेन आमचे ऋणानुबंध आशिल्ले? हांव नकळों. आयत्या वेळार आमचो बेत बदल्लो आनी आमी एलीपीक वचपाचें थारायलें. एलीपीक Venice of the east अशें म्हणटात अशें आमी आयकल्लें... Venice पळोवंक पयशेय जाय आनी योगय जुळून येवंक जाय. 'चल पळोवया आमचें Venice of east' अशें म्हणून आमी ताका एलीपीक वचपाक लायलो.

....एलीपीच्या खंयच्याच हॉटेलाची म्हायती नाशिल्ली. कांयच थारावंक नाशिल्लें. 'तुमकां सामकें नॅचरल रिजोर्ट दाखयतां' अशें ताणें सांगलें.... देवाचे भुयेंतलीं देवमनशांच आमकां वाटेर मेळटात अशें येवजून आमी खुश.

....एलीपीन पावतगीर केबिलीयम रिजोर्ट नावाचें सामकें बॅक वॉटर आनी सैमान रेवडायल्ल्या रिजोर्टान तो आमका घेवन गेलो... गाडयेन बॅगां तशीं दवरून रिजोर्ट खरेंच बरें आसा काय ना हें पळोवंक म्हजो घरकार भायर सरलो. ताका हॉटेल बरें जाय, सुरक्षीत जाय, सुंदरय जाय, आवडूंकय जाय. कितलेंय पयशे मोडूंक तो तयार. दुसऱ्या गांवांत पयशांचें तोंड पळोवंक जायना. शॉपींग, खरेदी कमी करप पूण बऱ्या

सुरक्षीत, पॉश हॉटेलांत रावप ही ताची सवय. हॉटेलां सोदून पसंत पडल्यारूच रावप.... ना जाल्यार हॉटेल सोदूंकच तो दीस वगडायता. हांव ताका मस्करेन म्हणटां, 'बायलेक सोदूंक तूं भोवूंक ना तितलो परक्या गांवांत बरें हॉटेल सोदूंक भोवता...' हॉटेल खरेंच सुंदर. सामकें पारंपारीक. केरळा स्टायलीच्यो काँटेजीस... फुडें उदकच उदक ... कुळागरांत आनी बॅक वॉटरांत... सामकें सैमाच्या सहवासांत... शहरा पासून पयस... म्हज्या घोवाक तें मानवूंक ना....

ड्रायव्हरान हॉटेल मानवूंक ना म्हणटगीर तोंड वाकडें केलें... ताची वागपाची पध्दतच बदल्ली.... तेन्ना आमचे तकलेंत उजवाड पडलो. त्या हॉटेलांत ताचें कमिशन थारिल्लें... सावज हातांतलें सुटतगीर राग येता तसो ताका राग आयिल्लो... ताणें ज्या खातीर अट्टाहास करून आमका एलीपींत हाडिल्ली तो मूळ हेतूच फशिल्लो....आनी हांगचीं हॉटेलां आपूण नकळों म्हणून ताणें सांगलें... ताका घेवन हॉटेल शोध सुरू.... तो आमकां गोल गोल फिरयतालो. जाय तसलें हॉटेल मेळनासलें. शेवटी ताका थंय सोडून ताचें फुगिल्लें बील फागीक करून रिक्षा धरून परत हॉटेलां सोदूंक सुरवात. शेवटीं सोदून सोदून बरें हॉटेल मेळ्ळें. शाराच्या मध्य भागांत आशिल्लें.. आमी सगळें एलीपी सोदिल्लें. पागोडा रिजोर्ट... सामकें मनासाकें.... सुंदर सुरक्षीत, देखणें... तें आमचें दुसरें घरच जालें... लाकडी काम केल्ल्यो सुंदर ट्रेडीशनल सुखसांयीनी सज्ज काँटेजीस.... भोवतालचो सैम....

झाडां... ट्रेडीशनल केरळा टच आशिल्लें रिजोर्ट. त्या जाग्यार उरिल्ले तीन दीस काडले... आमच्याच घरांत आशिल्ल्या सारकें.

हांगाच आमका जॉर्ज आनी ताची फॅमीली मेळ्ळी. केरळांतल्या थिसूर गावांतलो जॉर्ज. मुंबय ताचो बिजनेस. केरळांत येता तेन्ना तो पगोडो रिजोर्टांत रावता. मॅनेजींग डायरेक्टराचो तो जिवलग इश्ट. तो आनी ताचे बायले बरोबर आमी एकेच बोटीन भोवलीं... बोट ड्रायव्हर ताचे वळखिचो. टुरिस्टाखातीर बोट दूर आसता... टुरिस्टांक थारावीक जाग्यार व्हरून सैम दाखोवन परत हाडटात. पूण ही बोट आमचीच बोट जाल्ली.... केरळांतलीं आदीम घरां, गांव, थंयची संस्कृती.... थंयचो नाच, बोट रायडींग सुरू जाता तो स्पोट..... मिनाचल न्हंय... केरळाचो सैम.... 'गॉड ऑफ स्मॉल थिंग' कादंबरींत अरुंधती रॉय हाणी अजरंवर केल्लो सैम साक्षात दोळ्यांफुडें.... ल्हान ल्हान भुरगीं बोट व्हाल्यान व्हालयत व्हालयत भोवतालीं- प्रत्येक घराची एक एक बोट. बोट येरादारीचें मुखेल वाहन. केरळा राज्य सरकारची फेरीसेवाय आसा. पूण फेरीसेवाय पावना अशा जाग्यार फकत बोटीनच वचूंक मेळटा. बायलोय सहज बोटी व्हालयतात. केरळाची बायल धाडशी, हुशार, कश्टी हाची साक्ष पावला कणकणी मेळटा.

शारांतल्यान उदकाची वाट माडयत बोट वता. वाटेर शेतां... केळीचीं झाडां.... एलीपीन खंयचीय भोंव - शेतां, केळी, उदक फाट सोडिनात. पूण हातूंत भरीक भर म्हळ्यार बदकां... बदकांच बदकां. धवींफुल्ल न्हंय - तांबशीं, किरमीजी रंगाचीं. जॉर्जाचे बायलेन आमकां सांगलें 'हांगा रोश्ट डक ही डीश फामाद. बदकां लोक पोसतात. तांची शाकोती करतात.... भाजून खातात...

कॅक कॅक करून आपल्याच विश्वांत खोशयेन रमपी बदकांचें जीवन खिणयाळें.. भोवतणच्या फुलांचेंय... कितलींशींच रानफुलां. जांबळीं, हळदुवीं... तांचेर कितलींशींच फुलपाखरां... खोशयेन नाचपी फुलपाखरां... फुलतीं फुलां.... बदकां... सगल्यांचेंच जीवन खिणयाळें. एकाच दिसान बावतलीं म्हणून फुलां फुलपाचीं थारनांत, रातचींच कोणाच्या तरी पोटांत वतलीं म्हणून बदकां खोशयेन भोवपाचीं थारनात... उदकांत बोट बुडून जीव वचूंक शकता हें खबर आसुनय निर्भय मनान बोट व्हालोवपाची भुरगीं थारनात आनी उदकांत पेवपाचेंय सोडिनात. दुखाक.. मरणाक कोणच भियना... दोळ्यां फुडें आसात तीं ल्हान ल्हान सुखां तांकां वेचपाक आवडटात. ल्हान ल्हान सुखां वेचूंक...

The god of small things... ल्हान सुखांतच जीवनाचो खोल, गहन अर्थ अशें म्हाका दिसलें. फकत फुलपाख्यां सारकें सूख धरूंक जाय... सुर्याचीं किरणां पडून उदक लखलखतालें... भोवतणी कितलींशींच शेवणीं... गोरवां... कोंबडी... कितलेशेच तेंपान कोंब्याचो

साद हांवें आयकलो... कोऽऽ कोऽऽकों ... निशब्द वाठारांतलो साद.

लहवू लहवू सगळें मनांत झिरपतालें. सैमाक पळयत शांतपणान बसपाचें... लहव लहव मन शांत जाता. तादात्म्य जाता.... केरळांत लोक rejuvenation करून घेतात. कितलेशेच 'आयुर्वेद रिजोर्ट' आसात. केरळाक लॅन्ड ऑफ आयुर्वेदा म्हणटात. केरळाचो सैमच खऱ्या अर्थान rejuvenate करता. मसाज नाका. पंचकर्म नाका. उब दिवपी वत, नितळ वारें, उदक, पयस पसरिल्लीं शेतां, बदकां, ल्हान ल्हान तळ्यांत फुलिल्लीं कमळां... उदकाचेर नाचत धोलत येवपी पांचवीं पांचवीं झाडां पळयत बसलें जाल्यार मन आपशींच rejuvenate जाता.

गोंयचें उदक व्हावतें. केरळांतलें उदक मात मदीं मदीं इतलें स्तब्ध... निःशब्द.. शांत जाता कीं दिसता अशेंय उदक आसता? निःशब्द.... मोनें उदक?

एलिपी तें कुमारकोम प्रवास... बोट प्रवास. अविस्मरणीय! तीन न्हंयो एकठांय येवन हांगा मेळटात आनी सरोवर जाता. दर्यो कशें सरोवर... बोटमनान आमकां सरोवराच्या सामकें मध्य भागाक व्हेलें... उदकच उदक... नदर पावना इतलें... सुर्याचीं किरणां सरोवरांत पडिल्लीं. सगळें सरोवरच चकचकतालें. हरशीं न्हंय दर्याक मेळटा. आमी मानतात दर्याचे मिलनाचे ओढीन न्हंय धांवता पूण हांगा तर न्हंयो एकठांय जावन सरोवर जाल्लें. देवाची लिलाच अगाध! दर्या कशे सरोवर! होच तो Venband Lack! उदकाच्या मदीं आमचे बगर आनी कोण ना... ना कशें? उदक आसाच आनी उदकांत मत्स्य अवतारय. देवाचो पयलो अवतार मत्स्य.

खरेंच सैम म्हळ्यार गूढ कुवाडें... सैमच सैम सामको मूळ रूपांत... स्वयंभू... स्वयंपूर्ण... आत्ममग्न... अविनाशी... शाश्वत... निःशब्द... अनाम अशी गूढ... शांती... दोळे धापून श्वासाचें संगीत आयकुपाचें.. सरोवरांत सुर्याचीं किर्णां... किर्णांच्या बिंबाचीं कितलीशींच रंगीत बिंबा... सातरंगी इंद्रधनूच जणू सरोवरात फुलल्यात.

...ह्याच सरोवराचो एक फाटो परत न्हंय जावन दर्याक मेळटा.... सैमाचें गणीतच अजब. तीन न्हंयांचें एक सरोवर! परत एका सरोवराची न्हंय! सगळोच सैम विस्मीत करता.

खंयय वता थंयच्यान परतें येवचेंच पडटा. बोटमॅनान बोट फिरयली. कुमारकोम रिजोर्ट जाचेविशीं आमी आयकल्लें ह्याच सरोवराचेर तें आसा. फाल्यांचो दीस हांगा येवन रावप सरोवराचे देगेर अशें आमी थारायलें. जड मनान वाटाराचो निरोप घेतलो.

बोट परतूंक लागली. जॉर्जाक आनी ताजे बायलेक 'चावरा भवनाक' वचूंक जाय आशिल्लें. चावरा हो हांगाचो संत. ज्या घरांत तो रावलो तें घर पळोवपाची, त्या स्थळाक भेट दिवपाची तांची तीव्र इच्छा. 'कितेंय वचून मागलें जाल्यार त्या जाग्यार मेळटा.' अशें ताणें सांगलें.

...मागल्यार मेळटा असो विश्वास म्हाका ना पूण हें चावरा भवन पळोवंक वतना बोट थारावन १०-१५ मिनटांची पांयवाट चलून वचूंक जाय. कल्पनेनच मन सुखावलें. चावरा भवन पळोवपाच्या निमतान परत सैमाचो सांगात... बोट थारली... वाटेवयलें खेडें खरेंच आदीम खेडें... सैमय तसोच उदक... बदकां...कमळां...झाडां...चवराचें घर सामकें आदीम घर... घरांत भितर सरतना दारांतल्यान वतना मान बागोवन वचचें पडटा इतली ल्हान दारां... थंय चर्चय आसा. चर्चीचें वैशिष्ट्य म्हळ्यार देवळांत आमी वतात तशीं जोती भायर दवरून भितर वचप. केरळांतल्या सगळ्या चर्चींत वतना देवळां सारकेंच जोतें भायर काडप. बसपय सकल. गोंयांत चर्चींत बसूंक बांक आसतात तशें हांगा ना. प्रार्थनेची पध्दत हिन्दू सारकीच. मेणवाती पेटयना तर दिवली पेटयतात. केरळांतलो मनीस भेसावेन्यान हिन्दू खंयचो आनी क्रिश्चन खंयचो पट्करून कळना...

परतीच्या प्रवासान केरळांतल्या खेड्यातलें जीवन पळयलें... पावसाच्या दिसांनी चड करून जून-जुलै-ऑगस्टांत जीवन खूप कश्टाचें. शाराकडेन संपर्क तुटटा.... येरादारीचें वाहन फकत बोट... फेरी सेवा.... पूण वारें ... वादळ मुसळधार पावस सगळेंच जीवन विस्कळीत जाता. एलीपीच पावसान विस्कटता.

नुस्तें धरप आनी शेती हो उदरनिर्वाहाचें साधन. तांदूळ पिकयतात पूण शीत जेवनात. शीत फकत सणाच्या दिसांनी जेवतात. टोपियोका (बटाट जाता तशें जमनीत जाता).. टोपियोका आनी नुस्त्याचें कालवण हें लोकांचें जेवण. तांदूळ, नाल्ल विकप. आडसराक तर खूप मागणी... बोटीनी टुरीस्ट येतात... धक्यार रावतात.... आडसरां हे लोक तांकां विकतात.

(Coir boat)... हें हांगाचें वैशिष्ट. टुरिस्टांची ताका मागणी.

एअरकंडीशन सगळ्या सुख सोयिनी परीपूर्ण सुंदरश्यो Coir boat... बोटीरच बंगलो कसो. दिसाक स हजार... बोटीर घर... उदकच... उदक... सुंदर सजिल्ल्यो Coir बोटी सगळेंच थ्रिलींग. केरळांतलीं व्हड घरां तर खुपच सुंदर. आमच्या गोंयांत राजांगणाची व्हड व्हड घरां आसात तशींच घरां पूण घरांतलें लाकडाचें नक्षीकाम अप्रतीम... घरांत

मदीं राजांगण... झोपाळो... चित्रां.... तांब्याचीं व्हडलीं व्हडलीं नक्षीदार आयदना. इतिहास, परंपरा आनी संस्कृतीचो संगम.

केरळांतलो सैम भूल घालपी... तशेंच जेवणय. सकाळचो ब्रेकफास्ट केरळाचें वैशिष्टय. पुट्टू, कडला, इडीयापम, अप्पम... (हाय कॅलरी ब्रेकफास्ट). नुस्तें तर विचारूं नाका. सुंगटां... मोठे मोठे लॉबस्टर, कुल्ल्यो, शिणाण्यो.. करीमन (Pearl Spot) हें नुस्तें फामाद. रूचीक. शियर फिशय.

मलबारी बिरयानी, Herbs घालून केल्ली बिरयानी इतली रूचीक आनी वासानच जीव धादोशी जाता.

रॉस्ट डक... हॉटेलांच्या मेन कार्डार ह्या डिशांचो उल्लेख, नांव आसता आनी लोक मागयतातय... बदकाक खावपाची कल्पनाच आमच्यान करूंक नजो जाली... कासव मारपाक हांगा बंदी घाल्या. कासवाचें मटण करून लोक चोग्यां खातात आनी बेब्यांचें मामय रूचीन

खातात.

केरळाचें शिवराक जेवणय फामाद... आमी ताजी रूच घेवंक ना... पापड मात फस्कलास. चुरचुरीत, पातळ वेफर्स कशे... खोबरेलांत तळून तांची रूच आनीकय वाडटा... बरें मचमचीत खावन, सैमाच्या सांगातात धूंद जावंक जाय जाल्यार एलिपी सारको जागो ना. केरळा सरकारान एलिपीचें उदक निवळ केलें जाल्यार एलिपी खरेंच Venice of east जातलें... मदीं मदीं... विशेशता शारांतलें उदक लोकांनी घाण, कचरो फेकिल्ल्यान आमच्या सांत इनेजच्या नाल्या सारकें जालां. सैमान खूप दिलां पूण मनशांनी तें सांबाळपाक जाय...

केरळाच्या मनशाक बरें जेवण जाय तशेंच नृत्य! नृत्य लोकांच्या नसानसांत भिनलां... हांगाचें उदक नाचता...बोटीय... बोट रायड करतना... कितलेशेच लोक बोटी व्हायतात तेन्ना नाचिल्ल्या सारकेंच दिसतात

कल्लरीपयट नृत्य आमी पळयलें... वीर रसान उफाट भरिल्लें नृत्य.... नृत्य ह्या विशयार बरोवपा सारकें तो एक स्वतंत्र विशय. नृत्यांतलो आंगीक अभिनय लाजवाब.... नृत्य जशें नसानसात भिनता तशेंच राजकारणानय... वाड्यावाड्यार प्रत्येक पक्षाच्यो सभा. सामान्य मनशाकय तोडी (गावठी सोरो) मारून राजकारणाचेर उलवपात खूब रस. गोंयच्या सारकेंच... केरळाचेर बरोवचें तितलें थोडें... केरळ खरेंच अणभवपाचें. सैमाच्या सांगातान एकरूप जावपाचें.

..दुसऱ्या दिसा कुमारकोम लेक रिजोर्टांत रावतलीं म्हणून गेलीं. 'रिजोर्ट फूल' म्हयनोभर पयलींच बुकींग करून येवचें पडटा. परत एलीपीन आयलीं. एलीपीच्या भुंयेकडेन आमचें कितें नातें आसा हांव नकळो....दुसरो दीस सगळो... सैमाचो सांगात... बाजारांत भोवलीं... केरळांतलें भांगर तोखेवपा सारकें! गडगंज, घसघशीत भांगरा परस हांगाचीं (लायट व्हेट) भांगरां फामाद...! बायलांक भांगराचें

पिशें... हांगाचें भांगर तोखेवपा सारकें ल्हान ल्हान इल्लीशीं कानांतलीं... डूल.. शेवणी.. पानां.... फुलां...नृत्य, कला हे भुमीत आसा.

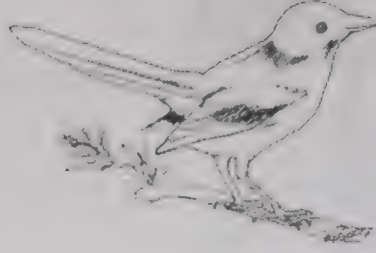
...केरळाचो निरोप घेवन परतीं आयलीं तेन्ना मनात आयलें, केरळ खऱ्या अर्थान अणभवूंक जाय जाल्यार खूप दीस काडून येवंक जाय... केरळाचो इल्लोसोच भाग पळयिल्लो तरीय.. केरळान ओढ लायिल्ली. खंयय फिरूंक गेल्यार घरा परतुवपाची ओढ लागता. पयलेच फावट थंयच रावन दिसलें, सैमाच्या सांगातान.

— सुजता सिंगबाळ
पर्वरी-गोंय.

मनशापरस हुशार

कोगळान घेतलो 'सिडी प्लॅयर'
दिसभर आयकत रावलो
ताका साथ दीत दीत
'कुहू कुहू' गायत रावलो

मोरान घेतलो एक 'मोबायल'
इश्टाक धाडलो 'एस. एम. एस.'
'नाचत नाचत येवचें तुवें'
धुंद जावन वच्चें हांवें'

कावळो

कावळ्याक मेळ्ळो एक 'कंप्यूटर'
ताजेर बसयलो 'इंटरनेट'
नांव दिलें आपलें खाशेलें
'कांव-कांव-कांव डॉट कॉम'

काळो काळो कावळो
एकूच ताका दोळो
दोशीं वशीं धुंवणायतालो
आपलें खाण तेळटालो

कांयच उपाय सुचना जालो
तो सामको बेजार जालो
कावळ्यान पाख्याक पळयलो
चिकवा भोंवती भोंव भोंवलो

चिमणेन घेतली 'टि.व्ही.'
सिरीयलां पळेत बसली
ल्हान ल्हान चिमण्यानी
'कार्टून पिस' उक्त्या दोळ्यांनी

झाडा सकयल चिको पडलेलो
तो बरो पिकलेलो
ताणें तो पळयलो
हळूच सकयल देंवलो
कां कां करूंक लागलो

हळूच एक गुणो उखल्लो
चोचीन घेवन उडत गेलो
पाखो समजलो कावळ्यान चिकू
व्हेलो
पूण चिकू थंयच आसलो

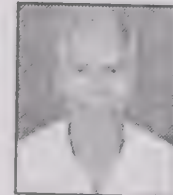
उंदराक आयलो 'इ मेल'
माजर रावलां लिपून
उंदीर धांवत सुटलो
जीण सारीन भीक मागून

लागींच एक पाखो आसलो
ताणें आवाज आयकलो
आनी तो शादूर जालो
ताका तो चिकू दिश्टी पडलो

पाखो कुशीक सरलो
कावळो परतो आयलो
हळूच चिकू चोंचीन धल्लो
झाडार वचून बसलो.

दुकराक मेळ्ळें 'ऑशिंग मशीन'
दिसभर न्हालो तातूंत
पूण बुरसो तो बुरसो
लोळ्ळो वचून कोणान

पूण कावळ्याचो दोळो आसलो
पाखो चितूंक लागलो
कशें कितें करतलो?

- सदानंद तेंडुलकार
खांडये, सनरी

- भिकाजी घाणेकार

बाय

न्हिद गो म्हज्या बाय
दोळ्यां पाती लाय
गोट्यांत निदलें पाडूक
झेमूंक लागली गाय

काळोख आतां पडलो
दीस काळखांत बुडलो
फांत्यार उठून शाण्याक
शाळेंत वचूंक जाय

चांदिमामा यो रे यो
घोडो तुजो घेवन यो
परयांचो देश बायेक
भोंवडावन दाखय

खेळणी-जाय खेळूंक पाटल्यानी
गोडाचीं मिलां खोटल्यांनी
दोळ्यांनीं येता न्हिदे मोर
कुपांचें चादर जाय

इल्लेशें तें पाकुलें
व्हडल्या रायालें बागेतलें
सकाळ सांज पाकुल्याबायेक
म्होवा थेंबे जाय

जेव रे बाबू

जेव रे बाबू माम
अडला सगळे काम
एक उणी कावळ्याक
एक उणी मावळ्याक
सांग रे बाबू सांग
कितें तुका जाय
गोडू-माम दिवं
काय दुदावयली साय
घराचेर बसला काऊ
गोडू माम व्हरूंक
बाबूकितें खातलो आतां
साय चोरली माऊन

बाबुलो

आमगेर आसा बाबुलो
मस्तेपणां करतलो
कपडे चडोवन रावतलो
मदींच काडून वडयतलो

आपले भितर खेळटलो
खेळटां खेळटां धांवतलो
धांवता धांवता पडटलो
पडलो काय रडटलो

रडलो काय न्हिदतलो
न्हिदेंतल्यान हांसतलो
उठयल्यार चाळवतलो
मेळत तें मोखून मारतलो

बाबा पुता करचेलो
कसोय करून थारावंचेलो
थारतकच धरचेलो
भोवूंक घेवन वचचेलो

आमचो बाबुलो
आमचो शाणुलो
खूप व्हड जातलो
नांव वयर काडटलो

- सुनील पालकार
नावणी,
फोन - २४७९३०९

डॉ (मेजर) प्रकाश शेटये
देवळाय खांडोळा,
पोस्ट माशेल,
गोंय ४०३ १०७
फोन : २२८७६४५

- सदानंद तेंडुलकार
खोडयें, सत्तरी

चोर भटाक चोरता

एक आशिल्लो राजा. ताजें नांव आशिल्लें विक्रमसिंग. ताज्या राज्यांत सख-शांती आसली. राजा गरीब वा गिरेस्त सगळ्यांक समान वागणूक आनी न्याय दितालो. रातिचो तो वेश बदलून लोकांच्यो कागाळी आयकत राज्यांत पासय मारतालो. राज्यांतल्या लोकांची उदरगत कशी जातली हाजेर चितून तो विंगड विंगड उदरगतीचीं कामां हातांत घेतालो. लोक ते खातीर सुखान जियेताले.

ते राज्याच्या शिमेर दोंग चोर रावताले. तांचीं नांवां आशिल्लीं सदा आनी दादा. तांतलो दादा तकलेन हुशार. ताचे लागीं चोरी करचेली कला आसली. सदा फकत ताका सांगात दिवपाक आनी सामान धरपाक. ते दोगूय गांवांत भोवन चोरी करताले. पूण गरिबांक केन्ना हात लायनासले. एक दीस चुकून ते एके खोपींत पावले. आडोशाक लिपून रावन आवय-पुताचो संवाद आयकूंक लागले. पूत आवयक

जेवंक वाड म्हण सांगतालो आनी आवय ताका सांगताली, “आयज पुता घरांत एक गोटो ना. कितें शिजोवन घालूं तुका!” त्या आवय-पुताली उलोवणी आयकून दोगांयच्या दोळ्यांतल्यान दुकां देवलीं. ते तशेच फाटल्या पांयांनी भायर सरले.

“सदा, चल या. आमी त्या सखाराम भाटकारागेर चोरी करुया.” दादान सदाक सांगलें, “थंय जी येणावळ मेळटली ताचो अर्दो वाटो आमी ह्या गरीब आवयक दिवया.”

दोगूय जाण तशेच सखाराम भाटकारागेर गेले आनी थंय चोरी केली. ताचे तिजोंगेंत तांकां साठ हजार रुपया मेळ्ळे. थारायल्ल्या प्रमाण ताणीं तांतले तीस हजार एके पिशवेंत घालून ती पिशवी त्या गरीब आवयच्या उशा मुळा दवरली. आनी ‘सदा आनी दादा कडल्यान मोगाळ भेट’ अशी एक चीट ताका लायली. आनी

घरा वचून सुशेगाद ताणून दिलें.

सकाळीं फुडें ती गरीब बायल उठून हातरुणाची घडी करताली. उशें काडल्या बरोबर तिका मुळाक पिशवी आनी चीट दिसली. उक्ती करून पळयल्यार भितर तीस हजार! आनी ‘सदा आनी दादा कडल्यान मोगाळ भेट’. ती सामकी खुशालभरीत जाली. अशे तरेन सदा आनी दादा हे गरीबांचे कैवारी जाले. गरीब तांकां देवा समान मानपाक लागले.

राजाच्या कानार सदा आनी दादाचें नांव पाविल्लें. राजा तांकां पळोवपाक सामको उतावळी जाल्लो. गिरेस्त तांगेली राजाकडेन कागाळी करताले आनी गरीब तांगेली तोंखणाय करताले. लोकां मामकार सदा आनी दादा केन्नाच आयले ना. लोक तांकां हेच ते सदा आनी दादा म्हण वळख नासलो. दिसाचें

भायर भोवतना ते नांवां बदलताले.

कांय दिसांनी दादान सदाक सांगलें, “सदा, ल्हान ल्हान चोरयो करून कंटाळो आयलो. तातूंत कांयच अर्थ ना. तेन्ना आमी फुडल्या म्हयन्यांत राजवाड्यांत चोरी करूया. थंय आमकां भांगराचीं पोवनां, रूप्याचीं आयदनां मेळटलीं. मागीर आमकां ह्या जल्मांत चोरी करचेली गरज उरची ना.”

“हय. हांवय तुकां अशेंच कितें सांगूंक सोदी. हांव राजवाड्या वयली पुराय खबर काडून हाडटां.”

एक दीस थारावन ते दोगूय राजवाड्यांत चोरी करूंक भायर सरले. मद्यान रातीर ते राजवाड्यांत भितर सरले. पळयत जाल्यार शिपाय न्हिदो काडटात. कांय जाण बशिल्ल्या जाग्यार झेमताले, जाल्यार कांय जाण उबे राविल्ले कडेन दोळे धापून झेलताले. दोगूय जाण मेळिल्ले म्हायती प्रमाण सरळ तिजोरेच्या कुडींत गेले. थंय दाराचेर दोनय वटेन दोन पोलीस भाल्यांचेर पेज दवरून तकली आडवी करून उब्यांनी सोपनेताले. तांच्या भाल्यांच्या मुळांतल्यान दादा आनी सदा हळून कुडींत भितर सरले. तिजोरी म्हऱ्यांत दोग शिपाय भाले छातयेर घेवन जमनीर आडवे जाल्ले. दोगूय जाण दांग घालून तिजोरे लागीं गेले. आवाज करीनासतना तिजोरी उगडली आनी जाता तितलीं भांगराचीं पोवनां साकान भरलीं आनी सदान तो फाटीर मारलो. कूड सोडचे पयलीं आपली खूण म्हण

‘सदा आनी दादा’ अशें एके चिटये कुडक्यार बरोवन तो कुडको तिजोरे म्हऱ्यांत उडयलो. बेगबेगीन ते राजवाड्या भायर वचूंक धांवले. पूण तांचे वायट नशिवान सदाचो पांय एक शिपायाक लागलो आनी ताणें कच्च करून आंग काडून तो जागो जालो. पळेत जाल्यार दोग जाण एक साक घेवन धांवतात. ताणें बेगीन बेगीन चोर आयल्यार जे भशेन घंटा वाजयतात ते भशेन वाजयली.

सगले शिपाय आकांतान जागे जाले. राजवाडो सोडचे पयलींच दोगूय जाण शिपायांच्या हाताक सापडले. तिजोरेच्या शिपायाच्या हाताक ती चिटोरी सांपडली. ताणें ती राजाच्या हातांत दिली. राजान तांचें नांव वाचलें आनी तांकां पळेलें. पूण ते ‘दादा आनी सदा’ म्हणपाचें कोणाकूच खबर नासलें.

“बरे सांपडले ‘दादा-सदा’. आतां म्हजे रयत सुखी जातले. चोरयेचो तांच्या मनांतलो भंय कायमचो वतलो. आतां तुमी बंदखणींत कायमचे बसात.” राजान सांगलें.

“ना सायबानूं. आमकां बंदखणींत उडोवं नाकात. आमी तुमी सांगतात ती चाकरी करतात.” सदा आनी दादान हात जोडून राजाक विनंती केली.

“बरें आसा. एके अटीचेर हांव तुमकां सोडटां.” राजान सांगलें

“सांगात. राजानूं सांगात तुमची अट. आमी तयार आसात.” सदा.

“आमच्या राज्याच्या उत्तरेच्या शिमेलागसार मातये टेकडी आसा. थंय एक

हनुमान मंदीर आसा....”

“खबर आसा राजानूं.” दोगांनीय एकदम मदींच सांगलें.

“खबर आसा मूं. मागीर फुडें आयकात.” राजान सांगलें. “त्या हनुमान मंदिरांत मारूती नांवाचो भट पुजा करता. ताका चोरून हाडचेलो. जाता तुमचे कडेन? ताका चोरून म्हजे मुखार उबो करचेलो आनी तुमी वचचेलें. आसा तयार?”

कितें करतले? दोगूय चितूंक पडले. एका मेकांक पळोवंक लागले. ना म्हळ्यार जल्मभर कादय. हय म्हळ्यार भटाक उकलून हाडचेलो प्रस्न. पूण भट परवडलो. ताका कसो हाडचेलो तें मागीर चिंतूया आतां पयलीं सटकुया अशें येवजून दोगांनीय म्हळें, “हय. आमी हाडटात ताका.”

“बरें आसा. पूण फाल्यां दीस धारेक वचचे पयलीं भट हांगां पावंक जाय!” राजान फर्मान सोडलें.

“आमी तशेंच करतात.” अशें म्हणून दोगूय जाण फाटल्या पायान परतले. हेवटेन राजान खूण केल्या बरोबर दरबारांतले दोग खास शिपाय साद्या भेसांत तांचे फाटल्यान तांचेर नदर दवरपाक गेले. आतां कशें करूया, कितें करूया, कसो भटाक धरूया, ह्या विचारानूच पुराय रात गेली. शेवटीं तांणी एक माण्णी काडली.

दुसरे दीस तांणी साधूचो वेश केलो आनी त्या देवळांत गेले. भटाक मेळ्ळे. तांणी ताका सांगलें, “भटमाम, आयक.

आमी ब्रह्मदेवाचे सांगणेन हांगां आयल्यात. तो तुजे सेवेचेर प्रसन्न जाला.”

भटाक आपल्या कानाचेर विस्वास बसलो ना. “कितें? तुमकां ब्रह्मदेवान धाडल्यात? तो म्हजे सेवेचेर प्रसन्न जाला? कशें कितें? हांव अशी खंय देवाची सेवा करूंक पावलां? देवा म्हजी कितेंय चूक जाल्या बी जाल्यार माफ कर रे बाबा!”

“आरे भटा, तुवें देवाची सेवा करूंक ना कशी म्हणटा? पळे,” दादान ताका समजावपाचो यत्न केलो, “ते दीस राजान तुका निरोप धाडून लेगीत तूं देवाक सोडून गेलो ना?”

“हय. ते दीस शेनवार. राजान आसा तसो यो म्हूण निरोप धाडलो. पूण हांगां देवाचें दर्शन घेवपाक लोकांची गर्दी! मागीर देवूळ बंद करून कसो वचूं?” भटान सांगलें.

“बरोबर. देवाच्या भक्तां खातीर तुवें राजाज्ञा मोडली म्हूण देव प्रसन्न जाला आनी तुका आपयला. चल बेगीन यो आमच्या बराबर.” भटाक खरें दिसलें. पूण वचप कशें ताका प्रस्न पडलो.

“तुमी म्हाका मारून बी सर्गार व्हरना मू?”

“ना, ना आमी तुका कशेच मारचे ना. आमी फकत तुका तुज्या शरिरा सकट फाटीर मारून आमच्या वांगडा व्हरतले. तुवें ब्रह्मदेवाक भेटपाचें आनी ताणें तुका वच म्हणटकच वचचेलें.”

“बरें आसा येतां हांव असोच.”

“हय. तुका इतली वाट चलपाक त्रास जातले म्हूण तूं ह्या साकांत बस. आमी तुका फाटकुळीर मारून व्हरतात.”

भट साकांत बसल्या बराबर सदान त्या साकाचें तोंड घट्ट बांदलें. साक उखलून फाटकुळीर मारलो आनी लागले चलपाक. वाटेर सदा आनी दादा लागले गजाली करपाक. भट साकांतल्यान आयकता. तांच्या उलोवण्यांतल्यान आपूण फटवलां आनी आयतो राजाचे तावडींत सापडटां म्हणपाचें ताका समजलें. तो कुळकुळो. आतां कितें करूया? ताणें मारुती रायाचो धावो केलो, “पाव रे मारुती राया. तुजी जर हांवें मनांतल्यान सेवा केल्या आसत तर सोडय म्हाका.” अशें म्हणून ताणें मारुतीचें स्तोत्र म्हणपाक सुरू केलें. मारुती राय तागेल्या उल्याक पावलो. बऱ्या अर्दे वाटेर पावता म्हळ्यार दोगांयल्या पोटांत घास मारून आयलो. ताणी पोटली थंयच एका झाडा कुशीक दवरली आनी पयस एका आडोश्याक आपल्या कामांक बसले. हेवटेन ते वाटेंतल्यान एकलो वाटसरू वतालो. ताका भटान साकाच्या बुरकांतल्यान पळयलो आनी ताका एक आयडिया सुचली. ताणें मोठ्यान म्हळें, “म्हाका नाका आसतना राजाचो जांवय करूंक व्हरतात. हांव येना म्हळ्यारूय कशेच आयकनात. म्हाका साकांत घालून उखलून व्हरतात. हांव भोव जातां राजाचो जावंय!” हें त्या मनशान आयकलें. ताणें हेवटेन तेवटेन पळयलें. झाडा कुशीक ताका साका पोटली दिसली. तातुंतल्यान आवाज

येतालो. ताणें म्हऱ्यांत येवन साक उगडलो. तातुंतल्यान भट भायर सरलो. ताणें विचारलें, “कितें जालां? तुकां खंय व्हरपाक सोदतात?”

“दोग सादू म्हाका राजाचो जांवय करूंक सोदतात. म्हणटात तूच योग्य म्हणून. हांव जावपाक तयार ना म्हणून साकान बांदून व्हरूंक सोदतात.”

“बरें आसा? तूं तयार ना जाल्यार हांव जातां राजाचो जावंय. अर्दे राज्य तरी मेळटलें.” ताणें अशें म्हळ्या बराबर भटान आनी वेळ केलो ना ताका साकान बसयलो आनी तोंड आसा तशें घट्ट बांदलें. आनी आपूण आडोश्याक लिपून रावलो.

दोगूय चोर आपलें काम करून आयले. आनी पोटली खांदार मारून राज दरबारांत आयले आनी म्हणूंक लागले, “राजा हो घे तुगेलो भटमाम. आतां सोड आमकां.”

राजा शिपायांनी पोटली सोडली जाल्यार ते पोटलेंतल्यान वेगळोच मनीस भायर सरलो. सदा आनी दादा अजाप हें आनी कशें जालें काय म्हणू त्या मनशाक पळयत रावले. हे वटेन राजा संतापलो. ताचें कांयच आयकनासतना तांकां पांच वर्सां कादयेंत उडोवपाची ख्यास्त दिली आनी त्या मनशाक वचपाक सांगलें.

— अवदूत मधुसुधन नावेलकार

ऑरेंल, असोळणे,
सालसेत - गोंय.
फोन : २७७३३६८

DEPARTMENT OF CIVIL SUPPLIES AND CONSUMER AFFAIRS, PANAJI AIMS AT

This Department plays a bi-lateral role in two sectors i.e. matter related to Civil supplies and Consumer Affairs.

I. In the pursuit of maintaining proper supply of Civil Essential Commodities, the Department is entrusted with :

- (i) Proper functioning of Fair Price Shops & availability of Essential commodities in these Fair Price Shops.
- (ii) Supply of pure kerosene and check on its pilferage.
- (iii) Supply of pure petrol & diesel & check on its pilferage.
- (iv) Ensuring proper acquisition, sale and storage of Naphtha, Solvent, Raffinate & slop and prevention of its use in Automobile.
- (v) Ensuring non-commercial use of domestic L.P.G. cylinders.

Along with these, the Department runs special beneficiary schemes for Below Poverty Line people viz. Annapurna Anna Yojna, Antyodaya Anna Yojna, etc. The efforts are made to make people aware about these and other schemes under Jagriti Shivar Yojna.

II. Consumer Affairs

The Government has established Grievance Redressal Machinery to safeguard consumer's rights. The Government has established State Commission and two District Forums to settle Consumer complaint regarding goods & service. Consumer complaint can include:-

- a) Loss or damage suffered due to unfair trade practice by any trade.
- b) Defective good.
- c) Price of goods charged is excess than fixed by law/displayed on packet/ displayed on goods.

You may complaint before

District Forum, Porvorim/ Margao
State Commission
National Commission

If complaint value

Upto Rs. 20 lakhs
Upto Rs. 1 crore
Above Rs. 1 crore

PLEDGED FOR THE BETTERMENT OF ALL GOANS AND ALL CONSUMERS

Issued By:
Government of Goa,
Department of Civil Supplies & Consumer Affairs,
Panaji-Goa.

जेजू क्रिस्ताचो काळ

डिसेंबर म्हयनो म्हळ्यार क्रिस्ती समाजाक बरोच म्हत्वाचो म्हयनो. नोवेम्बराच्या निमण्या आयताराक वो डिसेंबराच्या पयल्या आयताराक थावन क्रिस्ती समाज आपल्या जिवितांतल्या मोलादीक परबांचे तयारेक लागता. ह्यो परबो सुमार सात सुमानां चलतात. पयल्या आयताराक थावन मना-काळजांतल्यान क्रिस्त रायाची परब जाता आनी त्याच दिसा थावन क्रिस्त येण्याच्या काळाक सुखांत जाता. म्हळ्यार जेजूच्या जल्माचे चार आयतार क्रिस्ती समाज घणघणान मनयतात. ह्या आयताराचें आनीक एक म्हत्व म्हळ्यार त्या दिसा क्रिस्ती सेवाधर्मीक नवें वर्स सुरू जाता.

डिसेंबराचे पंचवीसवेर क्रिस्ती समाज नातालां समरंभता म्हळ्यार जेजूच्या जल्माचो दीस मनयतात. पूण त्या आदले चार आयतार जेजूक प्रत्येकान आपल्या काळजांत घेवंक सुखदिणी आनी मन नवसरणीची तयारी करपाक पवित्र सभेन कायदो घालून दिल्लो आसा. नातालां फक्त भायल्या घणघणान न्हय तर आमचें काळीज आनी मन नितळ दवरून जेजूचो जल्म समरंभचो अशी इगर्जमातेन समज दिल्ली आसता. देखून पुराय संवसारांतल्या क्रिस्ती समाजाक गर्वाची आनी म्हत्वाची परब आशिल्ल्यान सगले कडेन उजवाड आनी खुशालकाय

दिश्टी पडटा.

संवसारांतलीं पयलीं मनशां म्हळ्यार आदांव आनी इवान पातक आदारलें आनी मनशाकूळ पातकांत घातलें. मनशाची संख्या जशी वाडत गेली तशी हेर पातकांय वाडत गेलीं. मागीर एक दीस असो आयलो जंय पातकांक आवरपाक देवाकडेन जायना जालें. देखून ताणें नोहा आनी ताच्या कुटुंबाबरोबर जनावरां मदल्यान एक-एका जोडप्याक एके बोटींत बंद दवरून संवसाराचेर चाळीस दीस आनी चाळीस राती पावस घालून बुडटी धाडली. हे बुडटे उपरांत देवान मनशांचो आनी जनावरांचो मरणकाळ पळयलाच. ताका दिसलें आपलेच रचणेचो आपणें हे तरेन विलो लावप समा नासलें तेन्ना ताणें थारायलें परत केन्नाच आपूण संवसाराचेर दुश्काळ धाडचो ना म्हण. नोहा आनी ताचे कुटुंबापासून परत एक फावट संवसार सुरू जालो आनी परतूय पातकान नेट घेतलो. मनीस विसरलो आपूण देवाची एक पवित्र रचना आनी आपणें देवाक मान भागोवंक जाय म्हण. असल्या मनशांक सुदरावपाक आनी निटायेर हाडपाक आपली पदवी दिवन प्रोवादी (prophets) धाडले. भाकणार धाडले. संवसारांत जगपी मनशांनी देवाची भक्ती करची आनी बरे विचार रूजोवंचे ह्या तत्वाक कोणच पाळो दिना जालो. देखून ताणें आपले इज्रायल परजेक वांटोवपा खातीर एक सोडवणदार भासायलो. जुवांव बातिस्ता वरवीं ताची घोशणा केली आनी ताचेच वरवीं सोडवणदाराची वाट तयार केली. वर्साची वर्सा भाकणारांचे आकाशवाणीचेर भरवंसो धरून आशिल्ली इज्रायल परजा जेजूच्या जल्मान फुलून आयली म्हण ह्या काळाक भरवंशाचो काळ अशेंय म्हणूं येता.

तसो हो काळ जेजूचो जल्म जातकच सोपना. तो जानेवारी म्हयन्यांत लेगीत चलता. सामान्य मनीस म्हण्टात झरेयझ म्हळ्यार राजांची परब जातकच नातालां सोपतात. पूण खरें पळोवंक गेल्यार क्रिस्त येण्याचो काळ चार आयतार समरंभता, पवित्र घराब्याची परब, मारिया देवाचे मातेची परब, जेजूचे आपपरगटनेची परब आनी निमणी जेजूच्या स्नानाची परब समरंभले उपरांत हो काळ सोंपता. अशे तरेन ही सात सुमानां जेजूच्या भोंवतणीं क्रिस्ती समाजाक घालून दिल्लीं आसात.

ह्या क्रिस्त येण्याच्या काळांत जावपी परबांविशी थोंडे भितर पळोवंच्यो.

क्रिस्त रायाची परब.

जेजू क्रिस्त म्हळ्यार पवित्र सभा, पुराय क्रिस्ती कुटुंब आनी

तोच पवित्र सभेचो माज हें दाखल करपाक ही परब. ह्याच दिसा वयर सांगिल्ले भशेन नवें सेवाधर्मीक वर्स सुरू जाता आनी परत तेच परबेकडेन सोपता. अशी ही आगळ्या वेगळ्या म्हत्वाची परब क्रिस्ती येण्याच्या काळाक सुरवात दिता.

क्रिस्त जयंती

हो दीस २५ डिसेंबर. जेजूच्या जल्माचो दीस. पुराय संवसार जेजूक मान भागयता आनी मनशाचो सोडवणदार संवसारांत आयला हाची गवाय दिता. सगळे कडेन खुशालकाय आनी उजवाड पसरता.

पवित्र घराब्याची परब

जेजूच्या जल्मा उपरांत जो आयतार येता त्या आयताराक पवित्र सभा, पवित्र घराब्याची परब पाळटात. हो पवित्र घराबो म्हळ्यार जुजे, मारिया आनी जेजू. ह्या घराब्याक नाझारेथाचो पवित्र घराबो म्हणटात. हो घराबो आमकां एक नमुनो जावंचो म्हण याद करपाक ही परब समरंभतात.

मारिया, देवाचे मातेची परब

मारिया जेजूची आवय, जेजू देवाचो पूत. देखून ती देवाची आवय अशें म्हणटात. अशें जरी आसलें तरी जेजून आपल्या मरणा वेळार तिका अखळ्या संवसाराची आवय करून दिली. चवथ्या शेंकड्यांत परगट जाल्लें हें सत. जानेराचे पयलेर समेस्त पवित्र सभा हो दीस देवाचे मातेची याद करून समरंभता.

जेजूचे आप-परगटणेची परब

जेजू सोडवणदार न्हयच फक्त इज्रायल परजेचो बगर पुराय मनशाकुळाचो ही बरी खबर पवित्र सभा समरंभता. नातालांच्या दिसाक जेजू सोडवणदार जल्मला म्हण इज्रायल परजेक उक्तें जाता जाल्यार इज्रायला भायर आशिल्ल्या लोकांक आनी विदवानांक जेजू आपूणच परगट जाता. म्हूण जानेराचे सवेर गोंयात कांसांवले रेयाची परब जाता. भारताच्या कांय भागांनी आनी गोंयातय ही परब जानेराचे दुसरे वो ते उपरांत येतल्या आयताराक जाता.

जेजूच्या स्नानाची परब

जुवाव बातिस्तान जेजूक दिल्ल्या पवित्र स्नानाची याद म्हण परब समरंभतात. आप-परगटणेच्या आयतारा उपरांत येतल्या आयताराक

जेजूच्या स्नानाची परब जाता. हे परबेचो आटाप इहो म्हजो पूत, चड आपुरबायेचो, ताचेर म्हजें सगळें धादोसपण आसा. इहो जेजूक स्नान दिले उपरांत जाल्ली ही आकाशवाणी.

हे परबे उपरांत क्रिस्त येण्याचो काळ म्हळ्यार क्रिस्त जयंतीचो काळ खऱ्या अर्थान सोपता.

एक देड म्हयन्याच्या काळांत इतल्यो परबो पवित्र सभा मनयता आनी क्रिस्ती समाजाक एक वेगळें वातावरण तयार करून दिता. क्रिस्ती समाज म्हळ्यार काळजान ह्या वातावरणांत भितर सरता. हें म्हळें काळीज नितळ करपाची प्रक्रिया हांगा सुरू जाता. जायतीं क्रिस्ती भाव-भयणां आपणालें जिणें सुधारपाचो यत्न करतात. घर-भाटां नितळ करतात. नकेत्रां लावन घरा देरांत उजवाड करतात. काळोख पसरचे आदीं लापयांव-पणट्यो पेटोवन उजवाडांत रात घालतात. एका-मेकाक बरीं-बरीं खाणां वांटतात. नवे नवे कपडे घालून खोस व्यक्त करतात. जायते जण पिडेस्तांक मुद्दाम भेट दितात. हॉस्पिटलांनी, जाण्टेल्यांक, अनाथ भुरग्यांक दवरपाच्या घरांनी वचून तांकां शुभेच्छा दितात, खावंक मिठाय दितात. सांता क्लावजाच्या नांवान चॉकलेटी आनी भेटवस्तू दितात. कॅरल्स गायतात आनी आनंद परगटायतात.

अश्यो गजाली कोणय मनशान आपल्या जिवितांत करप ही बरी करणी, दुसऱ्या मनशाक थाकाय दिवपी, बऱ्या मनाची गवाय दिवपी. ह्यो करण्यो करतां करतां आमी बरेच नितळ जातात. पूण हो काळ सोंपले उपरांत आमच्यांत हें दयाळपण कायम उरता? जो उजवाड आमी क्रिस्त येण्याक केल्लो तो कायम उरता? आमच्या पणट्यांतलें तेल जरी सोंपलें तरी त्या पणट्यांतल्यान मेळिल्लो पाठ आमच्या मनांत कायम उरता? दुसऱ्याची सेवा करपा पासत तयार केल्लें मन कायम उरता?

जर वयल्या प्रश्नांक जाप इनाइत अशी येता जाल्यार फक्त क्रिस्त येण्याच्या काळांत बऱ्यो करण्यो करतात ती भोगावळ जाली ना? भोगाळ क्रिस्ती भावा-भयणानो निदान ह्या वर्साक तरी आमी भोगावळीच्या मनान क्रिस्त येण्याच्या काळांत भितर सरचें न्हय तर आमचें मन आनी काळीज वर्साच्या बाराय म्हयने जिवे ठणठणीत जेजूचे शिकवणेन चलतले असो निर्धार करूया.

सगळ्यांक नातालांची हुनहुनीत परबी आनी खुशालभरीत नवे वर्स २००८.

—विन्सी क्वाद्रूस

‘स्नोज कृपा’

आर्लेम राय

मो : ९८२२५८७४९८

मिया

मिया काय बरो दिसतय
नटान थटान
तुया खंय गो बाये वयतय

ह्या
झाडा-पाना-फुलांक रे सांगांक
उडताल्या
पाक्यांक-वाक्यांक-मळबाक रे सांगांक
झुळूझुळू
व्हावताल्या झऱ्या-पाण्यांक रे सांगांक

काय ता
मनान मिया बाळगलय रे
माज्या लगनाचा रे सपान
मगेर
तो भुरगो बगलय मिया
तुज्याच रे रूपान

खरांच
मंSSहं
मळबान घेतलेल्या
धरतरेसारक्या

-प्रितेश मंगेश परसाई

देवूळ वाडो,
हरमल पेडणें

तुया माका घेशीत काय रे गोपान
सांगतय
रात-दीस थेयंन गो मिया तुका
माज्याच गो काळजान

तुया खरोच बरो दिसतय
नटान थटान तुया गो
आनीकच बरां दिसतय
नटान थटान नेटान
तुया खंय गो बाये वयतय
तुज्याचकडे रेयेय व्हतय

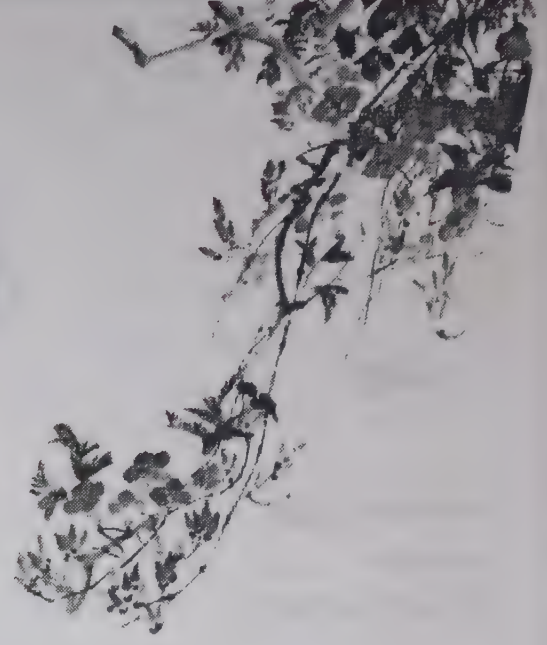
वाट

तुजी वाट पळोवन
हांव केन्नाच उबगलें ना
केन्नाच हांव निशेलें ना
कितल्यो तरी राती गेल्यो
कितले तरी दीस आयले
हावें केन्नाच मेजले ना
कित्याक?
मेजतां मेजतां चुकलें जाल्यार
त्यासारखे दुःख ना
त्या सारखो पच्छताप ना
दुःख, पच्छताप करपाक
म्हाकातरी वेळ ना
वाट तुजी पळोवची सोडून
दुसरे म्हाका कामच ना
न्हीद ना, तान ना, भूक ना
तुजेबगर कांयच उमजना
तुजे नांवा पयली नांव बरोवंक
केन्ना मेळटलें
हाजीच हांव वाट पळयतां

- सौ. सुफला रूद्राजी गायतोंडे

मोबा.: ९८२३१११११७

साद

कोण तूं खंयचो
केन्ना जल्माक आयिल्लो
म्हणटात लोक कृष्ण तुका
सदांच सगळ्यांक पाविल्लो
द्रौपदीच्या उल्याक धांवून
अब्रू तिची सांबाळ्ळी

आज सदांच द्रौपदी
साद तुका घालता
कित्याक तू आजुनूय
धर्तरेर जल्म घेवन येना
कापडां धाडून द्रौपदेची
अब्रू धापूंक पावना?

जीवीत

म्हजे जिणेक
चंद्र-सूर्याचो सांगात
नकेत्राची लेतयां
आंगभरून मिरोवपी
मळबाचो सांगात

म्हजे जिणेक
सुकणी-सावदांचो सांगात
झाडापेडांचें पांचवेचार वैभव
आंगभर मिरोवपी
धर्तरेचो सांगात

म्हजे जिणेक तुजो सांगात
ह्या सांगातान
म्हजी जीण चंवरली
ह्या सांगातान
म्हजी जीण सांवरली

अदीक

धव्या कुपांनी रंगयल्लें
निलें निलें मळब
कितलें सुंदर!
तें तळये उदकांत
हारशेल्लें पळोवंक
ताच्याकय सुंदर!

आपण्याचेर जीव ओतपी
एकल्याची वळख मेळतना
कितलो आनंद!
कोण एकल्या खातीर
जीव ओतूंक आपुणूय
तयार कळतना
ताच्याकय आनंद!

– सौ. दिपा दिलिप खोलकार

दिकरपाली मडगांव
फोन - २७६६००३

– शरतचंद्र शेणे
कोची

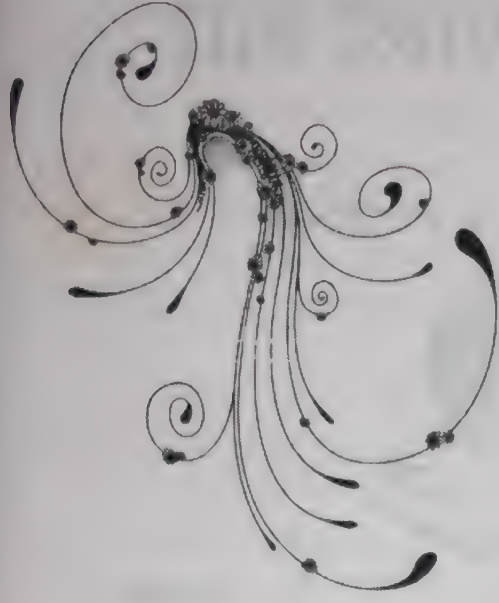

– शोभा फुलकार

चिबल

मो. - ९२२६३५९३६५

ते दीस आशिल्लेच तशें!

ते दीस आशिल्लेच तशें
ध्येया खातीर लढपाचे
रक्ताळलेल्या मनगटाचेर
खुबशे वार झेलपाचे!

आयले दीस ताच्या फाटल्यान
फुलपाखरी रंगांचे
दिल्या शब्दाक जागच्या खातीर
मळबांतल्यो तारको खुडपाचे

दीस मागीरचे भकास उदास
पिशा भशेन फिरपाचे
विरहाचे तिब्र व्यथेंत
उसासून जळपाचे

आतां मात दीस आयले
संथपणान जगपाचे
भोगलेल्या जिवितांतसून
पाप-पुण्य सोदपाचे!

अँन्टीक पीस

तीन पायांचो तिकळो घोडो
ताचेर बसला काळो चेडो
हांसता, पूण उलयना
भुरगेपणांत आजी घालताली उमाणे
आमी येवजीत येवजीत सांगतालीं
मेज, कदेल, पेन, तितेर, हुशवळी, भोगुणे...
मागीर हांसत हांसत

आजीच दिताली जाप-
रांदनीवयलो काळो किट्ट बुडकुलो
आनी तातुंतलो शिताचो खतखतो
जाप आयकून
आमच्याय हाश्यांक येतालो ओतो

आता आजी ना
तिची रांदनय ना
गॅसार मात शीत खतखतता
सालात आज्याली
तीन पायांची तामरेत
अँन्टीक पीस म्हूण मिरयता
ताचेर बशिल्लो
आजयेचो काळो चेडो
शिताक पळोवन
बळयां हांसता.

पासार

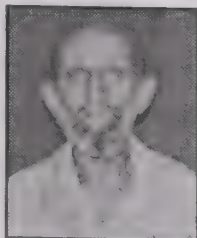
एक फांतोड
अळंग उठ्ठा
धव्याफुल्ल चर्चीच्या
दरवट्यार
अर्द जळिल्ल्या
अर्द न्हिविल्ल्या
मेणवातेंतल्यान
मुखावेल्या धव्याच
बाकार बशिल्ले
धव्याच केंसाचे
पिशे म्हातारे मुखावेल्यान
शियाळ धुक्यावरी
काळ ल्हव ल्हवच पासार जाता
कोणाक जापायनासतना

- सुरेश कामत सातोस्कार

मार्शेल-गोंय

-राजश्री सेल
मडगांव, गोंय

-हर्षा शेटये
दामबाब,
मडगांव - गोंय

गोंयकार गोंयांतूच शेणलो गा!

आमच्या ऑफिसाच्या भायर एक गाडो आसा. थंय बारीक सारीक अश्यो सगळ्यो वस्तू मेळटात. जाय जाल्यार च्या, कॉफी, थंड लेगीत गरजेक ताचे कडेन मेळटा. हांव केन्ना केन्नाय एक सिंगल च्या मारपाक वतां थंय. पयरचीच एक गजाल. हांव सदच्यावरीं च्या घेवपाक गेलों. आनीक थंय पळयशीत जाल्यार बरेच जाण उबे आसात. गिरायक म्हणून. पूण भास मात वेगळी कन्नड, तामिळ, मल्ल्याळी, बिहारी, ऊर्दू उलोवपी. हांव बरोच वेळ गाडेकाराकडेन च्या मागतां. पूण म्हजें आयकून घेवपाक ताजेकडेन वेळूच ना. तोवूय कन्नडीगा जाल्ल्यान ताकाय कोंकणी सकट सगळ्यो भासो समजतात. तरीपूण बऱ्याच वेळा उपरांत एकदांची म्हाका च्या दिली.

सांगपाचें म्हळ्यार म्हाका थंय त्या वेळार परकी कसो दिसपाक लागलों. चितूंक पडलों की, हांव गोंयांतूच आसा काय भायल्या राज्यांत हेंच म्हाका समजना जालें.

खरें म्हळ्यार आजकाल मार्गाचेर चलपी लेगीत लोकांची एवरेज जर काडली जाल्यार दर धा मनशां मदीं एक जांव दोनूच गोंयकार नदरेक पडटात. ते तरी गोंयकार काय? असो दुबाव पडटा.

एक दीस आयतारचीं हांव आनी म्हजी घरकान्न दिसाळें चाळीत आमच्या बालकनींत बशिल्लीं. बाकिच्या दिसांनी ऑफिसाच्या गडबडीक लागून सुशेगादपणान बसून पेपर चाळपाक आमकां वेळूच नासता. त्या आयतारा सकाळीफुडें शियाळें आशिल्ल्यान भायलें वातावरण थंड, शांत आनीक मन भुलोवणें आशिल्लें. पेपरांतल्यो एक -एक प्रादेशीक आराखड्या विशींच्यो खबरो वाचपाचो मुडूय बरो आशिल्लो.

आमच्या सकल एक भाजीवाल्याचें दुकान आसा. तो भाजीवालो भायलोच म्हळ्यार भैया युपीचो. तशें पळोवंक गेल्यार आमच्या कॉलोनींतलीं जवळ जवळ सत्तर टक्के दुकानां भायल्यांचींच आसात. युपी, मारवाडी, गुजराथी आनी घांटी म्हळ्यार घाटावयले. आनी त्या भाजीवाल्याच्या दुकानाचेर भाजी घेवपी चडशे सगळे भायलेच. थोडेभोव गोंयकार मदीं मदीं नदरेक पडटात. आसतले धा ते वीस टक्के. पूण थंय दिसभर बेठेच आलमपेड्यार लोक चड आसतात. गवणे, मेस्त मोबायल घेवन. काम ना जाल्यार तेच लोक येतल्या

वतल्यांचीं फकणां हटमटवाळ्यो करीत आसतात.

तर हांव तुमकां सांगतालों तें म्हळ्यार आमी बालकनीत पेपर चाळीत बशिल्लीं. इतल्यान सहज म्हजी नदर आमच्या मुखावयल्या रस्त्यार पडली. ते बालकनीतल्यान जवळ जवळ शंबर ते देडशे मेत्र रस्त्याचो वाठार नदरेक वता. आनी त्या रस्त्यावयल्यान सकाळीं फुडें धा-बारा लोक चलताले. कोण हात पांगरून, कोण विडी सिगार ओडीत, तर कोण बडबड करीत. भास मात कोंकणी सोडून वेगळीच. दोन रिकाम्या डब्यांनी फातर घालून हालयल्यावरी! म्हाका प्रस्न पडलो आनी हांवें घरकान्नीक म्हळें.

- आगो म्हाका एक सांग, हे जे फुडल्या रस्त्यावयल्यान लोक वतात. तातूंत तुका गोंयकार कितले दिसतात?

- खरें सांगू, म्हाका तर हातूंत एकटोय गोंयकार दिसना. सगळेच भायले. खरें म्हळ्यार तातूंत एकटोय गोंयकार दिसनाशिल्लो. म्हाका फक्त तें कितें म्हणटा तें पळोवंक जाय आशिल्लें. तें म्हाका सांगता -

- आमचे गोंयकार ते गोंयकारूच. तांच्या वागण्यावयल्यान, चाली वयल्यान, नदरे वयल्यान रोखडेच वळखूंक येतात. तें म्हणटा तें सामकें बरोबर आशिल्लें.

इतल्यान त्या रस्त्यावयल्यान आनीक एक सातआठ जाणांचें भिरें आयलें. पूण तातूंत मात दोग गोंयकार आमकां नदरेक पडले. तांचें चलप कितलें पेजाद, डिसेंट आशिल्लें. सकाळफुडें डिसेंट हडकुवप. तोंडार लेगीत वेगळेंच अभिमानांचें तेज दिसतालें. तांकां पळयतगीर जिवाक बरें दिसलें. जांव म्हळें हातूंत दोग तरी आसात. अशें दिसता, हाजे फुडें हेवूय दोग जाण दिसनाशे जातले, कदाचीत ते सुध्दा भायल्यां भशेन दिसूंक लागतले.

एकदां हांव सदचेवरी पणजेच्या भाजी मार्केटांत बाजार करपाक गेल्लों. हांव एका भाजीवाल्या कडेन गर्दी ना शी पळोवन भाजी घेवपाक गेलों. तो सुध्दां भायलोच (नॉन गोवन) आशिल्लो. तशें त्या मार्केटांत नव्वद टक्के भायलेच आसात. आनी फक्त बोटार मेजपा इतलीं कांय गोंयकार बायलां दिसतात. तर त्या भाजीवाल्याकडेन कसल्याच तरेचें वाटपण करपासारकें नाशिल्लें. पयलींच तो कुसक्या तोंडाचो आनीक सुबेज. तशें त्या मार्केटांत सगळे सुबेजूच. हावें ताका म्हळें-

- बाबा रे कांदे म्हारग जाल्यात मरे, देवतले केन्ना? वयल्यान तो म्हाका म्हणटा-

- आरे आप क्या समझते है? सस्ता कहाँ मिलता है, वहां आप जाओ. मेरे पास बडे बडे साहब लोग आके सब्जी खरीदते है! और सब नॉन गोवन्स. पैसा कभी पुछते ही नहीं, और आप गोवा के लोग कंजूस कहाँ के.

म्हाका भितरल्यान तिडक मारिल्ली, म्हजो भितरलो स्वाभिमान

जागो जालो, पुणून पासीयेंस काडून हावें ताका थंडपणान म्हळें-

- आप थोडा जबान संभाल के बात करो. हम सब गोवन अच्छे दील के है, इसलीए आप यहा है, और आप का धंदा है। वयल्यान तो म्हणटा म्हाका-

- आरे जा जा आप यहां दादागिरी मत करो। ये मार्केट में पुरे हमारेच लोगों है। एक आवाज दिया तो पुरे लोगों भाग के आयेंगे। बडा आया है गोंयकार करके। अच्छे दिलवाले.

ही कसली ताची दादागिरी? वयल्यान हांव दादगिरी करतां, म्हणून हो बोक मारता. हें चल्ला कितें? म्हजी तिडक आनिकूय वाडिल्ली. म्हाका राग सहन जायना जालो तरी लेगीत हावें पासीयेंस काडलें. कारण म्हजें गोंयकारपण खंयतरी आड येतालें. ताचे बशेन हांव गाळी मारून झगडिल्लों जाल्यार, ताज्यांत आनीक म्हज्यांत फरक कितें उरिल्लो? हावें तकली सकल घाली, घेतिल्लें सामान थंयच शेवटीलें आनी हांव परतलों. गोंयकार कितेंय सहन करीत पूण न्हय अपमान.

जेन्ना हें सगळें चलिल्लें तेन्ना म्हजे भोवतणी चडशे आशिल्ले तेवूय सगळे भायलेच आनी जे थोडेभोव गोंयकार आशिल्ले ते आमकां भानगड नाका ती, म्हणून परतल्याय आसतले. कारण तांकांय दिसलां आसतलें हांव भायलोच. खरें म्हळ्यार आज परिस्थितीच तशी जाल्या. आमचो आकडो वाडपाचो सोडून कमी जायत चल्ला आनी हे भायलेच आज म्हणपाक लागल्या, - हमीच गोवा के है।

तसोच नुस्त्याच्या बाजारांत नुस्तें घेवपाक वतां तेन्ना म्हाका आतां कोंकणी सोडून हिन्दी उलोवची पडटा. कित्याक तर आमच्यो आदल्यो गोंयकार नुस्तेकान्नी आतां चडशो दिसना जाल्यात. फक्त तांचे भशेन कापडां न्हेसून ही भायली जमात आतां नुस्तें विकूंक लागल्या. ह्या नुस्त्याच्याय बाजारांत आतां तांचीच मेजोरीटी चड दिसता आनी ताणींच आमच्या गोंयच्या कोंकणी भाशेची वाट लावन सोडल्या. म्हळ्यार कोंकणी भाशा हिन्दींत कालोवन उलोवंक लागल्यांत. म्हणजेच हिन्दी भास वुईथ कोंकणी फ्लेवर. ताका लागून नीज गोंयकार सुध्दा आतां बंबया हिन्दी भशेन गोवानीज हिन्दी उलोवंक लागल्यात. आनी आपली खरी कोंकणी विसरत चल्ला. एक दीस हांव नुस्तें पोतयेंत उडोवन परततां थंय आसां, चुकून फाटल्यान एकट्याक आपटलों. तो आसतलो पन्नासेक वर्साचो दादलो. तर, तो म्हाका म्हणपाक लागलो-

- कायको रे नुस्ते लेता है। लेता है ना तो सारखें ले मरे, पिछे लोगों को धक्का काय को मारता है।

- हावें म्हळें सॉरी. वयल्यान हो म्हणटा-

- धक्का मारता है और वयल्यान सॉरी बोलता है।-

- हावें म्हळें ना रे सायबा, चूक जाली.

अशें म्हळ्या बगबर ताका उमेद जाली, आनी म्हणपाक

लागलो आरे पापया तूं आमचोच मरे गोंयकार. हांव समजलों भायलो म्हणून. हावें म्हजें नांव सांगलें आनी तूं कोण, तुजें नांव.....हें सगळे गोंयकारपणाचे आपुलकेचें उलोवणे बी जालें. आमची नवी वळखूय जाली.

पूण कितेंय जांव मनाक बरें दिसलें. एक गोंयकार मेळ्ळो म्हणून. दिल्ली मुंबय बी मेळिल्लेवरीं. तर ही आशिल्ली आमची गोवानीज कोंकणी.

तुमका सांगतां, तुमी पणजेच्यान गोंयच्या खंयच्याय तोंका मेरेन वचात वाटेर तुमकां जितलींय दुकानां आनीक गाडे दिसतले, ते चडशे भायल्याच लोकांचे. ते हांगासर आयले केन्ना, जमीनी, दुकाना घेतलीं केन्ना, आनीक स्थायीक जाले केन्ना हें एक कोडेंच आसा. आनी आमीच तांकां जापसालदार आसात.

ताजेंच एक उदाहरण म्हाका याद जाता तें म्हळ्यार, आमकां एकदां फोंड्यां होस्पिटलांत एकल्याचे खबरेक वचपाक जाय आशिल्लें. तेन्ना पणजेच्यान आमी मोटारीन भायर सल्लीं. पूण वतासतना ताका होस्पिटलांत व्हरपाक म्हळें फळां जांव कितेंय खाण घेवया. म्हणून वाटेर जंय जंय दुकानार आमी रावलीं तें तें दुकान, गाडे भायल्यांचेच. थोड्यांक कोंकणी समजना, आनी आमकां कन्नड, तामीळ समजना. पूण फोंड्यां पावतां पावतां आमका जाय तें मेळ्ळें एकदाचें. ही आयजची परिस्थिती. धंदो करपाक सुध्दां आज तेच फुडें. हाकाय जबाबदार आमीच. कारण आमी सुशेगाद.

तुमी मिरामार वचात, कांपालाचेर वचात, खंयच्याय गार्डनात वचात. तुमका सगळ्याक भायलेच लोक दिसतले. आज दुकानांय तांचींच, होटेलांय तांचींच. आनीक बऱ्या बऱ्या कॉम्प्लेक्सानीं, फ्लॅट्स जमीन तांच्योच आसतल्यो. आनीक मतांय तांचींच आसतलीं.

हें सगळें पळयतगीर म्हज्या मनांत एक प्रस्न उप्रासलो. आयज आमची ही परिस्थिती जाल्यार फुडार कितें? आमचें गोंयकारपण सोपूंक वेळ नाका. कारण प्रत्येक नाक्यार मेळिल्ल्या पांच मनशांमदीं एक गोंयकार

मेळटालो. उपरांत खरो गोंयकार आपली भास, संस्कृताय, अस्मीताय आनीक गोंयकारपण विसरूंक लागतलो आनी हे भायले मद्रासी, युपी, बंगाली, नेपाली, बिहारी आनी घाटी म्हळ्यार घाटावयले आमीच ते निजगोंयकार म्हणून मिरयतले. आनी उपरांत म्हणटले- हम ही गोवानीज है। हम सब गोवा के लोगां है।

आमची आतां वर्तमान परिस्थितीच अशी जाल्यार आमचो फुडार भविश्यकाळ कितलो भिरांकूळ जावंक शकतलो? हाजेर एक नदर मारूया. राजकीय मळार स्थानीक लोक सोडून आनीक कांय तेपान

आमचे लोकशाय यंत्रणेन फक्त भाई, भाऊ, पातरांव एवजी ताऊ, अप्पा आनी अण्णाच आमकां पंचायत, नगरपालीका आनी विधानसभेंत दिसतले. आर्थीक मळार, ज्या प्रमाण मुंबयत मूळ मराठी मनीस कसो फांटी पडत गेलो तेच प्रमाण आदींच फाटीं

आशिल्लो गोंयकार खंयचे सुवातेर पावत हाजो सादो विचार लेगीत करप कठीण. फुडल्या दशकांत राजभाशेच्या विशयांत, कोंकणी, मराठी हो वाद सोंपून उर्दू काय कन्नड ह्या विशयाचेर वाद वा चर्चा जांव येता.

ताका लागून म्हाका सांगीन दिसता की, आमचें पांचवेचार, सुंदर, सोबीत, सुपुल्लें सर्वधर्मीय एकचाराचें गोंय, आपल्या सैमीक संपत्ती वांगडा पुराय नश्ट तर जायत चल्ला. तेच बराबर गोंयचें गोंयकारपण आनीक गोंयकार गोंयांतूच शेणत चल्ला. हाचें कारण म्हळ्यार गोंयचें राजकारण, आनीक राजकारणी. अशें घडपाक मुखेल जापसालदार आमीच, आमचें सुशेगादपण.

तरी वेळ वचूंक ना. उठात. हाजेरूच उपाय काडूंक शकतात.

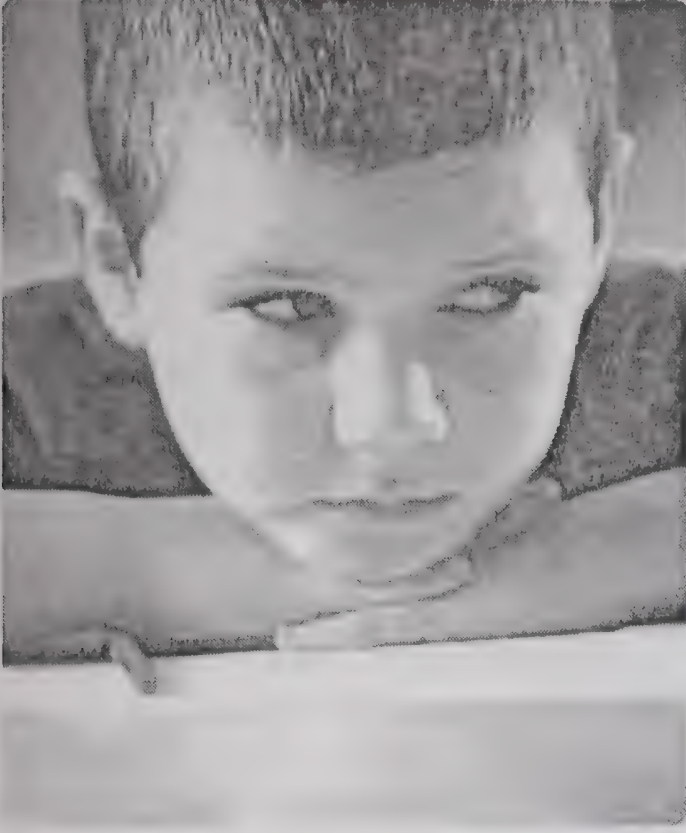

— सत्यप्रसाद चं. धायमोडकार

ताळगांव-पणजे.

मोबा. : ९४२२४४८१७५

ताण-तणाव - भुरगेमनार!

हालीसाराक 'टेन्शन' हें उतर सामकें कॉमन जावन पडलां. जीणेंत वचत थंय सर्त इतली वाडल्या कीं चांटे पावलाक जणएकाक मानसिक ताणाक तोंड दिवचें पडटा. 'टेन्शन, दाय नेम इज लायफ' अशें म्हणचेली पाळी आयज मनीसजातीचेर आयल्या. आख्ख्या संसागाकच आयज चिंतेन ग्रासलां म्हणूंक जाय. कोणाक पोटाची चिंता, कोणाक आपल्या वेवसाय-धंद्याची चिंता, कोणाक भुरग्यांची चिंता तर कोणाक नोकरेची आनी कोणा कोणाक आपल्या जिविताची! 'चिंता चिते समान' म्हण्टात. कारण चिंता मनशाक एकदांच लागून ताजो गोबोर करून उडयता. पूण एकदां मनशाक हे चिंतेन ग्रासलें, जाल्यार खीणाखीणाक ती मनशाची आख्खी कुडच पोखरत रावता. ताका लागून मागीर प्रेशर वाडप वा देंवप, काळजा-दुयेंस, गोड्या-मुताचें आनी ना ना पिडा फाटीक लागतात. तर ताण-तणाव हो एक व्हडलो वैश्विक प्रॉब्लेम जावन पडला आनी आख्खो संवसार आयज भारताकडेन, ताजे संस्कृतायेकडेन, ताजे योग विद्येकडेन, आयुर्वेदाकडेन व्हडा आशेन पळेता, ताचो मार्ग आपणावंक आवंडेता आनी आमी भारतीय मात पाश्चात्य संस्कृतायेचें अंधानुकरण करपांत धन्यताय मानतात. तांची

चाल-चलणूक, तांची भास, तांची फॅशन, जेवणखाण हाचें अनुकरण करपांत व्हडपण लेखतात आनी ह्या ताण-तणावाच्या अर्काक पडटात.

खरें तर प्रश्न आनी संकटां आपले आपूण फुडें येनात. मनीस आपुणच तें निर्मिता, आनी मागीर आपुणच तांच्या नांवान आरड मारता. मावली जशें आपले भोवतणी जालें विणटा तसो मनीसय आपल्या भोंवतणी ह्या समस्यांचें जालें विणटा, फरक इतलोच की त्या जाळ्याचे मदतीन मावली शिकार धरून आपलें पोट भरता. मनीस मात आपणेंच विणिल्ल्या ह्या प्रश्नाच्या जाळ्यांत सांपडटा आनी त्रासांत पडटा.

आमच्या ह्या सो कॉलड उदरगतीन - उद्योगीकरणान आमी खरेंच सुखी-समाधानी जाल्यात व्हय? मनशाची ही झुंड-ही गर्दी खंयच्यान खंय चलल्या. आपल्या ल्हानशा घरांतल्यान मनीस महानगरामेरेन आपणाली व्याप्ती वाडयत आसा. इतलें की ताज्या आशा-आकांक्षां मुखार धर्तरेची कक्षा लेगीत ताका ल्हान पडटा. पूण ह्या मजगतीं आपलें माकन केन्ना जावन पडलां हें लेगीत ताज्या लक्षांत येना.

आमची सदांची सकाळ एक नवो तणाव घेवनच उदेता. ताण-तणाव जणूकाय दिगंतांत आपणाल्या श्वासाश्वासांत भरून उरला. खिणाखिणाक काळ्योकुट्ट खबरो आपल्या कानार कानळटात! सकाळचो पेपर उक्तो केल्यार वा टि.व्ही. चालू केल्यार पुरो, ह्यो आनी अशोच खबरो-केन्ना कोणाल्या मरणाची, केन्ना आख्ख्या कुटुंबानच जीव दिल्ल्याची, केन्ना अपघाताची - केन्ना कोणाचो जीव घेतिल्ल्याची; तर केन्ना कोणाचेर बलात्कार, अत्याचार जाल्ल्याची! चोरयो तर दिसपट्टयो जातात. फ्लॅटांनी एकट्या रावपी म्हातान्या मनशांच्यो हत्या-चोरयो वाडल्यात. जीणेची शाश्वतीच उरली ना. ह्या सगळ्या ताण-तणावांचीं कारणां वेग-वेगळीं आसतात. सामाजिक, राजकी, आर्थिक, वाडटी लोकसंख्या, वाडटी गरीबी, म्हारगाय हें तर जाल्लेंच, पूण भ्रष्टाचार, लांच-लुचपत, जीणेच्या मुल्यांचो न्हास. मनशाची अतिरेकी महत्वाकांक्षा, पैशाची वाडटी भूक-इजी मनी. एक ना दोन. मनशाची आर मनी जीण म्हत्वाय एक मर्त जावन पडल्या. तणाव ही आयच्या काळाची वस्तुस्थिती जाल्या. संकट ही संध मानून वाट सोदचेलो येत करचो गरज आसा. कट्ट्यांत पण्टी जावन आपल्या उजवाडान समाजाक वाट दाखोवचेलो येत करची गरज उप्रासल्या. आनी हें फकत

जाणट्यां पुरतेंच मर्यादीत ना. तर ल्हान भुरग्यांकय ह्या ताण-तणावाक तोंड दिवचें पडटा आनी हीच आयची मोठी शोकांतिका जावन पडल्या.

पयलीं तेपार भुरगेपण म्हळें कीं निरागस, निरामय, निर्व्याज्य जीण! -ज्या काळार मनाक फकत खोशी आनी खोशीच मेळपाची तो हो काळ! कसली भंय भिरांत ना, भविश्याची चिंता ना. येता तो खीण मेकळेपणान मेळत तितले खोशयेन जियेवपाचो येत करपाचो. त्या त्या वेळार अभ्यास, शाळा-आनी मागीर शाळा सुटली, पाटी फुटली म्हणून दप्तर घरा आपटून ग्रावंडार धांवप-जांव बरोबरच्यां बरोबर खेळप, मजा मजा करप. सामकी फुलपाकुल्यांची जीण! भूक भूक करून आवयक-घरच्यांक सतावप आनी पोट भरलें की ताणून दिवप. अभ्यासा वेळार अभ्यास, खेळा वेळार खेळ, खाणा वेळार खाण, न्हिदे वेळार न्हीद - एक सुसेगाद जीण. सपनाळी दुनिया! घरच्यांच्या मायेमोगाच्या सावलेपोंदां आवांताद घालयिल्ले दीस ते! पूण त्या काळाक कोणा नतद्रष्ट्याची दिश्ट लागून हें फास्ट लायफ सुरू जालें. कम्प्युटर यूग आयलें; तंत्रगिन्यानाची जीण सुरू जाली. फास्ट-अती फास्ट लायफाक सुरवात जाली. सगळ्याकडेन सर्त सुरू जाली. अभ्यासाक, खेळाक, खाणाजेवणाक सगळ्याक गती आयली. सुशेगादपणा, निवांतपणा ना नपश्र्चात जालो.

खरें म्हळ्यार तंत्रगिन्यान आपलो सहकारी - मालक न्हय. ताजे मदतीन आयज सुसंस्कृत, कलासंपन्न आनी ज्ञानसंपन्न समाज निर्माण करचेली गरज आसा. पूण तशें जायना. भुरगें जल्माक येतसावनच खर्चाची तजवीज करची पडटा. सादें तें पोटांत जल्मलां, हें कन्फर्म करूंकच पांचेक हजार दोताराच्या बोडार ओतपाचे; मागीर ताजी पोझिशन सारकी आसा काय ना तें दर म्हयन्याक चेक करपाक सोनोग्राफी ही टेस्ट आनी ती टेस्ट! परत तें सारकें जल्माक येवचे खातीर आनी आवयक त्रास पडूं नये म्हणून नॉर्मल डिलिव्हरी नाका, आतां आनी पेनलेस डिलिव्हरी करप खंय, मागीर शेवट सिझरियन आसाच. भुरगें जायना फुडें ताजी बॅड रेस्ट आनी कसली कसली रेस्ट; मागीर रोखडेंच चायलड स्पेयलीस्टाक आफोवप, ती ट्रीटमेंट अशें करून भुरगें जल्माक येतसावन बाळ बाळंटीक घरा हाडसर लाख भराचो चुराडो जालोच म्हणून समजुपाचो. फुडें रोकडेंच बऱ्या शाळेंत अॅडमिशन मेळपाची चिंता लागता. ती तर भुरगें पोटांत आसतनाच म्हळ्यार जाता. ह्या प्लॅनिंगाच्या युगांत तर केन्ना आनी खंयच्या वेळार, खंयच्या म्हयन्यांत भुरगें जावंक दिवचें तें धरून चिंतप! जीणेची खरी खोशी, आनंद शेणलाच म्हणपाचो. सगळेंच कृत्रीम, आर्टिफिशियल, खोशये खातीर खोस काय जियेवपारूच खोस सोदप? खरे खोशयेचे खीण दुर्मिळ जावन गेल्यात.

भुरगें दोनेक वर्सांचें जालें कीं ताका खंयच्या जाय त्या बऱ्या स्कुलांत, जाय त्या कन्हव्हेटांत एन्ट्रन्स मेळत काय ना ही चिंता! मागीर

त्या येद्याशा भुरग्याचो इंटरव्यू कितें, त्या खातीर मागीर ताजे गचेर बसून ताका कितें कितें पोपटपंची करपाक शिकोवप; आवय बापायचो - पालकांचो इंटरव्यू कितें-तेंवय फकत प्रवेश मेळोवपा खातीर! वेल्यान बरें भारी डोनेशन दिवपाचें. हजारांनी दुडू घास्तार करून दोन अडेच वर्सांच्या त्या किटीक शाळेचे कादयेंत घालपाची घाई; हाय-हॅलो शिकोवन डिसेंट करपाचो हावेस! कितें अधःपात चलला हो जिणेचो आनी खोशयेचो? येदोसो आसतनाच ताज्या तकलेर बर्डन, फाटीर दप्तराचें ओजें दिवन ताका घराच्या सुरक्षित वातावरणातल्यान नव्या जगांत धाडपाची घाई! सुसेगाद न्हिदपाची, खावपा-जेवपाची, आवयच्या आज्ञा आज्ञेच्या आंगा-खांद्यार खेळपा बागडपाची मनाई! चल बेगीन, बस चुकतली, आरे बेगीन कर.....

“शीऽ दोन तरी वर्सां जाल्यांत ताका? इतल्यांतच शाळा?” कोणेंय अशें म्हळ्यार हांच्याच अज्ञानाक अनाडीपणाक हांसप!

“पयलीं पांच स वर्सां मेरेन कशें निर्धास्त मेकळेपणान भुरगेपणाचें सुख भोगूंक मेळटालें. सुसेगाद न्हिदप, जाय तेन्ना उठप, उकत्या, मेकळ्या सैमिक वातावरणांत जियेवप, आतां शाळेच्या कोंडवाड्यांत भुरग्यांक कोंबपाची घाई जाता हांकां.” घरांतल्या कोणेंय जाण्टेल्यांनी अशें म्हळ्यार वेल्यान म्हाकांच आयकुवचें पडटा-

“ह्या सर्तीच्या युगांत, सुपरफास्ट जगांत - अॅडव्हान्स स्टेजीर असलीं उतरां घुसडावप म्हणजे निव्वळ पिशेपणां! जिणेच्या जिवघेण्या सर्तीक तोंड दिवंक ताका येन्नाच शिकोवंक जाय. घराच्या सुरक्षित वातावरणांतल्यान भायर काडूंक जाय. येन्नाच शिकल्यार फुडें टिकाव लागतलो. ताका अशीच टफ-टफ जीण जियेवंक शिकोवंक जाय. आयची संस्कृताय शिकोवंक जाय.”

“हें कितें घरा शिकोवं नज?” जाण्ट्यांच्या ह्या प्रस्नांक रोखडी जाप मेळटा.

“छे ९ घरा शिकनात. घरच्यांच्या लाडप्यारान बिगडटात भुरगीं. परके- कडेन बरे तरेन शिकतात. कसल्याय अडचणीक तोंड दिवंक येता तांकां.” अशें म्हणून बेगीन उठोवन तयार करून भायर दुसरेकडेन दवरपाची संवय करप - जांव वरां दोन वरां - तितलोच घरच्यांक सुसेग हो विचार! आवय-बापूय दोगूय जोडूंक कामाक भायर वचपी आनी घरांत कोण नासत तर मागीर आनी विचारपाचें ना. त्या भुरग्यांक न्हिदेच्या गोड परी राज्यांतल्या, सपन सावलेंतल्यान उठोवन तांकां फोर्सान रडोवन न्हाणोवन करून तयार करप, बळ्यां पोटाक घालप, डबे भरून पाळणा घरांत व्हरून दवरची ताकतीक! ते थंयचे लोक बरे तर बरे, नाजाल्यार त्या भुरग्यांचे हाल सोसपाचे नात. परकी लोक ते, आपलेपणान थोडेंच करतात. पयशे मेळोवपाचो धंदो तांचो. तीं थोडींच पर्सनल लक्ष दिवंक आयल्यांत. भुरग्यांक खंयचे वेळार कितें जाय,

कात जाय - तांकां ओ 5 कळटा. एकेकदां भुरगें रड रड रडून पोल्यांवेलीं दुकां सुकयत न्हिदून वता. कांयवेळा तर 'बळी तो कानपिली' ह्या न्यायान मात्शीं आडांगी वांड भुरगीं बाकीच्या अशक्त भुरग्यांक त्रास करतात. तांचें खाण खातात आनी हे फुडेंय व्हड जातगीच प्रायमरी स्कुलांत, तांतल्यान सेकंडरींत वतनाय सोसचें पडटा. तातूंत टिचरांचे अभाव! बरे टिचर मेळ्ळ्यार व्हेल अँड गूड; नातर सगळेंच बॅड! भुरगीं कोणाचे संगतींत वाडटात तेंय म्हत्वाचें! आवय-बापायक बाबड्यांक आपापल्या सिर्विसे मुखार तांचे कडेन पळोवंक फुरसत खंयची? तीं दिसभर-कामाच्या ओज्यापोंदा चेपिल्लीं. पयशे कमवचें माकन जावन पडिल्ले! बँक बॅलन्स वाडोवंक, भुरग्यांच्या फुडाराची चिंता करपातच गुल्ल! हाका लागून मागीर भुरग्यांचो आयज म्हणचे वर्तमान इबाडटा हें समजून घेवपाचे मनस्थितींतच उरनात. शिणून भागून घरा येवप, परतून घरांतले परिस्थितीक तोंड दिवप, भुरग्यांचें करप - अभ्यास घेवप, ह्या सगळ्या भितर तींवय बाबडीं सामकीं रस सोकून काडिल्ल्या उशीकांड्याच्या चिंवणापरी सुकिल्लीं मनां घेवन वावुरतात. हातूंत मागीर भुरग्यांच्या मनाचो विचार करतलो कोण? तातून आनी खूब जाणांक झेत मारपाचो आसता - आमकां आमच्या भुरगेपणांत मेळ्ळें ना, तें सगळें आमी आमच्या कश्टांनी ह्या भुरग्यांक मेळोवन दितात. ताणी आमच्या मनाप्रमाणेंच वागूंक जाय. आमची इत्सा आशा पुराय करूंकच जाय. कांय जाण तर अशें स्पश्टपणान उलोवन भुरग्यांकडल्यान अशी अपेक्षा बाळगीतात आनी भुरग्यांचीं कंवळीं मना आपणाल्या आशा - आकांक्षाच्या बोज्यापोंदा दडपितात - चेपतात. भुरग्यांचीं मनां

वळखनासतना आपल्या विचारांची सक्ती तांचेर करतात. पूण अशें करीनासतना भुरग्यांचे सर्वांगीण उदरगतीचे नदरेन पालकांनी चड जागरूक जावंक जाय. आपल्या भुरग्यांचें भावविश्व, ताजो नैसर्गीक कल खंयचे दिकेन आसा हाजी खऱ्या अर्थान जाण आवय-बापायंक जावंक जाय.

व्हड जावन ताणीं कितेंय बरें करचें अशें तांकां दिसता जाल्यार ताजी सुरवात घरापसून जावंक जाय. फकत शाळेच्या अभ्यासाफाटल्यान लागनासतना हेर मळार शिक्षण दिवपी जायत्या वेगवेगळ्या उपक्रमांत भुरग्यांक भाग घेवंक दिवंक जाय. तांची धाय दिकांनी उदरगत जावच्या कामांत तांकां सहकार्य करूंक जाय.

प्रत्येक भुरग्यांमदीं लिपिल्ल्या गुणांची चंद्रीमाच्या सोळा कलानी कशी उदरगत जातली हाजेकडेन पालकांनी पुराय लक्ष केंद्रीत केल्यार त्या चंद्राच्या शीतळ चांदण्यान सगळें घर भरून ओततलें. आपल्या भुरग्यांची सर्वांगीण उदरगत जावचे नदरेन पावलां उबारूंक जाय. आयज भुरगें पोटांत आसतनाच आवय-बापूय ताणीं कोण जावचें हें थारायतात. जल्माक येवपी भुरगें त्या दबावापोंदा चेपता. पालक भुरग्यांक अभ्यासाच्या चेंपणा पोंदा चिड्डीतात. ताका लागून तीं मुक्त जीण जियेवंक शकनात.

चारपांच वर्सांपयलीं संवसारीक संघटनेन भारतीय विद्यार्थ्यांविशीं केल्ल्या सर्वेत्त जवळ जवळ ८० टक्के विद्यार्थी सदांच तणावाखाला आसतात अशें स्पश्ट जालां. शाळांच्या रिझल्टांपयलीं तर कितले कडेन भुरग्यांनी रिझल्टाक भिवन जीव दिल्ल्याचीं उदाहरणां मेळटात. शारांतच न्हय तर खेड्यांनीय ह्यो अशो घडणुको घडूंक लागल्यात.

पयलीं तेपार फकत जाण्ट्यांमदींच हो ताणतणाव वाडिल्लो दिश्टी पडटालो. पूण आतां भुरगीं आनी कुमार वयोगटांतल्या भुरग्यांक हे समस्येन ग्रासून उडयलां. माया म्हयन्यांत ह्या जीव दिवपाच्या घडणुकांनी शिकपी भुरग्यांमदीं भयंकर ताण-तणाव आयला आनी ताका लागून निर्माण जाल्ल्या मानसीक समस्यांची कोडू वास्तविकताय समाजामुखार उक्ती जाल्या.

हालींच्या काळांत तर धावेची सर्त चडांत चड मार्क मेळोवन जिखपाखातीर भुरग्यांक तोणाक फेस येसर धावोवंक लायता. आनी हे परिस्थितीक एकच खंयचोय घटक जापसालदार ना, तर मार्कांक अती म्हत्व दिवपी चालू शिक्षण पध्दती, पालक, शाळा-कॉलेजां, राजकारणीय हे सगलेच जापसालदार आसात. चड चड मार्कस मेळोवपाची अपेक्षा आनी बऱ्या कॉलेजींनी प्रवेश मेळपाची शक्यताय कमी जाल्या, अशे तरेच्या भयानक सत्याक फुडो करपाच्या येवजणेनच येवपी डिप्रेशनाक लागून शिकपी कांय वेळार जीव दिवचेंलो मार्ग

आपणायतात.

आमच्या वेळार शाळा कॉलेजींतलें वातावरण सामकें तणावमुक्त आसतालें. शिकोवप्यांचें आनी घरच्यांचें भुरग्यांचेर पुराय लक्ष आसतालें. एक तर आतां सारखी ही फ्रे ग्रुप जांव के. जी. फेजीची भानगडच नासताली. सव्या वर्सा शाळेंत बिगरी जावन पयलेक व्हरून बसयताले - तो मेरेन ताका मनसोक्त मेकळेपण! घरच्या, सैमाच्या सानिध्यांत जीणेचें शिक्षण आपसूक मेळटालें. आवय पयली जांव तिसरी चौथी शिकिल्ली आसली तरी आई म्हऱ्यांत बसतगीच पटापट सुटपी गणितां जांव फटाफट जावपी अभ्यास, तोणपाठ जावपी कविता, सगळोच चमत्कार! तेन्ना हे क्लास, ट्युशनां नासतालींच. आतां अशे स्पेशल क्लास बी लायनाशिल्ल्यांकच अडाणी, मुखं समजून हांसतात, पूण तेन्ना 'ढ' भुरग्यांक क्लास लागताले, क्लासाक वचप्यांकच 'ढ' समजताले; हुशार भुरगीं अर्शीच पास जातालीं. आतां हजारांनी रूपये घास्तार करून भुरग्यांक हो क्लास, ती शिकवणी लायतात.

दोन दोन- तीन तीन वरां क्लास घेतात. तेन्ना गरज पडल्यार मास्तरच शाळेंत एक्स्ट्रा क्लास घेताले. हरशीं येना तें विचारपाक मास्तराचें घर सदांच कोणाकय उक्ते आसतालें. परिक्षेचो ताण मनार आयला अशें केन्नाच जायनासलें. तेन्ना असली जीव दिवपाची, गोळा लावन घेवपाची घडणूक भायर खंयच घडिल्ली केन्नाय चुकून आयकूंक येताली, पूण हालीं रिझल्ट लागले की भुरग्यांचे जीव दिवपाचे प्रकार सुरू जातात. ताजेर चर्चा जाता, खबरांपत्रांनी छापून येता, ताजेर उलोवपां जातात. सभा-समित्यो जातात, उपायांचेर विचार जावन ते कोण आचरणांत हाडीनात. जण एकलो घुस्पल्लो, भावनाच्या चक्रांत सांपडिल्लो दिसता. सगळ्या क्रिया-प्रतिक्रियांचें मूळ भावनेंत आसता. आनी भावनेचो उगम मनांत जाता. मनाचें काम मानप हें जावन आसा. पूण भावनांक जाणून घेवंक देवान जणएकाक मनाबरोबरच प्रगल्भ असो मेंदू म्हणजे बुद्द दिल्या. आनी मनाचे परस जाणून घेवन केल्ली कृती सदांच फलदायी आसता. पिडेचें जेन्ना मूळ समजता तेन्ना ताका काबार करप सहज

शक्य आसता. मनशांचो बुध्दयांक हो थारावीक आसता अशें जाणकार म्हणटात, म्हणून मनशाच्या भावनांकाचो विचार करपावटेन कल वाडूंक लागला आनी भावनांक हो प्रयत्नान वाडोवं येता. भुरग्यांचो शैक्षणिक तणाव, पालकांक लागून निर्माण जाल्लो ताण, शिक्षकांनी तयार केल्लो तणाव, अश्या जायत्या तरेच्या तणावांच्या भौवऱ्यांत भुरगीं सापडटात. तांतल्यान भायर सरूंक तितलोच समर्थ हात लागता, जांव खासा ताकाच भावनांच्या मुळांत वचून तांतल्यान भायर सरपाचें बळगें एकठावचें

पडटा. कारण तणावमुक्त भुरगोच योग्य तो निर्णय घेवन फुडलो परिणाम टाळू शकता.

हें जीव दिवचें प्रकरण बी गोयां केन्ना घडिल्लें आयकूंक नासलें. हालींतेपा हें सगळें आमच्या घराच्या हुंबऱ्यामेरेन पावलां. शाळेंत गेल्लो भुरगो आवय-बापूय घरा येवचे पयलीं गोळा लावन घेता. कारण आतां गोयांतय जॉयंट फॅमिली उण्यो जायत गेल्यात. वेगळीं सुटसुटीत कुटुंबां जाल्यांत. चडशे नोकरी धंद्या निमतान शारांनी वचून रावतात. थंय मागीर अशें घडटा. भुरग्यांक सांबाळूंक, दोळ्यांत तेल घालून तांची राखण करूंक आजो-आजी कोण नासता. तातूंत वायट संगत, अडाणी

कामा करप्यांचो सहवास, पान-तंबाखू विडीकाडी, अफू गांज्या मेरेन वेसनां - तांचीं तीं वेसनां एखाद्या भुरग्यामदींय रिगतात. ह्यो असल्यो घडणुको सदांच समाजांत घडटात, म्हणून ताजी दखल घेवन हाजेर गंभीरतायेन चारी आंगांनी विचार जावंक जाय. जाणकारांनी हाजेर खोलायेन येवजून कितें तरी बरो मार्ग काडूंक जाय. सोल्युशन सोदून काडूंक जाय. ही तुमची आमची सगळ्यांचीच सामाजीक बांदीलकाय जावन आसा. हाजेर गंभीरतायेन विचार जावंकच जाय.....

- जयमाला दणायत

३०, मांगल्य अवधूत को.ऑप.

हावसींग सोसायटी

डोबिंबली - मुंबय.

फोन - ९५२५१-२४९५६३०

भुरग्याचें धनीपण आपले ऋडेन?

एक कार्यावलीक गेल्लें. कार्यावळ सुरू जाल्ली. इतल्यान एक तरणाटो सुपुल्ल्या भुरग्याक घेवन येतालो. तो सगळ म्हजे वाटेन आयलो आनी ताणें म्हळें.

“टिचर कशी आसा तूं?” हांवें ताका बारीकसाणीन पळयलें. हो तरणाटो आमचो माजी विद्यार्थीच म्हूण लक्षांत आयलें.

“आरे, तानाजी मरे तूं!”

“हय हय टिचर! इतल्या वर्सा उपरांत लेगीत तुवें म्हाका नांवान उलो केलो म्हण म्हाका खूब अभिमान दिसलो. टिचर, हो म्हजो चलो. म्हजेच भाशेन दिसता न्हय?” सुपुल्लो पोर अपुर्बायेचो दिसतालो! सारकी बापायची प्रतिमा.

“हो म्हजो भुरगो! म्हजेच भाशेन दिसता न्हय” हीं ताचीं खोशये ल्हारां म्हजेय मनांत जायतीं ल्हारां उप्रामूंक लागलीं. त्या तरणाट्याच्या तोंडावेले भाव सुचोवणी दिवंक लागले.

म्हजो भुरगो. म्हजे पसून जाला. हांवूच ताका निर्मुपी. हांवूच ताका जन्म दिवपी. हेंच न्हय तें मी पण? अहंकार? भुरगें, खबर नाशिल्ल्या आनी अनवळखी सुवातींतल्यानच जल्मता न्हय? ती आपल्याक मेळिल्ली देणगी. आमी भुरग्याक निर्मुपी न्हय, मागीर हो भुरगो म्हजोच म्हूण ताजेर स्वामित्व गाजोवप. हें फाव कशें जांव येत? हे संबधी खंयतरी वाचिल्ल्याची यादय जाली. तुजे कडल्यान तें भुरगें घडना. तुजेकडल्यान तें आकार घेना. आपणालें भुरगें सुंदर सोबीत जावचें अशें आमी सदांच आवंडेतात न्हय? पूण जेन्ना लोलो आमचे पदरांत पडटा तेन्ना आमी सामके हालतात. आनी तरूय आमी ताका म्हजें भुरगेंच म्हणतात. कोणें म्हळें तें सारकें खरें. आमी फकत पॅसेजीस (मदलो मार्ग) आसतात. हे व्हडले खेळीच्या अस्तित्वांत. “हें भुरगें म्हजेंच” हे स्वामित्व पणाचे, धनीपणाचे भावनेक लागीं करप फाव अशें जांव येत? कोणेच म्हणू नये हें म्हजें भुरगें म्हूण! सगळीं भुरगीं हीं देवाचीं! देवान दिल्ली ही देणगी. बक्षीसी आनी आमी फकत तांका सांबाळपी मनशां. ‘कॅअरटेकर’. ताजे परस चड कांयच ना. आमी देवाचे उपकार मानपाचे की देवान आमकां सोदून काडल्यात, भुरग्याचे ‘कॅअर टेकर’ जावपा खातीर. नव्या जिवाक फुलोवपा खातीर. तेंच न्हय खुपशे पुरो? हो एक खेळ. तोच खोशयेन खेळपाचो. भुरग्यांक वाडयतना आनंदान जियेवपाचें. पूण ताजें स्वामीपण, धनीपण घेनासतना. हें आमकां केन्ना कळत काय? आनी घडये कळतय बी, पूण वळत काय?

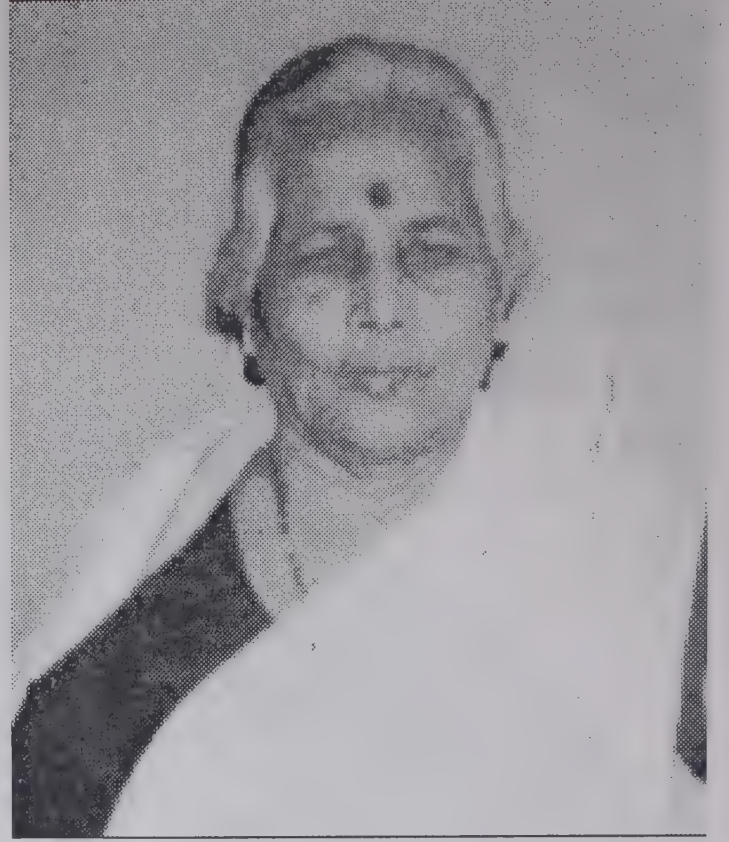

सुधा सुरेश आमोणकार

गुरुकुंज,
दनवाडी-म्हापशें
फोन - २२५६६४६

म्हजी सार्वजनीक आई गेली...!

आज तिका वचून दुसरो सोपून तिसरो म्हयनो लागलो. पूण म्हाका ती काल न्हय, पयर गेल्या अशें दिसता. म्हजी घरकान्न, भुरगीं आनी नातरां म्हज्यांत आसतात, तेन्ना म्हाका तिजो विसर पडटा. इल्लोसो एकांत मेळ्ळो रे मेळ्ळो अजून दोळे कुपेतात. मागीर तीं जडेल्लीं कुपां दोळे चड वेळ सांबाळूंक शकनात. दोळ्यांचें स्वलन केन्ना जाता तें म्हाकाच कळना. दोनय दोळ्यांतल्यो दुखांच्यो पावळ्यो दोनय गालांवयल्यान गळळ करून देवतात. तेन्ना हावें दोळे पुसून घेवंचे अशें म्हाका दिसना. म्हज्यांत कोण ना तो मेरेन हांव तांकां तशेंच गळूंक दितां. मागीर दोळ्यांतलीं दुखां कोणाक दिसचीं न्हय म्हण सुक्या दोळ्यांनी कुडींतल्यान भायर येतां. तसो येवचोच पडटा. कारण व्हडांनी ल्हाना मुकार रडपाचें नासता.

व्हड? हय व्हडच! म्हजे आवयन चार धुवांक आनी स पुतांक जल्म दिलो. दोन धुवो देवान व्हेल्यो. तिणें जल्म दिल्ल्या धा भुरग्यां मदलो हांव व्हडलों. म्हज्या जल्मा उपरांत दोन वर्सांनी भावाक जल्म दिवन तिणें म्हाका व्हडलो केलो. ल्हानाच्या सुखा पासत व्हडांनी रडपाचें नासता. हें तिणें म्हज्या मनार बिंबयलें. ताकाच लागून तिच्या मरणावेळार सगळे किर्याकर्म करी मेरेन म्हाका दुखां लिपोवन निर्विकार चेंच्यान, पूण म्हजे दिश्टीन ताका उपाय नासलो.

म्हजी आवय एक सामान्य अस्तुरी. कोणय म्हणटलो, तुजे आवयचें जगाक कित्याक पडलां? संवसारांत कितें तुकाच आवय आशिल्ली? सगळ्यांकच आवयो आसतात आनी त्यो मरताय बी. कोण कोणाचेर कितें बरयता? आनी कोणय बरयलें जाल्यार तें वाचून समाजाचो कितें लाब जावपाचो आसा! तुजी आवय कोण व्हडली

समाजसेविका बी जावन गेली काय कितें? काय व्हडली मंत्रीण बित्रीण जावन गेली?

लोकमनाचो विचार करूनच म्हजें मन बुचकळ्यांत पडिल्लें. बरयनशें दिसतालें, पूण बरोवपाचें धाडस जायनासलें, शिवाय म्हज्या भावान दिलीपान 'बिम्बा'च्या दिवाळी अंकांत आईविशीं लेख बरोवन तो छापलो. ताकाय लागून हांव वेगळो लेख बरोवंक अनमनतालों.

तरी म्हज्या मनान म्हाका सुशेग दिलोना, तें म्हाका धोसून धोसून सांगूं लागलें, 'बाबारे, तुजी आनी दिलीपाची आवय एक ही गजाल खरी, पूण तुमचें दोगांचेंय वय लक्षांत घे. तूं दिलीपाहून अठरा वर्सांनी व्हड. तुवें तुमचे आवयक दिलीपाहून अठरा वर्सां चड अणभवल्या. ह्या अठरा वर्सांत तुवें आनी तुजे आवयन जें कितें भोगलां, तें दिलीपाक कशी खबर आसतली? देड तपांतलें अंतर हें खूब व्हड आसा. ह्या काळांत तुजे सयत तुज्या भावंडांनी आनी आवय-बापायन जें कितें भोगलें, सोसलें ताचो उजाळो जर एक निमताक जालो, तर कोणाचें कितें लुकसाण जावपाचें आसा? ते भायर धा-बारा वर्सां उपरांत तुज्या ज्या भावंडांनी तिगेर जल्म घेतलो तांकांय तुमचे जिणेची कल्पना थोडीभोव येतली.

तशें पळोवंक गेल्यार समाज जिणेकडे म्हजो संबंद थोडोभोव आसा. समाजांतल्या कितल्याशाच सर्वसामान्य व्यक्तींचेर हांवें लेख वर्तमानपत्रांनी बरयल्यात. अशें आसतना, म्हजे आवयचेर जर हांवें

एक लेख बरयलो, तर हांव दुशणाक पात्र थरन अशें म्हाका दिसना. कारण समाजान अनुकरण करपा सारके खुबशे गूण म्हजे आवयकडे आशिल्ले.

म्हजो जल्म १९३८ सांतलो. तेन्ना पसून ते १९४८ मेरेन हांव म्हजे आवयचे कुशींत वावुरलों. ह्या धा वर्सांच्या काळांतली तिची धडपड आनी भुरग्यांविशींची तळमळ हावें पळेली. ह्या धा वर्सांत तिणें पांच भुरग्यांक जल्म दिलो म्हणचे परस भुरग्यांनी तिचे कुशींत जल्म घेतलो अशेंच हांव म्हणन. आयज आठ-धा वर्सांच्या काळांत म्हज्या सुनांच्या सांगातान फक्त एकेकच भुरगें बागडटा आनी म्हजी आवय तेच काळांत चार भुरग्यांचो सांबाळ करताली तोय दुसरे दिसा चूल पेटपाची शाश्वताय नासतना. हाचे वयल्यान म्हजे आवयन स्वताच्या सुखा-दुखाची परवा करिनासतना ते वेळार आपल्या भुरग्यांक कशीं वयर काडलीं, कशीं जगयलीं, हाची फक्त कल्पनाच केल्ली बरी.

म्हजो बापूय आशिक्षीत आशिल्लो. तशे ते तेंपार गांवांत हाताच्या बोटांनी मेजी सारखे लोक शिक्षित आसूंये. सुशिक्षितांचें तर नावच नाशिल्लें. अशें आसूनय म्हजो बापूय गांवांतल्या ह्या कश्टकरी लोकांमदें सुसंस्कृत आसलो. ताका हांव सुसंस्कृत ह्या खातीर म्हणटां की एक विडी सोडली जाल्यार ताका कसलेंच व्यसन नासलें. तो सोरो पिनासलो, कोंबडी-मांस खायनासलो. बोल्सांत कितलेय दुडू आसले जाल्यार तो ब्राह्मणीत वचून सिंगल घेनासलो. पोटाक कितलीय भूक लागली जाल्यार केदेय उसरां घराच येवन जेवतालो. मुखेल गजाल म्हळ्यार तो म्हजे आवयचे आज्ञेत आनी धाकांत आसतालो. ताका लागून खऱ्या अर्थान मातृसत्ताक घराबो आशिल्लो आमचो. दुसरी गजाल अशी की एक म्हजी आवय सोडली जाल्यार ताका

गांवांत आनी गांवांभायर कोणच इश्ट असो नासलो. आपलें काम बरें, आपूण बरो. आपलीं बायल-भुरगीं बरीं, आपूण बरो. अशी 'लायफस्टायल' आशिल्ली ताजी.

म्हज्या बापायच्या ह्या सोबावाचो म्हजे आवयन भरपूर उपेग करून घेतलो. बापायनय तो तिका करून घेवंक दिलो. कारण बापायक खबर आशिल्ली, आपूण जें कितें कमयतां, ताचो सदुपयोग आपली बायल करतली. ताका लागून म्हज्या बापायन, आपले तकलेचो उपेग संवसार चलोवपा खातीर असो केन्नाच केलो ना. ताणें आपले ताकती प्रमाण जोडून हाडचें आनी आवयकडे दिवचें. आवयन ते जोडीचो उपेग आपले येवजणेन करचो. बापायनय तिका तशें करूंक दिवचें. आपणे इतले पयशे तुजे कडेन हाडून दिले, तुवें ताचें कितें केलें. अशें केन्नाच विचारलें ना. विडयेक पयशे लेगीत म्हजे बापायन म्हजे आवयकडच्यान मागून घेवचे. पयशांचो सदुपयोग कसो करचो हाचो धडो कोणेय म्हजे आवयकडसून घेवपा सारकोच आसलो.

वयर म्हणलां ते प्रमाण, हांवें आवय-बापायचे उबेंत आनी देखरेखी खाला जल्मा पासूनचीं धा-अकरा वर्सांच घालयलीं. ह्या काळांत म्हजे आवयन म्हजो भरपूर उपेग करून घेतलो. ते शिवाय ताज्या मुकार तिका दुसरो पर्यायच नाशिल्लो. म्हजे सुवातेर तिका जर व्हडली धूव आशिल्ली तर मात तिका तिजो आदार मेळटलो आशिल्लो. ती भरपाय तिणें म्हजेकडच्यान करून घेतली. हांवेंय तिचें उतरान उतर मानून तिका आदार दिलो.

नाचपा बागडपाचें वय हांवें आवयचे आज्ञेन, म्हज्या बापायच्या आनी सान भावंडांच्या सेवेंत घालयलें. तेंय व्हडा खोशयेन. ते पासत म्हाका खंत ना आनी कसलेंय दुखवय ना. जें घडलें, तें बऱ्या खातीरच अशें हांव मानतां. आवय-बापायच्या सुख-दुख्खांत वांटो घेवपाची संद म्हाका मेळ्ळी हें म्हजें व्हड भाग्य अशें हांव मानतां.

म्हजो बापूय एका कुळागाराचो भागेली

आशिल्लो. आवय-बापायलो एकूच पूत आशिल्ल्यान बापायचें जिवीत सुखान गेलें. पूण लग्ना उपरांत भुरग्यांची संख्या वाडत गेली आनी बापायच्या त्रासीक जिविताक सुरवात जाली आनी ताचे झळीन हांव करपत वचूंक लागलों.

म्हज्या जल्मा उपरांत देड-दोन वर्सांतच म्हज्या फाटल्या भावान जल्म घेतलो. ह्या दोन वर्सांत म्हजे कशे आनी कितले लाड जाले हाची म्हाका याद ना. पूण ते उपरांतच्या सात-आठ वर्सांत मात कितें घडलें हाची याद म्हाका आसा.

जशी-जशी आवयल्या भुरग्यांची संख्या वाडत गेली तशी तशी म्हज्या बापाय परस आवयची जापसालदारकीय वाडत गेली. कारण बापूय भायर आसतालो आनी भुरगीं तिचे मांडयेर, कुशीक आनी पाळण्यात आसतालीं. ते भायर णव्वद-पंचाणव वर्सांचो हातरूणार पडिल्लो आजो आशिल्लो. ह्या सगळ्यांचो सांबाळ करपाची जापसालदारकी आवयची आनी आवयक आदार दिवपाची जापसालदारकी म्हजी!

म्हजी आवय जेन्ना शेजाऱ्यां पाजाऱ्यांलें काम करूंक वताली तेन्ना म्हाका घरचीं कामां करचीं पड. घरांत सान मारप, दोंगुल्लेर वचून बडयो-शिरपुटांचो जळोव हाडप, पयसुल्ले झरीर वचून उदक हाडप, दळण दळप, ते भायर फोपळां पुंजावप, चुडटां एकठांय करप, भिण्णां पुंजावप, हीं सगळीं कामां म्हज्या आवय-बापायन म्हजेकडल्यान हक्कान करून घेतलीं.

हांवें आवय-बापाय खातीर कितें केलें हें हांगा म्हत्वाचें ना. बदलाक आवयन म्हाका कितें दिलें तें म्हत्वाचें. म्हजे आशिक्षीत आवयन म्हाका सुसंस्कार दिले. आपल्या हेर भुरग्यांचो सांबाळ करतां करतां तिणें म्हाका म्हज्या कर्तव्याची जाणविकाय दिली. जाण्टीं उलयतासतना नेण्ट्यांनी मंदें

जाप घालची न्हय, व्हडले भावान शिस्तीन वागून धाकल्या भावडांक देख दिवंक जाय. फुडलें जोत चलता तशें फाटलें चलता. व्हडल्यान धाकट्यांचें सोसूंक जाय. व्हडल्यान थोडें खावन धाकट्यांक चड दिवंक जाय. कारण व्हडल्याच्यान भूक सोसूंक जाता. तिच्या ह्या न्यायान शिजिल्ल्या अन्नाचे वांटे समान जाताले. एक बापूय सोडलो जाल्यार, आपूण धरून सगळ्यां मुकार अन्नाचे समान वांटेच आसताले. ताका लागून सगळ्यांत ल्हान भुरग्यांच्या पोटांक थाकाय येताली खरी, पूण व्हडल्यांचीं पोटां मात अर्दीं रिकामी उरतालीं.

तरी म्हजे परस म्हजे आवयचें पोट व्हड आशिल्लें. म्हजे परस तिका चड जेवणाची गरज आसताली. तरी तिका केन्ना केन्नाय म्हजी काकुळट दिसताली आनी आपल्या पानावेलें थोडें जेवण म्हज्या पानार सोडटाली. ह्या प्रसंगांची म्हाका याद जाता तेन्ना म्हजे दोळे सुशेगाद कशे रावत?

म्हजी आवय म्हाका सदांच सांगताली, मनशान कसलेंय काम करचें, पूण चोरचें न्हय, लोकांमदें ल्हानपणान रावचें, मात ताट मानेन जगचें.

म्हजी आवय म्हजेर संस्कार घडयताली ते बापायच्या आदारान. ते वेळार गांवांत, देवळांत भजनां-किर्तनां, काले-जात्रा, नाटकां-जागर बी जाताले. दिसभर कुळागारांत बी काम केले उपरांत रातीकडे बेडे सोल, भिण्णां फोंड, जेन्नांचे दोणे तोप असलीं कामां म्हजे बापायक करचीं पडटालीं. तेन्ना ताका वेगीं हातरूणार पडपाची चड गरज आसताली. पूण म्हजी आवय म्हाका घेवन गांवांतल्या सगले तरेच्या उत्सवांक वचपाक

बापायक फुलयताली. हांवय बापायक म्हाका व्हर म्हण धोसतालों. बापायनय केन्नाच ना म्हणलें ना.

तशें पळोवंक गेल्यार ते तेंपार मध्यम वर्गीय लोक आपल्या भुरग्यांक जपताले. तांचेर सुसंस्कार करपांत तत्पर आसताले. पूण म्हजो आवय-बापूय मध्यम वर्गीय नाशिल्लो. कश्टकरी समाजांतलो एक वांगडी आशिल्लो. कश्टकऱ्यांक कश्ट करता आसतना आपल्या भुरग्यांकडे शिंतीद दिवंक वेळ मेळना. पूण म्हजी आवय कश्टकरी आनी सकयल्या वर्गांतली आसुनय आपले भुरगे फुडें बरे नागरीक जावंचे म्हण झट्टाली. पाड्या लोकांची सावळी आपल्या भुरग्यांचेर पडची न्हय

म्हण ती सदांच सतर्क आसताली.

आपल्या भुरग्यांनी बरें काम करून लोकांक बरी देख दिवची. ते खातीर ताणी स्वतः बरे लोकांची देख घेवपाची गरज आसा. सरभोंवतणच्या वातावरणांत तें शक्य नासलें. आनी पोटाक सारकें पडलेंना जाल्यार ते व्हड कशे जातले? म्हजे आवयले तकलेंतलें व्हडपण हें फक्त कुडीक बळ हाडपाचें नाशिल्लें, तर तें बरी बुद्द मेळोवपाचें आसलें. पोटाची बरी वेवस्ता जाल्या बगर मनशाक व्हडपण प्राप्त जायना, हाचें

भान म्हजे आवयक आशिल्लें. ताकाच लागून तिणें म्हाका, पयशांक लागून न्हय तर पोटाक लागून, पणजे भाटकारागेर व्हरून घरकामाक दवल्लो. तोय वयाच्या धाव्या वर्सा. तिक जर म्हज्या भावडांक सांबाळपा खातीर म्हजे पुराय उपेग करून घेवपाचें आसलें, तर ती तशें करूंक शकताली. पूण म्हज्या आवय-बापायचो म्हाका फक्त धा वर्सांचो सहवास गावलो. ह्या काळांत म्हजे आवयन व्हड उपकार करून थेयलो. तो म्हळ्यार तिणें म्हाका गांवांपसून तीन-चार किलो मिटर पयस आशिल्ले शाळेंत धाडून म्हजेर उपकार केलोच, ते भायर आपल्या घराब्याचेर व्हड

उपकार करून दवल्ले. तिजे कृपेनच हांव, अपरी आनी पयली, हें मुळावें शिकप घेवंक पावलें. तशें घडूं नासलें तर दिलीपासारको साहित्य अकादमीचो पुरस्कार मेळोवपी लेखक जातलो आशिल्लो काय ना, हाचो म्हाका दुबाव दिसता. कारण फुडलें जोत चलता तशें फाटलें चलता, अशें आईचें म्हणणें खरें

जावना मू? दिलीपान शिक्षण घेवपाक साहित्यीक जावपाक खूब कश्ट घेतल्या हातूंत दुबाव ना. पूण ताच्या ह्या येसाव आवयचें बळगें मेळ्ळां हेंय तितलेंच खरें आसा.

साहित्यीक हो फक्त कुटुंबापुरतें मर्यादीत आसना. तो समाजाक आनी पर्याया राष्ट्राक विचार दिता. ताकाच लागून समा लेखकाक विचारवंत म्हण मान्यताय दित एकाद्या आवयच्या उदरांत जेन्ना एका

विचारवंत जल्म घेता, तेन्ना ती आवय सार्वजनीक जाता. कारण लेखक समाजाक विचार दिता आनी विचार करूंक लायताय बी. लेखक समाजाचें मनोरंजन करता ह्या मनोरंजनांतल्यान तो आपल्या-पेल्यांक सूख दिवपाच्या प्रयत्नात आसता. दुसऱ्याक सूख दिवपांत तो स्वता सूख भोगता. ह्या सूख दिवपा घेवपाचे क्रियेंत लेखकाच्या आवयचो वांटो निश्चितच आसता, अशें म्हाका दिसता.

म्हज्या आवय-बापायन आपल्या भुरग्यांक धन-दौलत दवरूंक ना. पूण विचार आनी नितीमत्तेची दौलत मात म्हजे आवयन निश्चित दिल्या. म्हाका एका ल्हानपणांतल्या प्रसंगाची याद येता. हांव आनी म्हज्या फाटल्या भावान, कोणे तरी एका बेबद्यान तावेर्ना मुखार दोन नाल्ल बांदून दवरिल्ले पळेले. म्हज्यांत कोण ना तो पळोवन ते दोनय नाल्ल घेवन आमी धांव माल्ली. आमी ते नाल्ल घरा व्हरनासतना एका पोन्न्या देवळाच्या फाटल्यान झिलांनी लिपोवन दवरले आनी हात हालयत घरा गेले. तेन्ना म्हजें वय स-सात वर्सांचें आसूंये. कोप मारून भायर येतकच नाल्ल कोणे व्हेले हाचो पत्तो बेबद्याक लागलो. तो लकत लकत आमगेर आयलो. त्या सभ्य बेबद्यान ठामपणान म्हजे आवयक सांगलें की नाल्ल तिच्याच भुरग्यांनी व्हेल्यात आनी ते भुरगे तिच्या सामकाराक उबे आसात.

भुरगे सामकाराक उबे आसात पूण नाल्ल खंय आसात? आनी कोणय आवय आशिल्ली जाल्यार बेबद्याक वोशमाराद दिवन धांवडायतली आसली. पूण म्हजे आवयन तशें केलें ना. तिणे आमकां खडसावन नाल्लांची खरी गजाल आमचेकडल्यान वदोवन घेतली. ते नाल्ल थंयच्या थंयच हाडून घेतले.

बेबदो कांयच उलयनासतना नाल्ल घेवन गेलो. पूण म्हजे आवयन ते दिसा आमकां दोगांकय उपाशीं दवरले आनी आपुणय उपाशीं रावली, हाची याद म्हाका अजून आसा.

ती म्हजी पयली आनी निमाणी चोरी आशिल्ली.

ते उपरांत खूब म्हळ्यार खूबच वर्सांनी हावें जेन्ना 'शामची आई' सिनेमा पळेलो तेन्ना 'शामची आई' म्हाका थोड्या फरकार म्हजीच आई कशी दिसली आनी शाम तो हांव. थोडे फरकान हांव हे खातीर म्हणटां, की म्हजी आई मायेस्त आनी करारी आशिल्ली खरी, पूण शामचे आईक परंपरेन मेळिल्ली फांटभूंय म्हजे आईक नाशिल्ली. म्हजी आई चिकलांतल्यान फुलिल्लें एक साळक आशिल्लें. तरी गुलाबाहून श्रेश्ठ!

म्हजे आवयचेर शंबर वर्सा आदल्या विचारांचो पगडो आशिल्लो. जात-धर्मांत मुरिल्ली म्हजी आवय हळूहळू सुदारीक जाली. ताका कारण हांव नासलों.

तें वर्स आशिल्लें १९५४. हांव तेन्ना आगशीच्या एका दुकानाचेर काम करतालों. खावन-जेवन मजेंत दीस काडटालों हांव तेन्ना. पूण म्हजो आवय-बापूय आनी भाव-भयण, (तेन्ना म्हाका एकच भयण आशिल्ली) अंत्रुजेच्या कुळागारांत अन्न-पाण्यांक वळवळटालीं. तांचे हाल म्हज्यान पळोवंक जाले ना. हांवें निर्णय घेतलो. कुळागाराचें भागेलपण सोडून सगळ्यांक आगशी हाडपाचो. तेन्ना हांवें म्हज्या बरें मागण्यांच्या आदारान सगळ्यांक आगशी हाडलीं.

हें बरोवपाचें कारण, म्हजे आवयंत घडिल्लो बदल दाखोवप. शेंबर टक्के हिन्दूच्या गांवांत रावन, ओवळे सोवळें सांबाळपी म्हजी आवय अकस्मात क्रिस्तांवांच्या चोम्यांत सांपडली. एक आठवडो पासार जाता जाता म्हळ्यार शेजाऱ्या-पाजान्यांनी तिका लोक्षीमबाय म्हण माथ्यार घेतली. जे सुवातेर हे आदीं कोणय येवंक भियेताले ती आतां गजबजूक लागली. म्हजे आवयचें लोकांकडे वागपाचें तंत्रच तशें आशिल्लें. तिच्या लोणचें-पापडान आनी जेवणान तिका वाडचार आनी गांवांत चडच फामाद केली.

म्हजी आवय धर्मीक आनी कर्मट

आशिल्ल्यान ल्हानपणात हावें ती सांगता तसो देव-धर्म केलो. तशें करपाक म्हाका आनंदय मेळटालो. पूण मागीर मागीर हावें शिक्षण घेतलें आनी म्हजे दोळे उकते जाले. इतले की खुबशे बाबतींत म्हाका आवयक विरोध करचो पडलो. सुर्वेक ती म्हजेर चवताळटाली, खुबळटाली. आनी थोडे वेळान शांत जावन म्हणटाली, 'करात बाब तुमकां कितें जाय तें! आमचें आतां कितें उल्लां!' कसलेय बाबतींत आवयचो विरोध म्हाका पयलेच खेप आसतालो. मागीर ती मारतें व्हरताली. तिका तें व्हरचेंच पडटालें. कारण ती जाणा आशिल्ली की लुकसाणाक वचपी गजाल म्हजेकडच्यान केन्नाच घडची ना म्हण. म्हजे बाबतींत तिजो अणभव तसोच आशिल्लो.

अशें आसुनय तिका म्हजेकडे वाद घालूंक बरें दिसतालें. म्हजो सोबाव मुळांतसावन मात्सो तापट तरी ती म्हजेकडे भासाभास करतना घासाघीस करताली. ती म्हाका आपल्या भशेन करूंक सोदताली आनी हांव तिका नव्या विचारांची वाट दाखोवंक सोदटालों. शेकीं जैत म्हजें आनी हार तिजी जाताली. जाताली म्हळ्यार ती नाइलाजान ओडून घेताली म्हळ्यार अतिताय जावची न्हय. कारण म्हज्या जैतांत तिजेंय जैत आस्पावल्लें.

म्हजी आवय वारें येता तशें सूप धरूंक बेस बरें जाणा आशिल्ली. एका तेंपार सांतेक बी गेल्यार, घरांत भितर सरचे पयलीं भायलें न्हेसण भायर सोडून, न्हावन-धुवन अनवाळी जावपी, म्हागवडाचेर शेण फांफडून तें भितर घेवपी म्हजी आवय, आयज कोणाच्याय पंगतीक बसून जेवण घेता. हें तिणे चाळीस-पंचेचाळीस वर्सा पयलीं सुरू केल्लें. तेन्ना म्हजें शिक्षणीक कार्य जागृत चलतालें. ताका लागून सगळ्या जाती-धर्मांचे लोक म्हज्या वांगडा खंयच्याय वेळार

घरा येताले. सुर्वेक किरिस्तावांच्या हातचें उदक घेवंक अनमनपी म्हजी आवय आपल्या पुतांक लागून घरांत आयिल्ल्या कोणाकय पंगतीक घेवन बसोवंक लागली.

सद्याच्या काळांत हें कोणाक व्हडलेशें कांयच दिसचेंना. पूण पन्नास वर्सांफाटीं भायल्या लोकांक वेगळ्या कोपांत च्याव दिवपाची पध्दत आशिल्ली ह्या गोंयांत. तीय जात-धर्माच्या आदारान.

आपूण स जाण पुतांची आवय अशें ती व्हडा गर्वान सांगताली. आपले पूत आपल्या उतरा भायर केन्नाच वच्चेनात अशें तिचें मन तिका सांगतालें. म्हजें आनी म्हज्या फाटल्या भावांचें लग्न जाय मेरेन तें खरें थरलें. उपरांत मात तिच्या विचारांनी तिका धोको दिलो.

म्हजो एक भाव पी. डब्ल्यू.डी.त काम करतालो. ताची बदली सांग्यांत जाली. थंय ताचें एके किरिस्तांव चलयेकडे सूत जमलें. चलयेच्या घरच्यांनी आडखळ हाडली म्हण तो सरळ चलयेक घेवन आगशी आपल्या घरा आयलो. ताणें आवयक सांगलें 'हें किरिस्तांव, हाचेकडे हांव लग्न जातां.' हें आयकून म्हजे आवयचेर-चड करून बापायचेर केदें व्हडलें अरिष्ट कोसळ्ळें जातलें, हाची फक्त कल्पना केल्ली बरी. असल्या वेळार आवयन जर म्हाका आफोवन व्हरूं नासलो, तर काळजाचें दुयेंस बापायचेर घालो खऱ्यानीच घालतलें आसलें.

आवयन म्हाका आफोवन घेतलो. हांव आयलां तें पळोवन, म्हज्या भावान आपले व्हकलेक घेवन 'हम तुम एक कमरे में बंद हो जाय' केलें.

आवयन म्हाका रांदचे कुडींत व्हरून बसयलो. जाल्लो प्रकार खिणात सांगून ती कपलार हात धरिनासतना म्हज्या चेऱ्याकडे जापेची वाट पळयत रावली.

हांवें खंय तरी आडखळीक

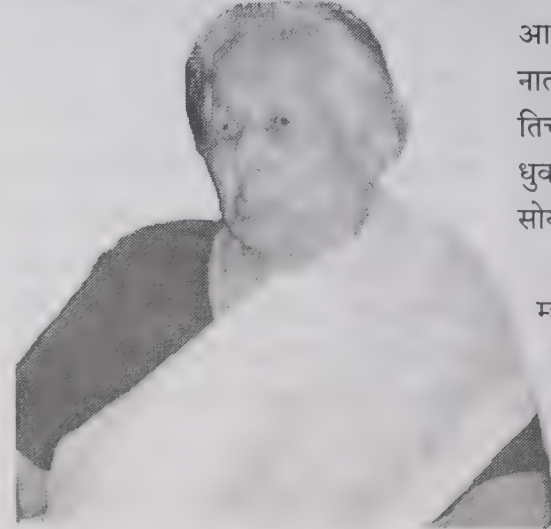
बशिल्ल्या म्हज्या बापायक सोदून हाडलो.

'हांव ह्या घरांत रावचो ना.' अशें ताणशेवन सांगिना फुडें 'तूं मात्सो वोगी राव पळोवया' अशें म्हणून आवयन बापायक थंडायलो.

आतां उलोवपाची म्हजी पाळी आशिल्ली. हावें दोगांकय विचारलें, 'तुमकां कितें जाय? धर्म की पूत?' आवय म्हज्यांत नाशिल्ली जाल्यार बापूय ताट करून म्हणटलो आसलो, आपल्याक धर्म जाय. मात आवयन सांगलें, आपल्याक दोनय जाय. हांवें म्हळें, तुमकां दोनय मेळचें ना. तुमकां धर्म जाय जाल्यार पुताक घरांतल्यान धांवडावपाचो पडटलो. पूण म्हाका तें मानवचें ना. म्हाका भाव जाय, भावाक सांबाळप हो म्हजो खरेलो धर्म.

म्हजें उलोवप बापायच्या माथ्यावेल्यान गेलें. पूण 'भावाक सांबाळप हो म्हजो धर्म' हें वाक्य म्हज्या आवयच्या काळजांत वचून रोमलें. आवयन आनी विचार केलो ना, तिणें म्हळें, 'तुका जाय तें कर बाबा, हांव सगळें तुजेर सोपयतां.'

कुडींत कडी लावन बशिल्ल्या मोग्यांक हावें भायर आफोवन घेतलीं. हांवें फक्त व्हकलेक प्रस्न केले. तिच्या जापानीं म्हजें समादान जालें. भुरगें समजीकायेचें दिसलें. हांवें ताका म्हज्या मनांतलें सांगलें. तुमचें लग्न कोणायभशेन जातलेंच. पूण तूं जर आमचें जावंक सोदता जाल्यार तुका हिन्दू जावचें पडटलें. कारण तूं

कोंकण्याकडे लग्न जाल्यार तुजीं घरचीं तुका पयस जातलींच ते भायर तुजो घोव आमकां पयस जातलो. वांगडा तूंय बी. तूं एकटें पडटलें. तांचो मोग खरो आसलो. तें हिन्दू जावंक तयार जालें.

म्हाका म्हज्या बापायच्या दोळ्यांक उदक लावंक तें हिन्दू जाल्लें जाय आसलें. हांवें म्हज्या कांय इश्टांक वांगडा घेवन व्हकल-व्हकल्याक गोंयां म्हादेवाच्या देवळांत व्हरून व्हकलेक हिन्दू धर्मांत हाडली. व्हकलेचें नांव वनीता थेंयलें. वांगडा म्हजी आवयय आसली. फुडें म्हज्या ह्या भावाक दोन धुवो जाल्यो. व्हडली आयज एम्.कॉम. जावन कंप्युटर बिजनेस चलयता, दुसरें वकील जालां. म्हज्या भावाची बायल दिल्ल्या उतराक जागली. दोनय घराब्यांत वायटपण उल्लेंना. बापायचें सोडून दिवया. आईन आपल्याक किरिस्तांव सून नाका म्हूण पुताक धांवडावन दिल्लो जाल्यार आमच्या घराब्याक वेर वच्ची नासली?

म्हजो बापूय मरून आतां धा वर्सां जायत आयलीं. म्हजे आवयक तिच्या हिशोबा प्रमाण ८९-९० वर्सांचें आयुश्य मेळ्ळें. तिच्या वांगडच्यो आवयो आशिल्ल्यो तिच्यो इश्टिणी केन्नाच मरून गेल्ल्यो.

एका तेंपार ती लक्ष्मीबाय आशिल्ली. आतां ती उरिल्ली फक्त आई, आपल्या धुवां-पुतांचीच न्हय, नातरांची, नातसुनांची, पणतुरांची आनी मरून गेल्ल्या तिच्या इश्टिणिच्या भुरग्यांची, तेच प्रमाण धुवां-पुतांच्या लग्नाक लागून तयार जाल्ल्या सोयऱ्या धायऱ्यांचीय बी.

ह्या धा वर्सांत चवथ तिका चडच म्हत्वाची आनी खोशेची दिसताली. कारण चवथी निमतात सगळ्या जाती-धर्माचीं भुरगीं बाळां एकठांय जावन गणपती मुखार बसून, भजन-आरती म्हणटात तीं पळोवन धन्यताय भोगताली तिका!

‘सगळ्या जाती-धर्मांचीं भुरगेबाळां’ हें आयकून कोणाकय अजाब दिसतालें. आमच्या घराब्याची रचनाच आतां तशी आसा.

म्हज्या आवयचे दोन पूत किरिस्तांवकडे लग्न जाल्यात. एक पूत बामणांकडे लग्न जाला, एक नातू भटांकडे, एक नात दैवज्ञाकडे, ह्या सगळ्या सोयऱ्यां धायऱ्यांची म्हजी आवय ‘आई’ जावन मानान जगली.

एका तेंपार अशिक्षितांतल्या अशिक्षितांत वावुरिल्ली म्हजी आवय, उतार वयांतलीं दोन-तीन दशकां अत्युच्च शिक्षितांमदे व्हडा तोऱ्यांत वावुरली. तिचो झेत आनी रूबाब पळोवन कोणच म्हणचो नासलो की एका तेंपार ही बायल कुळागरांतल्यो माडयो आनी केळमे शिपताली. म्हजे आवयल्या घराब्यांतले वांगडी दिसान दीस फुडें येत आसात. दोन पूत पदव्युत्तर जावन साहित्यांत चमकपाच्या प्रयत्नात आसात. एक नातू चित्रकार, एक नात पदव्युत्तर जावन हाय

स्कुलांत शिक्षिका, एक नातसूनय हाय स्कुलाची शिक्षिका. लग्नां उपरांत तिणें एम. ए. केली. एक नातसून वकील. एक नातय वकील. एक नात एम. कॉम. जावन कंप्यूटर शिक्षण दिता. तिचीं चडशीं नातरां पदव्यांकार जावन कामाक लागल्यांत.

हें सगळें घडलां आनी फुडें जें कितें बरें घडटलें तें म्हजे आवयच्या आशिर्वादान घडटलें, असो म्हजो भावार्त आसा.

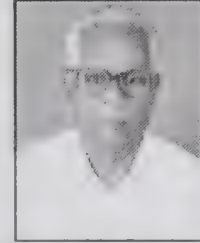
केन्ना केन्नाय आपल्या घराक व्हड मनशांचो पांय लागता तें पळोवन ती गर्वान फुलताली.

१९६९ वर्सा लोकसभेचे वांगडी ओमप्रकाश त्यागी हाणी आमच्या घराक भेट दिली. तांकां आरती वोंवाळून घरांत घेवपाचें काम म्हजे आवयन केलें. तेन्ना थंय आशिल्ल्या चुणचुणीत दिलीपाक पळोवन, त्यागीनीं म्हज्या आवयक उद्देशून म्हळें, ‘बहनजी, आपका यह बेटा एक दीन बडा होगा!’

अशीच एक दीस म्हाका मेळूंक एका हायस्कुलाची हेडमिस्ट्रेस आमगेर आयली. म्हजे

आवयच्या नाकाक पळोवन तिणे म्हाका म्हळें, ‘बोरकार, तुजे आवयचें नाक लांब आसा, शी इज लक्की! इंदिरा गांधीचेंय नाक लांब आसलें.’

तिच्या पुतांचींय नाकां लांब आसात. पूण केन्ना लांब वस्त दुसऱ्याक आडखळ्ळी म्हणटकच ती कापची पडटा. ते पासत म्हज्या घराब्यांतल्या सगळ्याच लोकांनी आपलीं लांब नाकां सांबाळचीं म्हण तांकां उपदेशाचीं दोन उतरां सांगतां. पूण थोड्यांक तीं मानवनात. थोड्यांच्या बाबतींत ‘उपदेशोहि मुखाणां प्रकोपाय नं शांतये’ या वचनाची याद येता. तरी म्हजेर आवयचें भूत बशिल्ल्यान, हांव वोगी कसो रावत? म्हाका तिजीच वाट धरची पडटली!

नं. ध. बोरकार
मास्कारेन्हस वाडो,
व्हडलें - गोंय
फोन : २२१८१४७

With Best Compliments

THE Little Collection

A GIFT SHOP

Gifts, Toy's & Novelties

Yatin Parekh
Ph : 427811

Campanella Road No. 10
Pangim, Goa (India)
Munpl. Off : 223367
Little ConeXion : 420550
Res. : 221623

Little ConeXion

PREMIUM DEALERS FOR **Airtel**

GOA STATE FIRE FORCE FIRE TRAINING CENTRE

—◆—
O Agni, help us to gain prosperity by leading us on
the righteous path, you know all our thoughts and actions,
Redeem us from all our sins and evil ways.
we bow before you with gratitude.

--Rigveda

3 Main Activities

◆ Fire Prevention ◆ Fire Extinction ◆ Training

Professional Training Courses

for Government & Non-Government Public Fire Services

Regional Training Centre for Fire Services Officers - Sub Officer's Course(N.F.S.C)

B.Sc. Fire Technology 3 ½ years - Affiliated to Goa University

AND

Tailored Training Course by Professionals

meeting the needs of Industries and Commerce

Contact

DIRECTOR OF FIRE AND EMERGENCY SERVICES

Government of Goa, Panaji - 403 001

Tel :- (0832) 2225500, 2227616, 2425101. Fax:- (0832) 2226100

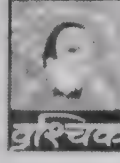
सगळे नदरेन ह्या म्हयन्याक तुमची ग्रहस्थिती अनुकूल आसा. धार्मिक कार्यां, लग्न, वास्तुशांती, खरेदी-विक्री हांचे बाबतींत एकदम बरे अणभव येतले. धनलाभ आनी प्रवास हातूंत मना सारके समाधान लाबतले. तरी पूण सयम राखून वागीपाची खूप गरज आसा. खूचचिर नियंत्रण दवरप बरे. मंगळ-गुरूचें फांटबळ आशिल्ल्यान मानापमानाच्यो घडणुको निस्तारप शक्य जातले.

धनस्थानांतली गुरूची कुरपा उणी जायत वता. देखून हे मुखार जोड आनी मोड हांचो ताळमेळ घालचो पडटलो. चंचलताय, परोपकारी वृत्ती हांचेर नियंत्रण दवरप खूप गरजेचें. तरी लेगीत म्हयन्याचे दुसरे पद्वशीत तुमच्या वावराक फाव तें फळ मेळटलें. खुशालकाय पद्वरात पडटली.

शिक्षण, भलायकी, धनलाभ हे बाबतींत हो म्हयनो खूपूच समाधान दितलो. खंयच्याय कामाचें फळ पद्वरात पडटलें जाल्यार दुपेट वेगान यत्न करचे पडटले. फाटल्या म्हयन्यांत आठवो आशिल्लो गुरू ह्या म्हयन्यांत शादूर रावक शिटकायता. जिबेर नियंत्रण दवरून वावरत जाल्यार खूपशे प्रस्न आपसूक सुटावे जातले.

गुरूचें भ्रमण धनलाभांत आसा. नोकरी जांव वेवसायांत भरपूर प्रमाणांत लाब संभवता. वेगवेगळ्या मळार भरपूर प्रमाणांत पयसो येत रावतलो. चडांत चड गुंतवणूक करची जाका लागून फुडाराची आर्थिक चिंता पयस जातली. भलायके कडेन मात आडनदर करची न्हय जाका लागून तुमच्या वावराचेर परिणाम जाव येता.

अनवळखी मनशां पासून पयस रावप ह्या म्हयन्यांत खूप गरजेचें. गुरू, चंद्र राजयोगा सारके फळ दितले. ग्रहमान बदलता तें प्रमाण म्हत्वाच्या कामांत बदल करप चड गरजेचें. ह्या म्हयन्याक तुमच्या कर्तृत्वाक भरपूर वाव आसा. कुटुंबांतल्या मनशां कडल्यान मना सारके सहकार्य लाबतले. धडाडीन कार्याक हात घालचो.

चंद्र, गुरूच्या फाटबळाक लागून कठीन दिसपी कामांय सहजपणान तडीक वतलीं. मोठ्या प्रमाणांत धनलाभ, मान सन्मान हांचो हो म्हयनो. मूळ नक्षत्रांच्या मनशाचें भाव्य फळफळटलें. वाडिल्लो व्याप आनी इबाडिल्ले वेळापत्रक हाका लागून म्हयनो धकाधकीचो आसतलो.

ह्या म्हयन्याक खंयचेंय काम करतना सांबाळून करचें. पयसो-अडको, भलायकी, नोकरी-वेवसाय, रिणां दिवप-घेवप हे नदरेन ग्रहमान फाव सारके आसा. साडेसातीचे कांय अणभव ह्या म्हयन्यांत आयले तरी मानसिक सतुलन इबाडूक दिवंचे न्हय. कोणाक व्हडली व्हडली आश्वासनां दिवचीं न्हय. दुडवांचो वापर नियोजन करून करचो.

गुरूची कुरपा नदर आशिल्ल्यान सगळीं कामां मनासारकीं जातलीं. म्हयन्याच्या आरंबाक ज्येष्ठ लोकांचें मार्गदर्शन मेळिल्ल्यान तें फायद्याक पडटलें. दुसरे पद्वशीत मात शादूर रावचें पडटलें. नाका जाल्ल्या प्रसंगाक फुडो करचो पडटलो. खूचचि प्रमाण वाडटलें.

गुरू, चंद्र हांच्या योगाक लागून साडेसातीचे त्रास उणे जातले. फाटले वर्सभर आडखळून उरिल्लीं कामां ह्या म्हयन्याक चालीक लागतलीं. नवीन कल्पना चालीक कशो लावंच्यो हाचेर चडांत चड लक्ष दिवप फायद्याचे थारतलें. ल्हान-व्हड वेव्हार ह्याच काळांत निस्तारचे. जेवणा-खाणाचेर नियंत्रण दवरचे.

हो म्हयनो तुमच्या ग्रहांचे नदरेन भोवच अनुकूल आसा. मना सारक्यो घडणुको घडटल्यो. प्रेम प्रकरण यशस्वी जातलें. घरांत आनंदी वातावरण उरतलें. गुरू अकरावो प्रचंड फाटबळ दितलो. मोठ्या प्रमाणांत धनलाभ जातलो. पोरण्या वस्तूंक दर येतलो.

शनीच्या त्रासाक लागून आडखळून उरिल्लीं सगळीं कामां ह्या म्हयन्याक चालीक लागतलीं. साडेसातीतूच खूप लोक वयर आयिल्ले आसात हाचो अणभव तुमकां येतलो. गुरू सुखस्थानांत आशिल्ल्यान जागे संबंदीचे प्रस्न सुटावे जातले. पूण चड विस्वास घातक थारूं येता हाचे भौन दवरचे. भलायकेचेर बारकायेन लक्ष दवरचे.

१० व्या सुवातेर गुरू म्हळ्यार राजयोगूच म्हळ्यार जाता. ह्या योगांत कल्पने परसूय चड यश संभवता. आर्थिक येणावळ मोठ्या प्रमाणांत जातली. मानसन्मान फाव जातले. दुस्मान इश्टागत जोडूंक मुखार येतले. तरी गरजे भायलो खर्च टाळचो. निर्णय घेतना जाणकारांचो सल्लो घेवप लाबाचे थारतलें.

लग्नाचे म्हूर्त : ३(१२.२३, १७.५२, २०.१६), ४(१२.२४, १२.५२), ५(१२.२५, १३.५८), ६(१२.२५)

विद्यार्थ्यांच्या काळजांत मुवात मेळप होच व्हड पुरस्कार

-सुधा सुरेश आमोणकार

❀ सुधाबाय हालींच तुमकां तुमच्या पुस्तकाक कला अकादमीचो पुरस्कार लाबला. तुमचें सगळ्या स्तरावेल्यान अभिनंदन जालांच. आमी बिम्ब परिवारा वतीनय तुमचें अभिनंदन करतात. कित्याक आमच्या बिम्बात तुमी सातत्यान बरयत आसात. म्हणटकच ह्या खोसयेच्या वगतार तुमचे वांगडा दोन गजाली मारून तुमचें अंतर्मन आमच्या वाचकां मुखार दवरचें अशें आमकां दिसता.

तुमी तुमच्या लिखाणाक आरंभ केन्ना केलो?

❀❀❀ हांवें सातत्यान बरोवंक खऱ्या अर्थान सुरवात केली ती हांव स्कुलांतल्यान निवृत्त जाले उपरांत. पयलीं रेडिओचेर खूप फावटी टॉक बी आसताले. तशेंच आनी खंयीय उलोवप बी आसतालें, बायलांच्या हक्कां विशीं, स्वातंत्र्याविशीं तेन्ना बरोवप जातालें. शिकयतना भुरग्यांकडच्यान म्हाका नवे नवे अणभव मेळटाले आनी ते म्हाका शिकोवन वताले. तें हांव दिसाळ्यांनी नेमाळ्यांनी बी बरयतालें.

ताचें एक पुस्तक करचें अशी प्रेरणा म्हाका म्हज्या घोवान दिली. ते भायर बाकिबाब म्हजो चुलतो. तोय म्हणटालो,

गोंयच्या शिक्षणीक, सांस्कृतीक, साहित्यिक आनी सामाजीक मळांचेर आपले कलेन एक आगळेंच खाशेलेपण सिध्द केल्लें गोंयचें एक फांकिवंत व्यक्तिमत्व. म्हापशेंच्या न्यू गोवा हायस्कुलाच्यो मुख्यध्यापिका म्हूण निवृत्त जातकच ताणीं लेखनाचेर भर दिलो. १९९७ वर्साचो राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कार तांकां फावो जाला.

आत्म्याचें संगीत ह्या लघुनिबंध संग्रहाक कोंकणी भाशा मंडळ पुरस्कार, गोंय कला अकादमीचो २००५ वर्साचो साहित्य पुरस्कार आनी २००४ वर्सा गोंय सरकारचो यशोदामिनी पुरस्कार फावो जाल्लो आसा. ताचे कडेन त्या निमतान जाल्ली ही भासाभास.

म्हजो बापुयूय म्हाका म्हणी, सुधा तूं इतलें बरयता ताचें पुस्तक एक काड. तेन्ना तांचें पुस्तक काडचे परस म्हजे जे निबंद आसात, तांतले म्हाका जे

धादोसकाय वांट्याक येता. अजाप जाता ही जादू घडटा कशी? धडयता कोण? कुवाडें जावन पडटा. कांय अणभव जिणेच्या सोबीतपणाचें दर्शन घडयता. कांय मनाक भितल्ल्यान ढवळून काडटात आनी एक सारके मनाक अस्वस्थ करतात. खूप फावटी ते खीण खोशेचे न्हाणूय घालतात आनी मागीर अवचीत अप्रूप ताकीचो स्पर्श जाता.

कांय अणभवांचें उडप शेवण्या भशेनशें. थोडे धर्तरेर घुटमळपी, थोडे मळबांत उंच उडपी जाल्यार कांय त्रिशंकू भशेन हुमकळपी तर कांय रूखा पेडार दिसपी. जण एकल्या अणभवांची जातकुळी, खोलाय विंगड विंगड खूप फावटी काळजाक माये मोगाची उब दितात. अप्रूप तेज दितात आनी सासणाचें हाशें फुलयतात. दिव्यत्वाचो दिश्टावो घडोवपी होच तो भगवंताचो अंश अशें दिसूंक लागता आनी ती तीच खोस उतरांचे तरंग निर्माण करता आनी ते तरंग तुमचे काळजा मेरेन पावले आनी तुमकांय आनंदाचें न्हाण पावलें जाल्यार हांवूय धादोस जालें. घेवपी जेन्ना दिवपी जाता तेन्नाच ताका खरेली खोस मेळटा न्ही! अशें म्हाका सतत जाणवत आयलां. बरप हो एक आनंद दिवपी

आनंदतरंग

भावतात, भावतात इतलेच खातीर म्हणटां- सांगपाक हरकत ना - जिणेंतले सादे सादे अणभव सामके हालोवन सोडटात. कोणाच्या हासपांतल्यान तर कोणाच्या उतरांतल्यान. कोणाच्या कृतींतल्यान तर कोणाच्या नदरेंतल्यान दिव्यत्वाची अप्रूप

अणभव आसता. मागीर कोणे कोणे सुचोवण्यो केल्यो की हे जे निबंद आसात तांचो एक संग्रह करात. मागीर सुरेशबाबानूय म्हळें चल आमी संग्रह काडुया. म्हणटकर पयलो जालो. दुसरो जालो. कांय पुण्याचे लोक जे आमगेर आयिल्ले ते म्हणूंक लागले मराठीय एक काडात. म्हणटकच जीवनरंग हो मराठी संग्रहूय काडलो.

✿ तुमी शिक्षण क्षेत्रांत कशें कितें पावलीं?

✿✿✿ म्हाका शिक्षिका जावपाचें तशें नाशिल्लेंच. कित्याक म्हजे भितर एक प्रकारची भीड शी आशिल्ली. भुरग्यां भितर कशें शिकोवचें बी कळनाशिल्लें. तर म्हज्या मांवान सांगलें तूं अवश्य शिक्षक जातलें. तुवें जें शिक्षण घेतलां ताचो फायदो भुरग्यांक मेळूंक जाय. तेन्ना हांवें म्हळें आपा म्हजे कडेन जायत शें दिसना. इतलो आत्मविस्वास म्हजेकडेन ना. तर म्हणूंक लागलो तूं एक दीस यो आनी हांव कशें शिकयतां तें पळय आनी मागीर तुजो तूं निर्णय घे. सुरेशबाब वेस्टर्नयज. ताणें म्हळें हो निर्णय ताणेंच घेवपाक जाय. आपूण कांयच सांगूंक शकना. मागीर हांवें आपाचो धडो पळयलो. आपान इतली सुंदर कविता शिकयली कीं हांव सामकें इन्स्पायर जालें आनी मागीर हांवें आपाक सांगलें की तुमची इत्सा आसा तशें म्हाकाय दिसलें. हांव फायच्यान शिकयतां. म्हणचे १९६१त हांव लग्न करून आयलें आनी तीन दिसानी शिकोवंक लागलें आनी हो अणभव अप्रूप असो अणभव. आयची पिळगी जी आसा ती पिळगी आमच्या खांदार बसल्या आनी तांची नदर ज्या संवसाराकडेन लागल्या थंय आमी आमच्या विचारांतल्यान लेगीत पावूंक शकना हो अणभव म्हाका प्रत्येक क्षणा क्षणांतल्यान येवंक लागलो आनी ते खीण अणभवन आनंद ल्हाराचेर उफेवपाची एक नशा जाली. छंद लागलो.

✿ तुमकां एक आदर्श शिक्षिका

म्हण गोंयभरचे विद्यार्थी याद काडटात. तुमकां तुमच्या विद्यार्थ्यांविशींचो अणभव कसो कितें आयला?

✿✿✿ म्हाका आदर्श शिक्षक पुरस्कार मेळ्ळा ताची एकूच गजाल सांगतां. जेन्ना म्हाका टेलोग्राम आयलो तेन्ना हांव बागेंत उदक घालतालें. हांवें तो टेलोग्राम घेतलो आनी असो किरवटीक लायलो. मागीर हांवें तो वाचलो तेन्ना म्हाका दिसलें हो पुरस्कार म्हाका न्हय आपाक मेळूंक जाय आशिल्लो. कित्याक आपान हें जें विश्व निर्माण केलां, जें जोडलें तें सगळें दिलें पूण आदर्श शिक्षक पुरस्कार ताच्या पदरांत पडलो ना. पूण तांचे पुण्यायेन म्हजे पदरांत पडलो ही जाणीव म्हाका त्या खिणाक जाली. ही एक गजाल, दुसरी गजाल म्हाका खरो पुरस्कार तुका सांगूं, म्हाका सदांच दिसता म्हाका म्हज्या विद्यार्थ्यांच्या काळजांत जी सुवात मेळ्ळ्या, इल्लीशी कांय जायना जी मेळ्ळ्या तोच खरो पुरस्कार दिसता म्हाका. जेन्ना आज भुरगो येवन म्हाका सांगता, टिचर तुवें प्रत्येक खिणाक म्हाका उमेद दिल्या आनी प्रत्येक खिणाक तुजी याद येता म्हण सांगता तो म्हाका सगळ्यांत व्हड पुरस्कार. ते बिल्ले, ते पयशे हो खरो पुरस्कार न्हय. हो खरो पुरस्कार अशें म्हाका दिसता.

✿ तुमी इस्कोलांत शिकयता आसतना भुरग्यां खातीर बी बरप केलां काय फकत विद्यादानाचेरूच चड भर दिलो.

✿✿✿ हय हांव ते वेळार भुरग्यां खातीर बरोवन तांकां वाचून दाखयतालें. गावन दाखयतालें. चित्रां काडून तांकां रंग भरपाक शिकयतालें. रंग संगतीचो जिणेंत आनंद कसो मेळटा आनी मना विपरीत कितेंय घडलें जाल्यार ताचो त्रास मनाक कसो जायना हें समजयतालें हांव. एक गजाल सांगतां म्हजें बाळपण सुध्दां इतले आनंदात गेलें म्हण सांगूं! म्हजो बापूय भयंकर उमेदी. तो ग्रेट फोटोग्राफर. तो फोटो एनलार्ज्यूय करी. ते फोटो लोक घेवन पुरस्कार मेळयतालें. पूण ताणें सांगलें हो म्हजो छंद. म्हाका खंयचेच सर्तीत भाग घेवपाचो ना. तो तबलें वाजयी, बासरी वाजयी आनी आनंदान रावतालो. हांवें ताचेर 'म्हजो

अण्णां' म्हण लेखूय बरयल्लो. तो खऱ्या अर्थान आनंदयात्री आशिल्लो. तोंडार सतत खोस आनी हासो. ताका कोणातूच कसलो दोश दिसनाशिल्लो. फकत गुणूच दिसताले. विनोबाजीन जशें म्हळां - जाका भुरगेपणांत आनंदाचें बाळकडू मेळ्ळां तो सदींच आनंदीत प्रवास करता. म्हणून हांव आयच्या आवयांक सांगतां. हें भुरगेपण मेळटा तें एकदांच मेळटा. आनी तें जर तुमी तांचेर स्ट्रेस आनी ताण दवरून घालोवंक दिलें जाल्यार ताचो परिणाम तांच्या फुडाराचेर जातलो. म्हणटकच तांकां तांचें भुरगेपण आनंदान घालोवं दी. तांकां नाचू दी, तांकां गांव दी. म्हणून हांव प्रायमरी टिचरीक सांगतां, तुमी तांकां कांयच शिकोवं नाकात. तांकां शिकूंदी. तीं दुसरे-तिसरेक पावलीं म्हणटकच शिकतलीं. प्री प्रायमरीक तांचेर परिक्षेचें, अभ्यासाचें ओजें दवरूं नाकात. भुरग्यांखातीरूय कांय मुल्या आसतात. तीं तांकां कशीं शिकोवपाचीं? तीं फकत गद्य पध्दतीन सांगनासतना, नाटकांतल्यान नाटकांच्या रूपान, कवितेंतल्यान सांगूंक जाय : श्रावण बाळ - श्रावण बाळाची पितृ आनी मातृभक्ती हांवें तेन्ना नाट्यमय पध्दतीन करून दाखयल्ली. तांकां ते रंग, तें नाट्य रूप चड रोखडें आकलन जाता.

✿ सुधाबाय, बाकीबाब एक व्हड कवी. तो तुमचो चुलतो. तांचो बी तुमचेर कितें प्रभाव पडला?

✿✿✿ हांवें बाकीबाबांक ल्हानपणा पासून पळयला. तांच्यो खूप यादी आसात. मुंबय लेगीत तांकां पळयला. तांची कविता, तांची उमेद, तांचें चलप, तांचो ढंग. तांचो सौंदर्याचो दृष्टीकोन म्हाका सदांच भावला. प्रभावीत करून गेला. म्हाकाय तांचेच प्रमाण टापटीप रावप आवडटा. म्हजो नातू म्हाका विचारता - जेन्ना हांव ताका म्हणटां आतां आमी म्हातारीं जाल्यांत - तेन्ना तो म्हणटा - तू म्हातारी जाल्या? तूं लिपस्टीक लायता, तूं

पावडर लायता. तेन्ना हांव म्हणटां - आरे म्हातरीं जाल्यार लेगीत टापटीप आसचें. बरें दिसचें, बरें दिसप कितें वायट न्हय. म्हजी शेजारी एक बायल आशिल्ली. पंचात्तर वर्सांची. तिजो आंबाडो जो हांगा आशिल्लो तो सकल एक इंच लेगीत गेलो ना. हांवें तिजेरूय बरयलें. ह्या सौंदर्याची भक्ती करपी लोकांक कितलें तेज मेळटा. सुरकुत्यो पडटल्योच. त्यो सुरकुत्यो लिपोवंक जायनांत. पूण मनाक सुरकुत्यो पडूंक दिवप ना हो एक आनंद आसता. तर म्हाका भुरग्यांक सांगपाचें आशिल्लें, बाबा ह्या संवसारांत जें कितें सुंदर आसा, जें कितें घेवपाचें आसा, जें कितें पळोवपा सारकें आसा तें तोखेवंक जाय. जर तें तुमी ॲप्रिसियेट करिनात जाल्यार जीवनांतलो आनंद घेवप तुमकां शक्य जावचोच ना. तो हें करिना हो तें करिना अशें नकारार्थी, नेगेटीव्ह पळोवचे परस तो कितें करता तें सकारात्मक नदरेन पळोवचें. ताचोच आनंद तुका जातलो. तुवें नानाकाराची घांट वाजयली जाल्यार तुकाच ताचो त्रास जातलो. दुसऱ्या मनशाक बदलपाचो आमकां अधिकार कसलो? आमी स्वता पयलीं आपणें बदलूंक जाय.

✿ **तुमच्या उलोवण्या वेल्यान अशें दिसता की शाळेंत कडक शिस्त राबोवचे परस खेळी मेळीन भुरग्यांक समजावन सांगल्यारूच तांकां तें बरें समजू येता.**

✿✿ अर्थांत हय. हांवें सदांच शिक्षकांक सांगप तुमी एक-दोन धडे कमी शिकयल्यार जाता. पूण जें कितें शिकयतात तें उत्स्फूर्तपणान शिकयात. भुरग्यांक जाता तितलो आनंद दिवंक जाय. हांवें चाळीस वर्सां भुरग्यांक शिकयलें पूण ह्या चाळीस वर्सांत भुरग्यांक हांवें एक पट्टी लेगीत लायलीना. चिमटो सुध्दां काडलोना. हेडमिस्ट्रेस जालीं तरी केन्ना कोणाक शिक्षा केली ना. शेवटी बरे तरेन सांगून मतपरिवर्तन करप हेंच कायम उरता. दोन पट्ट्यो माल्ल्यो म्हूण कांयच फरक पडना. हो गांधीवादाचो प्रभाव म्हणूं येता.

✿ **तुमी गांधीवादाचो आनी भुरग्यांक दिवपी ख्यास्तीचो संबंद कसो कितें लायतात?**

✿✿ सांगतां न्ही! आमी मदीं इंग्लंडाक गेल्ले कडेन थंय शाळांक बी भेट दितालीं. थंय एके शाळेंत गेल्ले कडेन आमचें उत्स्फूर्त स्वागत जालें. तुमी इंडियेच्यान आयल्यांत न्हय, वेलकम म्हणत सामकीं आनंदान येवकार दिलो. तिणें मागीर दुसरेक सांगून धाडलें. जी आनीक एक शाळा मुखेली आशिल्ली तिका की आमी आयल्यांत म्हूण! तेन्ना तिणें सांगून धाडलें आपूण कामात आसां. कसली तरी समस्या सोडयतां. आमी थंय बसलीं, तिजेकडे गजाली माल्ल्यो. ताणीं ऑफीसांतूच वायन बी दिली. थंयची संस्कृताय ती. मागीर आमी म्हळें आमी वतात. तर ती म्हणूंक लागली, रावात. मुखेल शिक्षिकेन आपूण तुमकां मेळपाक येतां अशें तिणें सांगलां. इतल्यांत ती सामकी भडकून आयली. म्हणूंक लागली यू आर फ्रॉम इंडिया नो? तुमी इंडियेंतल्यान आयल्यांत न्हय

गांधीच्या देशांतल्यान? तुमी हो प्रस्न कसो सुटावो करतलीं? हांवें हासून म्हळें, पयलीं प्रस्न कितें तें तरी कळूं दी! तिणें सांगलें की त्या भुरग्यान दुसऱ्याक सुरो तोपूंक काडलो. तेन्ना हांवें ताचेर फुलयलें आनी ताका सांगलें शाळेंतल्यान तुका भायर काडटां. तूं हो प्रस्न कशी सोडयतली आशिल्ली?

हांवें तिका सांगलें, हांव त्या भुरग्याक तरांतरांचे प्रस्न विचारतलें आशिल्लें. होच सुरो जर तुका कोणे दुसऱ्यान दाखयिल्लो जाल्यार कितें करतलो आशिल्लो? हें तुवें ताका केलें तें रागाच्या भरांत, तुवें ताका दुसरो चान्स दिवंक जाय आशिल्लो. हांव तरी दुसरी संद ताका दिवपाचीं. शाळेंतल्यान भायर धांवडावन हो प्रस्न सुटना. प्रस्न आनीक निर्माण जावपाचो. समाजांत वतकच तो तुका सारो तेंप रागान पळोवपाचो. ताचें मत परिवर्तन करूंक जाय. गांधीजीन हेंच सांगलां. कोण जर अशी गांव गुंडगिरी करता जाल्यार ताका मोगान सुदारून बदल घडोवन हाडूंक जाय. तेंच अखेर मेरेन शास्वत आसता.

✿ **आयची शिक्षण पद्धत सारकी आसा अशें तुमकां दिसता?**

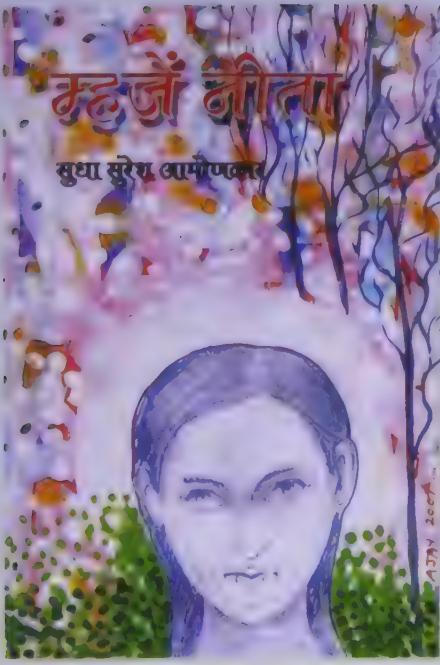
✿✿ आयची शिक्षण पद्धत थोडीशी बदलूंक जाय. तांकां नव्या नव्या गजालीचो खुपसो ताण पडटा. आतां संबंद टेक्नोलॉजी बदल्ल्या. कंप्युटर येतलो. संबंद संवसार आतां चार वण्टी भितर गिन्यान घेवन आयला. तांचीं पावलां आतां ते तरेन पडूंक जाय. पूण तांकां नितिमुल्यां हातुंतल्यान मेळटात काय ना हें पळोवंक जाय. आयचो विद्यार्थी उलयता बरो, वागता बरो हाचेर कोणाचें मुल्यमापन जायना. पाठांतर शक्ती, रिटन परिक्षा इतल्याचेरूच मयादीत उरता. तांचो व्यक्तिमत्व विकास जाता काय ना हाचेर लक्ष कोण दिनांत. तांचें उलोवप कशें, चलप कशें, वागप कशें हाचेर थंय अमेरिकेक बी ग्रेड दितात. हांगा तशें जायना.

✿ **शिक्षकाचें काम समाज घडोवपाचें आनी लेखकाचेंय काम समाज घडोवपाचें. हे आदीं तुमी शिक्षकाची भुमिका केली. आतां लेखन करतात. हातूंत खंयचे भुमिकेक तुमी चड लागीं आसात.**

✿✿ शिक्षिका म्हूण म्हजी भुमिका म्हाका आवडटाली. कित्याक हांव सतत भुरग्यां मदीं आसतालें. आनी तांचे वांगडा आसतना हांवूय भुरगेंच जातालें. म्हाका तांचे कडल्यान तारूण्य मेळटालें. तांचे मदीं जातात ते बदल पळोवंक मेळटाले. तांचे खोशयेंत वांटेकार जावंक मेळटालें.

✿ **तुमी ललीत निबंद हो प्रकार कसो कितें आपणायलो?**

✿✿ हांवें बरोवपाचें थारायलें तेन्ना निबंद कथा बी अशें कांयच थारावंक नाशिल्लें. कितें दिसतालें, जाणवतालें तें अभिव्यक्त करीत रावलें. जीवन रंगात कांय निबंद आसात तांचे विशीं उलयतना घवीन सांगलें तातूंत कादंबरीचीं बिजां आसात. कादंबरी बरय. पूण कादंबरी

म्हणटात तो एक अभ्यास. हांव परतीच्या प्रवासाक लागलां. आतां कसलोय अभ्यास करपाची म्हज्यांत शक्ती उरूंक ना. जें कितें सहज जांव येता तें म्हाका करचें दिसता.

✿ सुरेशबाब आनी तुमकां आमी जेन्ना पळयतात तेन्ना एक आदर्श जोडपें म्हूण पळयतात. तुमचें लव्ह मॅरेज बी?

✿✿ तो म्हजो चुलत आतेभाव.. तो आफ्रिकेक बी वचून आयिल्लो. तेन्ना आमी मेळटालीं तेन्ना मनांत एक भावना उदेतलीच. मागीर आमी लग्न जालीं.

✿ हांवें हें विचारपाचें कारण म्हळ्यार आयची पिळगी मोगान पडून लग्न जातात. पूण लग्न जाले उपरांत रोखडोच तांचे मदीं तंटो उप्रासता.

✿✿ संघर्श आसता, मतां वेगळीं आसतात हें जालेंच. पूण अशें म्हणटात जेन्ना घरांतली बायल ही दया, क्षमा, शांती आसता तिथे देवाची वसती आसता. दादल्याची वागणूक थोडी वेगळी आसता. तांकां तांचे पद्धतीन सांबाळून घेवंक जाय. कारण तो तांचो सभाव. तो बदलूंक वचत जाल्यार तंटो. तेन्ना बायल मनशेन संयम दाखोवंक जाय. एकमेकाक समजून घेवप खूप गरजेचें.

✿ तुमच्या पुस्तकाक कला अकादमीचो पुरस्कार मेळ्ळो. तुमकां उत्कृष्ट शिक्षकाचो राष्ट्रपती पुरस्कार मेळ्ळो. अशे पुरस्कार जेन्ना मेळटा तेन्ना तुमकां कितें दिसता?

✿✿ पुरस्कार म्हणटकच..... हांव बरयतां तुमी वाचतात. कोणूय मागीर फोन करतात ही एक सदभावना आसता तोच खरो पुरस्कार आसता. एक दीस पुरस्कार मेळ्ळो म्हूण व्हडलें कितें जायना. फकत ती एक पावती अशें मानपाचें. तो आनंद आसता.

✿ स्त्री स्वातंत्र्य हो प्रकार कितलो मेरेन तुमी मानतात?

✿✿ स्त्री स्वातंत्र्य जाय. पूण हक्कान न्ही. प्रेमान मेळूंक जाय. म्हजो हक्क म्हजो हक्क म्हणून झगडून मेळना. तशें जायना. ते पुरक आसूंक जाय. शेवटी बायलेचो वांटो सगळ्यांत चड आसता. दादलो जेन्ना शिकयता तेन्ना एकूच भुरगो शिकता पूण आवय सगळ्या कुटुंबाक वयर काडटा. ही एक भावना. स्वातंत्र्य स्वातंत्र्य म्हणले की दादलो आनी बायल हांचे मदीं संघर्श जावंकच जाय अशांतलो भाग न्हय. हांव हें सुरवातीक पासून मानिना. स्वातंत्र्य हें मागून मेळना. तें

सहज येवंक जाय. शेवटी झगडून झगडून कांयच जायना. बायलेची जी सहनशीलता आसता तिका वयर काडपाचो प्रयत्न जाय. दादलो आनी बायल हीं दोगांय समान आसतात ही भावना दोगांयनी सारकीच केळोवपाक जाय. म्हाका भुरगेपणा पासून शिकवण मेळ्ळ्या ती म्हळ्यार बायल दादल्या परस खंयचेच तरेन कमी ना. म्हज्या बापायचें वातावरण हें अशेंच आशिल्लें. हांव केन्ना स्त्री स्वातंत्र्या खातीर झगडूंक ना तर स्त्री स्वातंत्र्य मेळूंक प्रेम आनी सेवा जाय हें मानपी हांव.

✿ हांव पुराय देश आनी देशा भायरूय भोवलां. खुपशा बायलां चल्यां कडेन म्हजो संपर्क आयला. अजीत कौर, अमृता प्रितम, महाश्वेता देवी बी अशो लेखिका म्हाका मेळ्ळ्यात, पूण गोंयच्या लेखिके मदीं म्हाका तांच्या मना सारखी विशाळताय, मेकळेपण दिसूंक ना. जें कांय प्रमाणांत तुमचेय भितर आसा हाचें कारण कितें आसूं येता?

✿✿ गोंयच्यो लेखिका ह्यो लेखिका जरी आसल्यो तरी ती खंयचे परंपरेंत वाडल्या हें पळोवंक जाय. भुरगेपणा पासून जायत आयिल्ले संस्कार हे ताका कारणीभूत आसात. चलो जाल्यार तीन माराण, चली जाल्यार दोन अशी आमची परंपरा आनी संस्कार, चल्याक कितेंय काम सांगप ना, चलयेक सांगप, चलो म्हळ्यार म्हत्वाचो अशा संस्कारांत वाडिल्ल्यान हें मनाचेर दडपण उरताच. समजा हांव मोठ्यान उलयलें, जांव मातशें फ्री वागलें जाल्यार लोक कितें म्हणटले, ही बायल चंवचाळ म्हणटले अशी एक भावना आसताच. एक दादल्यान म्हज्या घोवाक सांगलें एकदां, तुजी बायल एक सेमिनाराक किटकिटता. तेन्ना म्हज्या घोवान ताका सांगलें, तूं म्हज्या ऑफिसांतल्यान गेल्यार बरो, हें सांगूक येवपाची गरज ना. म्हजी बायल आपलें पळोवन घेवंक समर्थ आसा. खरें म्हळ्यार हांव त्या मनशाक सुरेशबाबा कडेन घेवन आयिल्लें तें हिन्दी सेंटर सुरू करूंक. तेंच हांवें मागीर सुरेशबाबाक विचारलें, तर ताणें म्हाका सांगलें तो म्हजे कडेन त्या कामाक येवंक नाशिल्लो तर तुजी कागाळ घेवन आयिल्लो. तूं हेर दादल्यां वांगडा किटकिटता म्हूण! तूं ताचे कडेन उलोवंक ना आसतलें. हेरां कडेन चड उलयलें देखून ताची ही तक्रार आसुंये. तर हें अशें घडटा. म्हाका सुरेश

गोंयां पुरतें ताणीं स्वतंत्र भोंवचें, स्वतंत्र उलोवंचें पूण अशेंय घडूंक दिवंक जायना की कोणूय दादलो येवन तिचे मांडयेर बसतलो. मुक्तपणान संवाद सादचे, हांसचें, भोंवचें पूण माडांमुळांत बसून कोण दूद पियेना तो सुरूच मारतलो हें लोक जाणांत.

बाबान सांगिल्लें, तूं मुंबय वाडिल्लें, तुज्या घरांतलें वातावरणूय तशें आसा. गोंयांत वातावरण वेगळें आसा तरी तूं तुका जाय तशें वाग, दुसऱ्याचें दडपण घेव नाका. तूं मेकळेपणान वाग. म्हजो मांव लेगीत त्याच विचारांचो आशिल्लो. सत्तर वर्सां पयलीं ताणें विधवा विवाह केल्लो. आतां कोण करता? आमकां तेन्ना वेस्टर्नायज म्हणप. नाच करता, बियर घेतात, व्हिस्की घेतात. हय सगळें करतात. पूण नितिमुल्यां माड्डूंक नांत आमी देवाचे दयेन.

❀ बायल मनशेची नैतिकता, मोरालिटी बी तुमी खंयचे गजालीचेर थारायतात? ती कोणा वांगडा भोवली, उलयली जाल्यार तिणें नितिमुल्यां होगडायलीं म्हणपाचीं?

❀❀ ना. ना. ताणीं स्वतंत्र भोंवचें, स्वतंत्र उलोवंचें पूण अशेंय घडूंक दिवंक जायना की कोणूय दादलो येवन तिचे मांडयेर बसतलो. मुक्तपणान संवाद सादचे, हांसचें, भोंवचें पूण माडांमुळांत बसून कोण दूद पियेना तो सुरूच मारतलो हें लोक जाणांत.

❀ मोरालिटी हो प्रकार फकत बायलांकूच लागता? दादल्यांक लागना? सदांच दादल्यांकच दोश फाव जाता. दादलो हो असो, दादलो हो तसो.. म्हणचे समजा बायलेचो इगो दुखावलो आनी चूक नासतना तिणें दादल्याची कागाळ केली जाल्यार गुन्यांवकारी दादलोच थारता अशें कित्याक?

❀❀ बायल आनी दादलो ही मनीस जात मानूंक जाय. हे दोश दोगांय भितर आसता. पूण दादल्यान सदांच बायल मनशेर दडपण

दवरिल्ल्यान समाजूय बायल मनशेचीच बाजू घेता. तशी ती एक मानशिकताय रूढ जाल्या. आतां पळय बायल मेल्ल्या दादल्याचें लग्न रोखडें जाता. पूण घोव मेल्ले बायलेचें लग्न ती भुरगी आसून लेगीत जावंक कुस्तार जाता. बायल मेल्यार दादल्याच्या राहणीमानाचेर, वागणुकेंत कांयच परिणाम जायना. पूण घोव मरतकूच बायल मनीस मात वैरागी जाता. तिणें हासूंक जायना, कपलाक लावंक जायना, बरें न्हेसूंक जायना. पूण चुकीची गजाल ही, घोव मेलो म्हूण तिणें कितें सोबीत रावंक जायना अशांतली गजाल न्हय. कांय बायलो हें धाडस दाखयतात. समाजाची परवा करिनांत. मंगळसूत्र लेगीत घालून फिरतात. असल्यो बायलो ग्रेट.

❀ आमच्यो गोंयच्यो लेखिका आसात तांचे विशीं तुमकां कितें दिसता?

❀❀ गोंयां पुरतें ताणीं आपलें जिवीत मर्यादीत करिनासतना तरेतरेच्यो विश्वात्मक घडणुको आसात, साहित्य आसा ताचोय अभ्यास करपाची शक्त तांच्यात येवंक जाय. गोंयां भायलें विशाळ जग बायलांनीय पळोवंक जाय. म्हणटकच तांचो दिश्टीकोन बदलतलो. तांचें परशेपण बदलतलें आनी तांकां हयकारात्मक नदर लाबूंक पावतली. तांकां ही तांक चड मेळ्ळी जाल्यार ताचो बरोवपाचेरूय परिणाम जातलो अशें म्हाका दिसता. बायलां मदीं एक अप्रूप तांक आसता. स्त्री शक्ती म्हळ्यार दैवी शक्ती अशें गांधीजीन म्हळां. ही शक्ती केन्ना झेमिल्ली आसता ती जागोवंक जाय अशें म्हाका दिसता.

उबे

आडवे

- १) घटमूट, सशक्त
- ४) विनोदी कोंकणी लेखक
- ६) सुटी दिवंचेली मेकळीक
- ८) दांगे आशिल्लें एक नुस्तें
- ९) भात वा हेर जिन्नस सुकत घालपाची व्हडली शेनरी
- ११) X X X दिवप म्हळ्यार उजरावप, तापोवप
- १२) गूंड, मवाली
- १४) पेनाचो नीब
- १५) सारथकें
- १६) उपकरण, आयुध
- १७) रसीट
- १८) देवान दिल्लो आशीर्वाद
- २०) मालूक, मूर्ख
- २१) धातूंक जोडपाक वापरतात तें रसायन

- १) पापड असो आशिल्लो
- २) X X तोपप म्हळ्यार कळ लावप
- ३) च्या घेतकच येवपी ताजेपण
- ५) चरतें, एक कातीचो रोग
- ७) थकिल्लें
- ९) गन्याक लायतात तें
- १०) फावोर
- ११) एके तरेचो जादूतोणो
- १३) अधाशी
- १४) वयलें कंवच वा धांपणें
- १६) येता ती रक्कम
- १७) पातळीक
- १९) घोवाचो भाव

१		२		३		४	५
				६	७		
८			९			१०	
		११					
१२	१३				१४		
	१५			१६			
१७				१८			१९
२०			२१				

दिवाळी अंकाच्या उत्तरकुवाड्याची जाप

सु	वा	टी	क		आ	वा	शि	वा	
ट			पा	टां	ग	डो		वा	ल
सु	र	वा	त		र		क	वि	ता
टी			प्र	था		ग	रा	ट	
त	प		स्ता		शू		म	ळ	कें
	क		व	र	ण		त		ट्री
का	ट	य		ण		टे		जा	य
व	स्र		ला	रा		ह	र	ण	
ला		शे		व	र्ग		स	का	ळ
क	ड	क	डी	त		कि	जा	र	

आमी दिसपट्टो रांदपाक
गॅस वापरतात

गॅस हो सैमीक वायु
ताचो स्त्रोत मर्यादीत
रांदपाचो गॅस सांबाळून वापरता

जान्हवी गॅस सर्वीस

सांत-इनेज, पणजी.

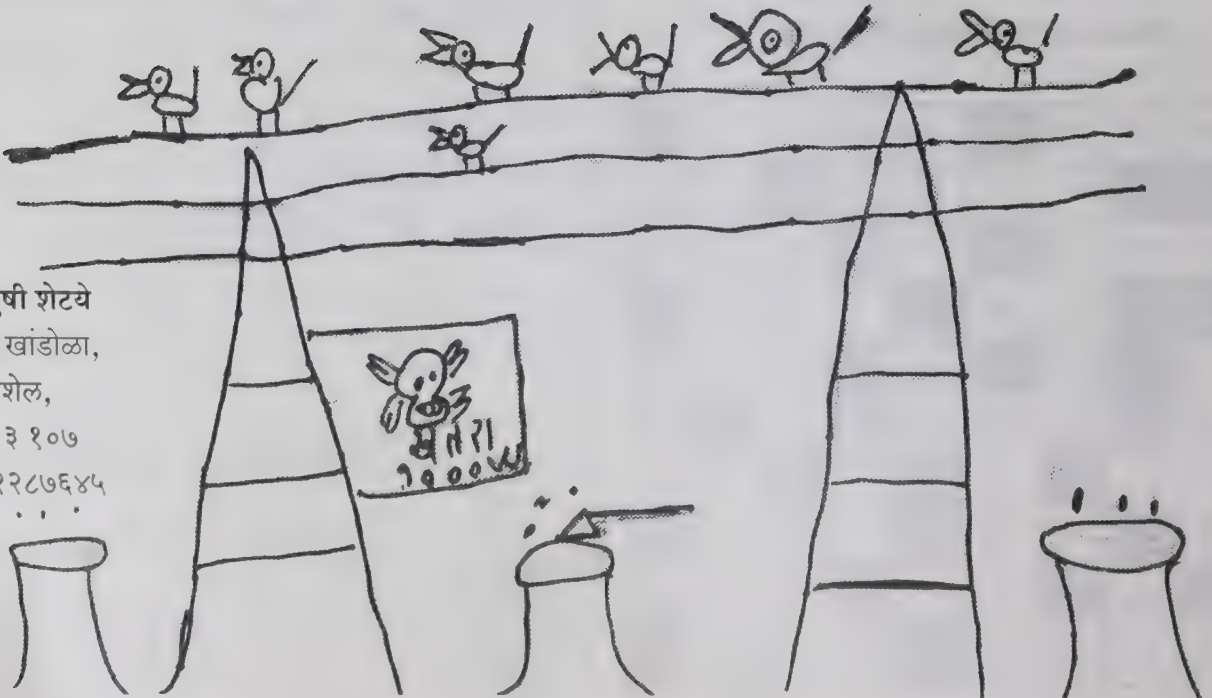

प्रो. प्रा.: श्रीराम वळवकार
हांचेकडल्यान जनहिताय प्रस्तुती

- आयुषी शेटये
देवलाय खांडोळा,
पोस्ट माशेल,
गोंय ४०३ १०७
फोन : २२८७६४५

आता झाडां सोपल्यात
फांत्या च्यान हांगाच
शाळा भरतली...

अंतर्मनांतले अंतरंग

बुद्धिचोच न्हय काळजाचोय वापर जाय!

आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवांतले आपल्याचे आवडीचे चित्रपट पळोवंक चित्रपट मोगी थेटराच्या भायर हे आदीं लांबच्या लांब लायनी करून उबे रावताले. सुवातो भरल्यो म्हणटकच तोंड वाकडें करून दुसरो पर्याय आशिल्लो चित्रपट पळोवंक त्या चित्रपटाचे लायनींत घुसताले. हाका लागून सगळ्यांच्या मनांत एक धाकधूक आसताली. आपल्याक चित्रपट पळोवंक मेळटलो काय ना हाचो दुबाव आसतालो.

पूण ह्या महोत्सवांत आयोजकांनीं तो हुसको पयस केल्लो. आपल्याक जाय त्या चित्रपटाचो अभ्यास करून चित्रपट सुरू जावंचे पयलीं त्या खेळाची तिकेट बूक करपाची वेवस्ता केल्ली. ह्या आयोजनाक लागून चड वेळ लायनींत राव नासतना, कंप्यूटराची स्क्रीन पळोवन आपल्याक खंयचो सीट जाय तें चित्रपट मोग्यांक थारावंक मेळटालें आनी ज्युस्त वेळार थेटरांत वचूंक मेळिल्ल्यान ताटकळत भायर उबे रावपाची गरज नासताली.

ही सगळी वेवस्ता सुंदर आनी योग्य आसा हाचें समादान मेळपा वांगडाच आपल्याची तिकेट आपणेंच काडूंक जाय ह्या नेमाक लागून तिकेट दिवप्यां कडेन थोडीं झगडींय जातालीं.

सतीश सोनक आपली तिकेट काडपा खातीर लायनींत राविल्लो. ताचे वांगडा ताची जाण्टी आवययूय सिनेमा पळोवपाक वचपाची आशिल्ली. सतीशान तिचीय तिकेट हाडल्यार तिका बद्द एकेच खेपो आयनांक्सांत वचपाचें पडपाचें. हे पिरायेर नज आसतना एकदां तिकेट काडूंक यो आनी मागीर परतून एकदां सिनेमा पळोवंक परतून भायर सर अशें करपाची गरज नाशिल्ली. पूण हेर कडेन खंयच शिस्त आनी नेम न पाळपी तिकेटी दितना मात नेमाचेर बोट दवरून सतीशाक आवयक घेवन यो म्हूण फोर्सार करूंक लागले.

आतां सतीशूच तो! एक तर तुजे चित्रपटूच नाका आपूण आवयक घेवन घराच बसतां अशें सांगून निशेध मारून वचपी वो हेच संदीचो लाव घेवन हे घडणुके पासून हेरांक फायदो

जातलो अशें कितें तर करपी. ताणें तेंच केलें.

ताणें तिकेट दिवप्याक सांगलें, हें म्हजें कार्ड आनी ताचेर सोनक हें नांव आसा. दुसरें म्हजे आवयचें नांव आनी ताचेरूय सोनक हें नांव आसा. कार्डावेलो सतीशाचे आवयचो फोटो पळोवन मुखार्क लेगीत कळपाचें की ही जाण्टी बायल मनीस आनी जाणट्यांक, सिनीयर सिटीजनांक वचत थंय प्राधान्य आसा. ही प्रिव्हिलेज देशान दिल्या आनी सगळ्या कायद्या नेमां मुखार सिनीयर सिटीजनांक, दुर्बळांक प्रिव्हिलेज दिवप हो चड म्हत्वाचो नेम. पूण त्या मुखार्क तें कळ्ळें ना. सतीशान तांचे कडेन वाद घालो. आयकना तें पळोवन मुखेल सचीव जे. पी. सिंगाक थंय हाडलो. मुखेल सचिवान त्या मुखार्क सांगलें कायदो नेम सगळें बरें आसा. कायद्याचेर बोट दवरून काम करचे परस प्रसंग वळखून निर्णय घेवप चड गरजेचें. फकत बुद्धीचो वापर करू नाकात तर काळजाचोय वापर करात.

हे घडणुकेक लागून इफ्फीची तिकेट घेतना मागीर काळजाचो वापर जालो आनी सतीशाच्या ह्या वावराक लागून बऱ्याच जाणट्यांचे लायनींत ताटकळत रावपाचें चुकलें. हें घडूंक पावलें तें सतीशाक लागून! पूण असो काळजाचो वापर आमच्या गोंयांत कितले करतात? म्हाका तर अणभव आयला गोंयांत काळीज म्हणटात तें हालीं सराक कोणाक नाच. मागीर ताणीं ताचो वापर करचो अशी आमी अपेक्षा कशी बाळगुवप?

बिम्ब मासिक चलोवपा खातीर म्हाका बरीच कसरत करची पडटा. मासिकाचे वर्गणीदार भरपूर आसात. पूण वर्गणीचेर आयज खंयचेंच मासिक चलना. जायराती जाय पूण त्यो हाडटलो जाल्यार खूब जाणां कडेन विनवणी करची पडटा. पूण ते मखखपणान कायद्याच्या-नेमाच्या तजविजेचेर बोट दवरतात. आपली बुध्द वापरतात पूण काळजाचो खंयच वापर करिनांत. तो करपाची तांचेकडेन दानत ना.

ह्याच दिसांतली खबर. एका प्रसिध्द दिसाळ्याच्या मॅनेजरान म्हाका दिवाळी अंकाक जायरात दिली. आतां ताच्या दिसाळ्याची जायरात म्हज्या मासिकांत करपी हांव कोण?

म्हज्या मासिकाची जायरात हांवें ताच्या दिसाळ्यांत करपाची. पूण म्हजें मासिक चलचें अशें त्या दिसाळ्याच्या धनयाक दिसता आनी कसल्या तरी निमतान म्हाका आर्थीक आदार करचो म्हूण जायरात रूपान तो म्हाका गरज पडटा तेन्ना मजत करता. हें काम बुद्धीचें न्हय तर काळजाचें.

मॅनेजरान म्हाका जायरात दिली पूण जायरातीचो मसुदो आपल्याक दाखोवंक ना म्हूण अडून बसलो. हांवें म्हळें म्हाका तुजे पयशेच नाका. तो बुद्धीचो आनी नेमाचो वापर करतालो आनी हांव ताचे कडल्यान काळजाचो वापर करपाची अपेक्षा बाळगून आशिल्लों!

ह्या लोकांक काळीजूच ना अशें म्हणत हांव भायर सरलों. भायर म्हाका एक म्हजें बरें मागपी शिक्षिका मेळ्ळी. तिका हांव नेमान मासिक धाडटां. पूण तिणें केन्नाच वर्गणी भरूंक नाशिल्ली. म्हाका पळोवन तिणें म्हज्या मासिकाची तोखणाय केली. म्हज्या मासिकाची वर्गणी वर्साक २०० रुपया. पांच वर्सां तिका अंक धाडल्यात अशें जरी थारायलें तरी चडांत चड १ हजार रुपया जातात. तिणें थंयचे थंय धा हजारांचो चेक बरोवन दिलो.

तिणें जर बुद्धीचो वापर केल्लो जाल्यार हिशेब करून पयशे दिवपाची. तिणें काळजाचो वापर केल्लो. म्हज्या वावराचो भोवमान केल्लो. विस्वास दाखयल्लो.

बुद्धी सगळ्यांकडेन आसता. बुद्धीचो वापर सरसकट जाता पूण काळजाचो वापर खूप थोडे करतात. तो करपी आसात देखून आमच्या सारख्यांक एक आगळी स्फूर्त मेळटा कितेंय करून दाखोवपाची!

दिलिप बोरकार

व्यक्तीत्व

जल्म तारीख: १९३९, जुलै ४

जल्म गांव: म्हापसा

आवडिचें स्थळ: अंबोली

जिविताचेर प्रभाव घालपी व्यक्ती:

बापुय - श्री. वसंत बोरकर.

आवडिचे कलाकार आनी तांची कलाकृती:

कुसुमाग्रज
नटसम्राट

जिवेचें तत्वगिन्यान आनी ताचो कलेचेर प्रभाव:

मानंद दिवप आनी मानंद
घेवप.

पुराय नामो: गुरु-कुंज - दत्तवाडी
म्हापसा. गोवा
गोवा - ४०३५०६.

हस्ताक्षर:

सुधा सु. आमोणकार
२६.११.२००६

सुधा सुरेश आमोणकार

गोंयच्या शिक्षणीक, सांस्कृतीक, साहित्यिक आनी सामाजीक मळांचेर आपले कलेन एक आगळेंच खाशेलेपण सिध्द केल्लें गोंयचें एक फांकिवंत व्यक्तिमत्व. म्हापशेच्या न्यू गोवा हायस्कुलाच्यो मुख्यध्यापिका म्हूण निवृत्त जातकच ताणीं लेखनाचेर भर दिलो. १९९७ वर्साचो राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कार तांकां फावो जाला. सुधा आमोणकार ही एक खुसखुशीत, पूण विचार करुंक लावपी ललित निबंद बरोवपी गंभीर लेखिका, रंगमाची आनी दूरदर्शन कलाकार, आकाशवाणीची मान्यताय प्राप्त गायिका, माजी नगरसेविका, साबार सामाजीक संस्थांची वांगडी, दर्या गाजयलो, गोवन डिशेझ आत्म्याचें संगीत, आनंद तरंग, जीवनरंग आनी 'म्हजें नीता' ही गुजराथी कादंबरीचो अणकार अशीं पुस्तकां उजवाडाक आयल्यांत.

आत्म्याचें संगीत ह्या लघुनिबंध संग्रहाक कोंकणी भाशा मंडळ पुरस्कार, गोंय कला अकादमीचो २००५ वर्साचो साहित्य पुरस्कार आनी २००४ वर्सा गोंय सरकारचो यशोदामिनी पुरस्कार फावो जाल्लो आसा.

Building Intelligent Networks

D-Link®
Building Networks for People

D-Link is focused at offering its customers increased innovation and intelligent networking products that are secure, technologically superior and standards-based. These products give customers the freedom to choose the best solution and not be boxed in by proprietary technology. D-Link offers end-to-end solutions which are designed keeping in mind the customers' needs and priorities such as performance, productivity improvement, cost savings, return on investment and scalability.

- Networking • Internetworking • Structured Cabling
- Wireless • Broadband • VoIP • Digital Home

Call us at : 1-800-222-002, 91-22-2844 7600
E-mail : sales@dlink.co.in

www.dlink.co.in

©2007 D-Link India Ltd. All rights reserved. Users agree to indemnify, defend and hold D-Link harmless from and against all losses, expenses, damages, including reasonable costs and fees, arising out of or relating to any misuse by the Users of the Product or of the information or content provided in this document.

‘गोंय हें चित्रपटांचें हळू हळू केंद्रस्थान जाता हें
पळोवन म्हाका खूब खोस जाली.
ह्या सोबीत गोंयचे कांय यादस्तीक खीण तुमी
बरोबर घेवन वतले हाची म्हाका आस्त आसा.’

दिगंबर कामत, मुख्यमंत्री
गोंय सरकार/इएसजीचे अध्यक्ष

म्हायती आनी प्रसिद्धी खातें
गोंय सरकार
पणजी-गोंय

